Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ṿe-natata el Ḥoshen ha-mishpaṭ et ha-Urim ṿe-et ha-Tumim

saviv le-Shulḥan ʿarukh ... Yeshuʿa Ṿalḳ z.ts.l. baʿal sefer Meʾirat ʿenayim ... Shabetai Kohen z.ts.l. baʿal Śifte Kohen ... ṿe-nilṿeh la-hem ... Daṿid ha-Leṿi z.ts.l. ... Ṭure zahav ... ito meḥubar ... Tsevi ha-niḳra be-fi kol Ḥakham Tsevi ... be-hagahotaṿ ... aśinu zar ... la-shulḥan ... ...

Ḳaro, Yosef
יסוי ,וראק

Homburg vor der Höhe, [5]502 [1741/1742]

ערמ כיכש תנתמ תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11244

Visual Library

הלכות מתנת שכיב מרע

רן דין מתנת שכיב מרע במקצת או בכולה בלא קנין ובקנין • ובו׳ סעיפים:

א א מתנת שכיב מרע בשום אחד מדרכי הקנאה שרבו שכיב מרע **ב** אין צריך להקנותה **ג** בכתובים וכמסורים דמו:

הגה ואין מילוק בין כה לתת מיד לאחר מותו או שלום ליורשיו ליתן לאחר זמן (כ״מ ס״ו וכ״ו סימן רמ״ח בשם הריטב״א) ואם לא כה לתת דבר רק מזונה לפונדרופוסים ונתן להם רשות לתלוק בכסיו כפי מה שירצו ועשויתם יהיה כעשייתו י״ל דאין בדברי כלום **ד** דמיד שמת נפלו בכסיו קמי יורשיו ונתבטלה מתנתו (מרדכי פ״ים כ״ים בתלין בשם ר״ג ותשובת רש״בא סימן תש״ד) (וי״ל דדברי קיימין) (מרדכי שם בשם רש״בם ותשובת רל״ך בית ג׳):

ב ה כשכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים ולא שייר כלום **ו** אף על פי שקנו מידו אם עמד לונתרפא לגמרי (א) המתנה בטלה ממילא **ז** (ואפילו התנה בשעת המתנה שלא יוכל לחזור בו אם עמד אחר אף״כ קנו מידו) (תשובת רש״בא סימן תתע״ח ותשובת רמ״בן סי׳ ג׳ ורי״בש סימן ר״ו) ואם לא נתרפא לגמרי ה אלא ניתק מחולי לחולי אם לא עמד ולא הלך ונשען על מקלו בשוק מתנתו מתנה (אף על פי שהלך בביתו על משענתו) (מרדכי פ׳ תלמה וס׳ מי שמת) ואם עמד בין החולי שצורך בו ובין החולי שמת ממנו והלך נשען על מקלו אומדין אותו על פי רופאים אם מחמת חולי הראשון מת מתנתו קיימת ואם לאו אינה מתנה ואם הלך בשוק בלא משענת אינו צריך אומר אלא בטלו מתנותיו הראשונות:

ג (ב) יבר״א בנותן מתנה על נכסיו שהם של פלוני נקנה הלה ואפילו יעמוד זה אינו יכול לחזור בו: **ח** אבל אם הורה הגה (ג) אמר רובה לכי שיהיו מתלטלין לשמעון הרי זה לי מתנה אבל אם אמר מתלטלין אלו לשמעון אלו לי לשמעון ולו לי כנסיו ולא שייר כלום אם הפקירם או חלקם לענים אם עמד נתבטל הכל כדין נותן מתנה: **ט** ז ואם הקדיש כל נכסיו ולא שייר כלום (ואפילו אם תפסו עניים מפקיעין מניייהו (רי״בש סימן ק״ס י׳) (ד) ולא כדברי הטולקין **יא** (ה) וכן דין הקדש כדין מתנה שיוכל לחזור בו כמו במתנה) (טור) **יב** אם מכר נכסיו כשהיה שכיב מרע אם מקצתם

רן (א) המתנ׳ בטלה כו׳ אפי׳ הגיע המתנה ליד״ו קודם שעמד כדן מתנ׳ לקמן ס״ד בהג״ה וכן מוכח בטור ומתכר לעניל ס״ם סק״ה וכן מוכח בטור ומרמ״ם פ״ו מה׳ זכייה שהבאתי לקמן ס״ם רכ״ח ובפ״ז ל״ל דמ״ם הרשב״ם בתשובת ר׳ בצלאל סי׳ ט״ו דף כ׳ ע״ד בדף דרב הולא ס״פ (ג״ם דף קע״ד) ע״ב דש״מ שהקדים מידי שאסר המתנה ליד ההקדש כו׳ ר״ל שאסר להקל׳ שתהיה המתנה מתנה מהיום לו בין דבעי׳ ולא אפשר היא בש״מ שהקדים כפ׳ מי שמת לא היה יכול לחזור ולהכיח מספק וע״ש ודוק עיין בתשו׳ מהר״ם מ״ל כשאלות השכיות סי׳ פ״ג דף קל״ט: (ב) בל״ח כו׳ עיין בסמ״ע ס״ק מ׳ עד ולא כע״ב כו׳ אלא כדת הטוב עליו דמדין הטבעה לא מיירי דאפשר שהולה בכנו התוב׳ וכן כרי לפרש דברי הרב המגיד בסס״ן חנג וכסס הרא״ל שהבי׳ ב״ו סימן זה ס״ג ע״ז וע״ל סימן רכ״ה ס״ב:

(ג) אמר רובה אני כו׳ ע״ל סימן רכ״ג ס״ב וע״ז בהג״ה עיין בתשו׳ רמ״ם אלשיך ס״ם ק״מ: (ד) ודלא כדברי הטולקין. והן הרא״ש והטור והמרדכי הסכים עמהן ומכיחם בסמ״ע וכן בריב״ש סימן מ״ח אחלה ג׳ ע״ם סעיף קטן י׳ וכ״פ הר״ר הלוי והעתיק המגדל עוז פוף פ״ז מה׳ עבוכין דברי הבאתיו לקמן סי׳ רכ״ה ועיין מ״ם בשפתי כהן בי״ד סי׳ רכ״ט ס״ה ס״ק י״ל וכ״כ בתשו׳ רמ״ל עיין בתשו׳ מהרי״ט סי׳ ל״ם וס״ו: (ה) וכן דין הקדש עיין בתשו׳ רשד״ם סי׳ רע״ג וסב״ו ותל״ל ועיין בספר ת״ל

רן א פלונתא דר׳ אליעזר וחכמים וכבי יהושע בפ״ב דבב״ב דף קכ״ו ע״ב ודומע דהלכה כרבנן וכבי יהושע והכי פסיק רב בחמן בעובדא דמלוג דשמלי אם דף קכ״ה ע״ל וכן כתב הרמב״ם בפרק ה׳ מהל׳ זכייה דין כ׳ ב״ם דין י״ל וכתב הרב המגיד משנה סס (דף קמ״ו ע״ב) ולשון המשנה לא שייר קרקע לא שהות ומכולל בנמ׳ סס (דף ק״ג ע״ב) דקרקע לאין דוקא וכ״כ הטור ס״ו בשם הרי״ף ג מומרא דשמואל אם ל׳ קכ״ה ע״ב ד״ל הטור ס״ב ה״ם דכ״ה מימרא דרבי אלעזר מסמיה דרב בפ״ו דגיטין דף ע״ב ע״ל ודברי המחבר כדברי הטלכות בפ׳ מי שמת אין בהם תלוף ה״ה וכ״כ הטו״שם בשמם ר״ל הטור ס״ג וכ״כ הרמב״ם שם פ״ט ד״ט בעי׳ דאיפשע׳ מעובדא דאיסור גיות׳ בפ״ט דב״ב (דף קמ״ט ע״ח) וכתב הרמב״ם שאחר נם כן תנאתו לו וכתב ה״ה והכ״מ שם אלא״כ אין כותבים לו דאיכא לאיסור שאל אלא

מתכרו

לקנינא לת בניו אמר כן ואם היתה הולאה זו בפני בעל דבר אין כאן שעבוד אלא להשביע אפילו תבעו אין לריך לומר אתם עדים אין אדם משעה בשעת מיתה ואפילו לא אמר תנו כותבים והתוספות שם כתבו שהבעיה היתה בשהולה בבבר אחר מוחזקים שהם של ס״מ ופשע דקני לנגרי וכן פי׳ ר״ת וכ״ה הרא״ש ז שם פרק ט׳ ר״ל וכתב הרב המגיד כולם אחלות בגמרא (שם דף קמ״ח ע״ב) עלובתיקו ולפיכך כתב ואם עמד חוזר אחין מוכיחין מילו אלא בראיה ברורה ח שם ר״כ וכתב הרב המגיל מפורש שם (דף קמ״ח ע״ח)

ס"ם דין כ"ל וכ"כ הטו"ר בעיה"ס ובפשט מתיבות דרב יהודא חייבי לבו ולא פליגי וכולי וכתב הרב המגיד וכו' המחבר הוא לכנון וכן כו' ר"ל וסלר מפרשים (וכן פירש רש"כ ס"ם) והעמס בסמוכו' הם בעין הרי זה כ"ו שוכר קפדו וכו' על דעת לקנות מעים מכר אף על פי שלא התנה אם לא כדרך נתנים חוזר וכתב לעיל (סימן כ"ו) יש לאון הטור ס"ו וכן כתב הרמ"ב בפרק ח' דש"ו מבוה"ס בסמוכ' המסקנ' הנמרא אם סוף דף קנ"א ותלבת' מתנת שכיב מרע וכו' ל אם מסקנ' הגמ' ל מבוה"ס בח"ם לעיל מ"ב לדעת הרי"ף והרמ"ב מתיחסת דרב' ל"ר נקמן מקבה עד שיתנו כל בכסיהן וכו' אם דף ק"ב ע"ב ל"ר וכתב בשמו אם הוא עובר לדמה שאיר פרקשא ברבית אייר כדי שיוכל להתפרנס מן הריוח ע"כ וכן דעת בעל העיטור דבעינן כדי פרנסתו לא"ר אם מתפרנס בשיעורו וכתב דאיכא למיתר כדי פרנסתו לי"ב חדש כדלקמיהן נב' נכסים מרובו' עכ"ל הטור • וכתב הרמ"ב לא ס"ל דסני כי"ם חדש מלקחתר שיעור כדי שיתפרנס מהריוח כו' כיון דאייר כ"ב קרן דאייר כדי שיתפרנס מחנו גם מגם ומלאה ודוקא פרנסתו וכנו' ביתו ואם הוא עובר לדמה שאיר פרנסתו ואם יקחו גם זה הקרן מידו גם לאיתו דבעל העיטור מכנסתו' מרובים לא ס"ל כהו כדר ב דאחר ר"ב חדש כ"ל כשאוכל לאחר עד שיתלבטו וכתב"ם בפרשה (ומה כתבתי כוונת הטו' לאחר סיים כדברי בעל הנ' ולא כדברי הרמ"ם) ומור"ם סתם וכתב דל"ל דבעינן אייר כדי פרנסתו ג"כ תמצא דס"ל כדי ומי מייר ובסתירת דברי הרמ"ם הכ"ל ולא • כע"ם דכתב דסני בשור כדי חיותו ר"ב חדש וכדעת כ"ה הכ"ל • וחלת שעם דברי הכ"ל ה"ל לאיך אחר הכלל המע"ה והרי הנכסי' הן בחזקת הבתן • ומה שסת' מור"ם וכתב כדי פרנסתו ולא כתב ר"ב ופרנסת בני ביתו כל' הרמ"ם הכ"ל (וה"ל דס"ל דאסתמא הוא כן דהא לענין ערכין ובסידו' כ"ח כתב כדי פרנסת בני ביתו כ"ח בשאייר קרקע דאז הטור ומחבר לעיל בסי' ל"ז ע"ב) נראה דה"ש דס"ל דאסתמא הוא כן דהא לענין ערכין ובסידו' כ"ח כתב כדי פרנסת בני ביתו ל"י בשאייר קרקע דאז הטור ומחבר לעיל בסי' ל"ז ע"ב) נראה דה"ש דס"ל דאסתמא הוא כן דהא לענין ערכין ובסידו' כ"ח כתב כדי פרנסת בני ביתו כ"ח

בתורף וכן לוקחה ולריך לכוון בכון הן כו' נ"ס ע"ל וקיימי כאן ומסיק אמ"ש סס : **כא** אפי' יש בה כו' הטעם לכל דלא פירש ק"ל הרמ"בס
מתנת מיתה לחריכן מתנתה דלא מקנה מיתה כתן דאל"ה היה כותן כל נכסיו משל"כ כשפירש דברין בהדיא לו שמתקונן על מיתתו סס דכ"ל כתב הרב המגיד
דלא מתכתה המקנה דינו כמתנת שכ"מ בכולו מסתמא וק"ל ולא * כע"ש שכתב ז"ל שכשפירש שנותן מתנת מיתה לו יש לחוש יותר
לעיכוב הלעת כו' ולין שעם לדברין וק"ל : **כב** המפרש כיס לו יונק בשיר"ל כו' עיין בתשו' ה"ל כו' הרי"ף
לאין שעם להמפרש כיס ויונק בשיירא וכותבין במקנה לומר ליהיו קשורים המנה מתנת מיתה לחזור בתתכן אם מזרו לדוקא לענין נע הזו לותן לתמוכן ויוכל בקולר לאם תמרו כתבו נע לאחתי לע"ג דלא אמר תנו נותנין לה הנע מזו' דבתילי ומרידי אחת דרכם אלפניהם ולא נאמרו דברין אבל לענין זה לאה יקבל בתוביהו הלא לעתם לחזור עפ"ל בקיבור • ומכ"ל כתב בפ' מי שמת (דף רל"ב ע"ב) בסס ר' יוסה משום דהרבה מהן הולכין להשתקע סס וא"ל יהכי דמספקי אם יתקיבו סס לעיב כבלא בשתקנו ומזרו קוזרין במתנתן אפי' כתבו בתקנת ובקנין כדין המשום מתנת מיתה עכ"ל ועפ"ר מ"ש אור מזה : **בג** בל"ל דמתנת שכ"מ בתקנת בעיא קנין בכתב כו' זה הדין בבר כתבו ומתבר בס"ו וא"ל סס הוא מדברי האור שכ"כ בפי"ל וא"ל המתב' כאן דוא מדברי הרמב"ם בתבו האור נ"כ בפי"ל ודא דחזר ופתבוהו הוא מפני שבי דבריים שבתקבו בו הא לגמרינו לאם אחר בפירוש שנתן המקנת בתנת שכ"מ ה"ל כאלו אמר בפי' אתנו מתנת מיתה ותבני כדי לבתוב אחת דיבא דין הבני המשיח ובתב ז"ל וכן ת"ס מבדרש שנותן הכל מעכשיו כו' וק"ל : **כד** ואם יש בו קנין אינו קונה בעל הכל מעכשיו העולי והמחבר בפשוט בס"ם ל"ו אפי' בתנה מתנת מיתה ע"ש : דה"ה מתנת שכ"מ שכתב בו כו' פי' המחבר ל"ל דכשמענו אפי' הבס"מ שנתנו בתעכשיו וכל מור"ם להוסיף דאף דלא שמענו כן ל"ל אפילו שלא כתוב כן בתמוקה הבלה לפניהו ולא אמרינן דע"ש הוא ומעלתו כ"כ הבוסר והבס"מ דעתו היה להקבותו דוקא אם ה"ה זה פשוט יומות וכדרך סתם בנותיו שכ"מ : **בה** ולא אמרינן בזה שע"ש הוא כ"כ לאפוקי מת"ש הרב ב"י והביאו בל"מ וכתב ז"ל ואם כתב בתמוקה דנתן לו במתנת בריו ודוא בפשוט בה ובלכה ובלו בבריו בלא בפנינו מוהר"ם תפלדו ז"ל והבסיס לבריו דלא קנה כמו שמבוארי בריקות בתשובות הבכתבים ע"ז וע"ל סיימן רכ"ג עודמזה עכ"ל ל"מ : **כה** שהבר הגלוי שבן בל הנכסים כו' פי' שאין לבו הבריו איש ודעיין משום בכסים שיש לו עוד אם"ה אמרינן דיש לו בכסי' במקנות לחריכים וה"ל בתתנת שכ"מ בתקנת בלא קנין בזה כתב המ"מ דא"ל לחזור בו לבל לענין אם מת בלא קנין ובלא הוריסין בשם הרמב"ם דאין שומעין לבן לגרו' תלא המקבלי' לבל הרמ"ם והשור כתבו דבבל ענין משמינן ליה בתתנת שכ"מ בתקנת וזה היה בגת' הרי קיים כוונת מור"ם ז"ל שהוסיף על לשון המחבר (שהוא בלשון הרמב"ם שבי תיבות ובריכה קנין והוא מלשון השורות"ל דאם לא קנו מידו בתתנ' בריא ודת יכולין הוריסי לחזור בהן ועכ"ל גם עיין מה שכתב בס"ג שהרמ"ם מדמה לזה המקבל' ובכסיו בשעה שהיה שכיב מרע ובמחבר חילק ביניהן : **ל** עד שיאמר בל נכסי שהן אלו פירש ל"מ אם אמר סתם שנתן לו בל נכסיו דבתחמעתו בבל מקום שהן הן בכאן הן במקום אחר אלא אפי' לא מותן לך בל נכסי שהן אלו אינם אלא ותקשיב והולך אחר אלו ובלוטו נכסיו קמ"ת ת"ע כ') גם לו בבאן הגלויים בל' תקום כיון דהזכיר לשון בל אתו לא מוישינן דאית ליה עוד במקום אחר ודו"ל : ס"ר כתיבן ס"מ

לא לו שהוא מוחזק אמרן לו נכסים כן הוא לשון הגמרא ובשור כתב ברש"ם פירשו שיהא מוחזק בעדי' אמרן לו יותר ודר"ל שבתב בל כתב אמרן לו נכסים בעלמא בדברי המחבר ומשמע דס"ל נ"כ בפי' ר"י ושור דא"כ הי"ל זו ותק"ל זו במאי לכתב בכסיו לאחרי' לפני זה דבאומר בל נכסי שהן אלו פני וק"ל : **לב** וכו' מוישינן בין אם נתן לשנים כאחד והוא הדין לאלה כאחד וכדמסיק : מאן יש לו וכו' ושו' שבתב בל

הגה

וכתב בתשובת הרמ"ם בל"ל סיימן ס"ו דרשותן שהי' בידו ספרים בכסיו לא בל מעמון ומשמעון נתן בתתנת שכ"מ בל אחר לו לבתו ולאותן אחר בל אמרו שהיו לקדים הספרים ופסק דבתו זכתה בספרים וע"ש בנכסי אלא שהאריך ל"מ ו"ל שהאריך ל"מ ו"ל שבתן בל

וכ"כ בשור ע"ש : **לד** ואפי' נתן לשנים בשני כו' פי' ולא אמרינן אלימא מילתא דשטרי ולא תהוי קורתו דהשני גלוי דעת שחזר בכסיו הידועים לו

גם

בלן ומוישינן אמאן יש לו וכולו ופי' המחבר בשקנו מידו אם לא קנו מידו ולאי מיכול לחזור אם תאחר שיש לו בכסיים אחרים ה"ל מתנת ש"מ בתקנת ובלא קנין אינו בלום ואם תאחר שאין לו בכסיים אחרים הרי זה מתנת שכיב מרע בכל ואם עתה חזר וחזר ומכל מקום נראה שאף בלא קנין אם מת וכו ואין הוריסים יכולין להוציא מידו וכו' אל מיבברו נראה בראיה בשיש לו בכסיים במקום אחר אלא אמרו מוישינן אלא לתועלת המקבלים ג כדמפרש רב אמאן אם ד כנירסת ההלכות וכ"מ הכ"מ אם ה כדמפרש רב אמאן אם ו"ל השור סי' ז' מיומרא דרב יוסף בר מכיומי אמר רב בתתנן אם וכדמפרש אם דבתתנה לבכיב מרע מודק דיק והדר והיב ז לשון הרמ"בס אם אין ל"ל וכן הוא אם בגמרא ח לשון השור ט וכ"כ ה"ה אם יאם ס"ם בעיא אם בגמרא ובבעא כ כתב בת"ה בבל ל"ג אם ל"ו דלאותן * אמר' בידו ספרים אל אחצון והתנון נתן בתתנת ש"מ בל אחר לו לבתו ולאותן אמר אינו אלא לקבלי' הספרים ופסק דבתו זכתה בספרים מ"ע בנאם ל"מ

ל כרייתא אם
ומסקי' הגמ'
והלכתי' חזרה
בשקלת הוי
חזרה ריש
משכחת לה
וכו' וכמ"ש
הרא"ש דריש
בין כשמת כין
כשעמד לאשון
לא קנה לחזור
בשקלת הוי
חזרה בכולם
ואני קנה לאחי
עמד הה"ל
מתנת ש"מ
בשקלת בקנין
ומסיק לא
משכחת לה אלא
כשעמד דלא
כשמת אבי
אמי קנה
וכתב הרמ"ם
אם כן ע"ד אין
י"ל ו"ל אלא
שכתב בריש
כתן כל נכסיו
לראשון וקנו
מידו וכתב ה'
המגיד פירוש
ולפי"ז קנו
מידו ומבואר
הוא בגמרא
בשמעתא
דמשולף אף
עכ"פ קנו
מידו אם (דף
קנ"א ע"ב)
ב לשון
הרמב"ם פרק
ט' מהלכות
זכיה דין ע"ו
מפירש בדף
קמ"ח ע"ב
ודף קנ"ב ע"ב
דייתקי
מבעל דייתקי
ג פלגות דרב
ושמואל אם
זכה' כשמואל
וכתב ה"ה
ומפרש כתב
וזיכה פירוש
הגלוסים דלא
לך חזון וקנה
ע"כ וכן כתבו
התוספות אם
אלא כפירוש
רש"י הכיאו
הרב המגיד
וכתבו
התוספות עוד
ולפ"ם
משלשלין
כתבו לו בשעה
שזיכה לו על
ידי אחר וכן
כתב הטור
פשט ר"י והרא"ש בס"כ * עיין בר"ש בס"ק כ' אם דע"ז ומס בגמרא אלמו מנו רב לשמואל ולמדנו רבינו וכולי ולמה כתב ה"ה והוא לפיכך תרתי
אבל אחד בלא קנה תמוה לא אם רב תפלה כי אחת רב תפלה כי אחת רב תפלה כי אחת רב קנ"ג ם הטור תחת בזה שהרא"ש הרמ"ם לתתנה במקצת קנין וזכיה
הי"ה כתב בס"ק דין ד' שהוא בתפלה לעשו אחרת מיתה בתנן וכו' וכמ"ש בדרך כתן בנסעת המתנה אחר שהוא נותן לו בתורת שכיב
מרע צ כן כתב ס"ם ס"ם ק טור סב הבשם הר"מה ר"ם סב"ו מומרא דרב בתנן בס"ק דנישין דף ט' ע"ב וכן כתב הרמב"ם אם בס"ם ל' כ"ב וכתב
הרב המגיד בשם הרשב"ם העשם שהרי הוא יודע שיהא אם בן חורין ולזן בן חורין חוזר ונעשה עבד לפיכך גמר וזכהו לעצמו מעכשיו וכן בתב
הבית יוסף בשם הר"ן ש כן כתב הר"ן ר"ם בין שקתנה בפירוש

לה | נם מהלכשון ודקדק וכתב בשטר ח' דחלו בשני שטרות לא הוה קורה להשני כיון שיש לו שטר בפני עצמו וכן מוכח בר"י ע"ם: לה | לא
וכתן לאותו מקצת לאחרים כו' ז"ל כ"י אם בשכתבו לאחרים סוף סוף נילה דעתו דכל נכסיו בעי למיתן וא"ה קנה הראשון המקצת
בלא קנין כיון שמתחילה היה מתנת שכ"מ בכולה אבל אם שייר לאותו מקצת לעצמו הא גלי דעתו דלא במתנת שכ"מ יהיב להראשון
אלא במתנת בריא וא"ה בלא קנין לא הראשון לא יפסיד עכ"ל: לו לא כתבשו מתנה שלאחרים כו' כלומר דמתנה שכ"מ בכולה הוה כמתנת
שכ"מ במקצת דבעי קנין מיהו
ל"ל דגם בזה מהני ליה מה שחלק
וכתב תחלה כל הנכסים בינו
ובין יורשיו למתנה בכולם
וכבר כתבתי דאם מתנה בכולם
במתנת כולה בא לידו אף שחזור
במקצת אם פירש דבריו דלאינו
קוזר בכולו דקנה הראשון המקצת
בלא קנין וה"כ אחר דאף דחזר
ולא פירש דבריו הא אמרינן
דקודם מבטנו ויורשיו לא מתנה
חזרה ואם לאחר שחזר מבטנו
כשאר אותו חלק אבל ברלה
דפשיטא דלמריכי' גם הראשונים
קנין וכ"ע: לז והשני יש
לו דין מתנת שכ"מ במקצת שהרי
שייר לבעמו המקצת שחזר כו
מהראשון ולא נתנו להשני:
לח ראשון קונה אפי' לא
מת עכ"ר אם כתבתי דנראה
דאף אם הפסיק בין נתינת
הראשון לנשני אפ"ה קנו הראשון
אם מת פיון שנתנו לו בקנין ולא
אחזר כמתנת שכ"מ בכולה
דחזר אף אם קנו מידו דכיון
דאחר לנשני כל' מוחר מתנה
מתנת הראשון כמתנת שכ"מ
במקצת וא"ה חזר וכתב השור
והמחבר דין זה גם אם הקנהו
לראשון בקנין ולנשני בלא
קנין יש גנוי דעת דלהראשון
הקנהו בתורת מתנה שכ"מ
במקצת ולנשני במתנת בכולה:
לט שכיב מרע שכתב

לאחד כו' ועיין בכ"י פי"ז שהאריך בשם הרשב"ם כדין ויעקב שכתן קרקע ח' לבנו ראובן במתנת בריא מהיום ולאחר
מיתה ולאחר כמה שני' ביום ויעקב מקמת מיתה ומילא נכסיו ונתן אותו קרקע לשמעון בנו ונמה לכתוב בסוף המשנה שכל מי שיבא
מיתה ולאחר כמה שני' ביום ויעקב מקמת מיתה ומילא נכסיו ונתן אותו קרקע לשמעון בנו ונמה לכתוב בסוף המשנה שכל מי שיבא
לעריער על המוחלת לא ישוב בנכסיו כו' ופסק דשמעון לא זכה כלום ואף דראובן אין יכול להחזיק בקרקע מכח התנאי דאחריו כל
מי שיהיו מ"מ יזכו בה יורשי ראובן עכ"ל ל"מ ו"ל: מ בין בכל בין במקצת הטור כתב על לשון הרמב"ם ז"ל ול"כ דמתנת שכ"מ
במקצת דינו כמתנת בריא לכל דבר ואינו יכול לחזור בו עכ"ל והמ"מ והב"י כתבו דאינו מדברי שפירש דבריו שנתנו לו בתורת מתנת
שכ"מ ע"ם והוא הוא מ"ש מורי"ם כאן בהג"ה אם פירש שיהא מתנת שכ"מ כמ"ש בסעיף ש' ע"ל ושעות מוסר כפל כדפוס שקבעו הגה"
זו לפנינו זה אלא במקצתו ובא"ע עם הגהות כתיבת יד של מורי"ם מלאתי בהגהה שכתבו אמ"ש המחבר בין במקצת וכמ"ש " ובע"ג
כשמושו לגמרי ולא אם לבו לתת ולולי כיון לא"ם בדרישה שנם הנו' כתבו דמיירי אפי' במתנה במקצת וכתבתי יפה לתמיהת הטור
ומחבר דין זה גם אם הקנהו להראשון בקנין ולנשני בלא קנין יש גנוי דעת דלהראשון הקנהו בתורת מתנה שכ"מ
במקצת ולנשני במתנת בכולה:

מא בין לעצמו בין לאחר מב ואפי' כת' וזיכה לראשון וכת' וזיכה לאחרון מג האחרון קנה ששכיב מרע שזיכה ° עדין מתנת שכיב מרע היא (וע"ל
סעיף ל') מד ותפיסה לא מהני מיהו אם כתב והגיע המתנה ליד המקבל מתנה בטול דמקני ומרינ עדין מתנת ליה) מה אבל שכיב מרע שכתב וזיכה וקנו מידו אין לאחר קנין
כלום ואינו יכול לחזור בו לא לאחר ע ולא לעצמו בין שנתן בכל (טז) פ בין
שנתן מקצת:
יד (יז) פ מצוה מחמת מיתה אפילו כתב וזיכה וקנו מידו מו בכל מיני
הקנאות יכול לחזור בו (מיהו אם פירש בהליה מז שנתן בתנת בריא בעבכסיו
וקנו מידו קנה) (כ"י הכ"ל) ק ויש מי שאומר דהני מילי כשפירש בהריא שמחמת מיתה
הוא נותן אבל סתם מצוה מחמת מיתה כגון דאמר ווי רקא מיית מז דינו כשכיב מרע:
טו ר שכיב מרע שכתב כל נכסיו לעבדו חוזר בנכסים ואינו חוזר בעבד מח לפי
שיצא עליו קול שהוא בן חורין ° ואם כתב לו בפירוש מהיום אם ימות ת יכול
לחזור בו: ראובן

מ בין בכל בין במקצת הטור כתב על לשון הרמב"ם ז"ל ול"ל דמתנת בריא אינו יכול לחזור בו בתורת מתנת
שכ"מ ומ"ש מורי"ם אם פירש בהליה דינו כמתנת שכ"מ בסעיף ש' ע"ל ושעות מוסר כפל כדפוס שקבעו הגה"
זו לפנינו זה אלא במקצתו ובא"ע עם הגהות כתיבת יד של מורי"ם מלאתי בהליה שכתבו אמ"ש המחבר בין במקצת וכמ"ש " ובע"ג
כשמושו לגמרי ולא אם לבו לתת ולולי כיון לא"ם בדרישה שנם הנו' כתבו דמיירי אפי' במתנה במקצת וכתבתי יפה לתמיהת הטור
והמחבר דין זה גם אם הקנהו להראשון בקנין ולנשני בלא קנין יש גנוי דעת דלהראשון הקנהו בתורת מתנה שכ"מ
במקצת ולנשני במתנת בכולה:

מא בין לעצמו בין לאחר מב ואפי' כת' וזיכה לראשון וכת' וזיכה לאחרון מג האחרון קנה ששכיב מרע שזיכה ° עדין מתנת שכיב מרע היא (וע"ל
סעיף ל') מד ותפיסה לא מהני מיהו אם כתב והגיע המתנה ליד המקבל מתנה בטול דמקני ומרינ עדין מתנת שכיב מרע היא) מה אבל שכיב מרע שכתב וזיכה וקנו מידו אין לאחר קנין
כלום ואינו יכול לחזור בו לא לאחר ע ולא לעצמו בין שנתן בכל (טז) פ בין
שנתן מקצת:
יד (יז) פ מצוה מחמת מיתה אפילו כתב וזיכה וקנו מידו מו בכל מיני
הקנאות יכול לחזור בו (מיהו אם פירש בהליה מז שנתן בתנת בריא בעבכסיו
וקנו מידו קנה) (כ"י הכ"ל) ק ויש מי שאומר דהני מילי כשפירש בהריא שמחמת מיתה
הוא נותן אבל סתם מצוה מחמת מיתה כגון דאמר ווי רקא מיית מז דינו כשכיב מרע:
טו ר שכיב מרע שכתב כל נכסיו לעבדו חוזר בנכסים ואינו חוזר בעבד מח לפי
שיצא עליו קול שהוא בן חורין ° ואם כתב לו בפירוש מהיום אם ימות ת יכול
לחזור בו: ראובן

יודע דלא כ״ב היו לחזו״ל ליתן עליו אומרו׳ עכד דלא ליתא בת תורין ע״ש : מט אין בדבריהם כלום כו׳ ז״ל העור בסם תשובת א עור סב״ו
הרא״ש כי לא זוכה להן בחייו כלום אלא התנאי היה עם הקדשה אלא תישול בתובתה אלא אלים בכסיו כו׳ ע״ש : נ שהתם בקנין בסם תשובת
לא קנה כבר כתבתי שעם הדבר ברים פיסון זה סעיף ז׳ אם ז״ל תקנו שדברי ס״מ בכתובין ובמסורין דמי וזה אלא רבה ליתן כ״ה הרא״ש כלל מ
בקנין סודר לו בשטר לו בת׳ וגשקר דרכי הקנאות ברי׳ גילה בדעתו אליבו סוף בתנתו אתקנת חז״ל אלא איהיה כשא קטינו מ״ה סיפון ה׳
לא מהני אלא״כ כתב לו אמר שהקנין אקונה לו השטר שכותב עם הגזוה לא בא לגרוע אלא לתוספות עשה לחזו קנה : נא ואפי׳ בכתבה המתנה׳ ב ובכיאר שם
בשטר ומכר כו׳ בסוף בסי״ח יתבאר דהיינו דוק׳ בשטר דכתי׳ כו הקנין דהיינו שהה בתוכה לך דס״ל קנין דמתנות ברי כו׳ ע״ש : כי לא זכה לה
נב וקנינא מינו מוסף על מתנת׳ דלא כן הוא לי הגמרא והפוסקים ובקי׳ אלא קנו מינו׳ בס״ם דלו נריך לכתוב לו שקנין זה עושה לו לתוספות מיוון על מה שכבר זוכה כתקנת חז״ל בכתיבה ומסירה והיינו מתנת דלא והא אם כת׳ בשטר שדי כתובה לך וכתב לו בלבו שכתיבת קנין בשטר זה הו׳ נוסף על מה שכבר נתנו לו בחיליה דמהני ועפ״ר :
נג כלומר כתב יפוי כח פי׳ כלומר כתב לו בקנין זה הוא נוסף וק״ל : נד דהוי ליה כלומר הקנה לו משלמים עם הקרקע של מקבל גם בל״ח כתוב כן בסם הרשב״ם דס״ל כלומר הקנה לו משלמי׳ בקרק׳ של מקבל אבל לא משמע לי כן מל׳ רשב״ם הכתוב בזה התשובה בסיפון מתפ״ב כי ז״ל שם שכיב מרע שנתן קרקעות ואגנן כל נכסיו לא זכה בשלמים מפני שלא קנה קרקעות עד לאחר גמר מיתת׳ וה״ז כמתנה משלמין אינ״ם של עצמו אלא קנה כו׳ עכ״ל כרחה דמור״ם פי׳ של עצמו דכתב רשב״ם דל״ל של המקבל ולכו מוכן לי כן אל״כ מאי פתיב׳ טעם הוא מ״ם מפני שלא קנה הקרקעות עד לאחר מיתה דהלכה הנ״ל מפני שקנה הקרקעות מיד לאחר מיתה כמלא שהקנה לו אינ״ם של המקבל ועוד לעה לא כאמר שלו יקנה גם המשלמי׳ חגם הקרקעות יחד בשעת יציאת נשמתו וה״ל ככל הקנאות משלמי׳ אינ״ם לקנין המקבל מהנותן יחד וכמו שבאחר ויתן לגם אביהם כו׳ עם עריסה כמורות כמלא שלא היו הקרקעות של המקבל קודם המשלמי׳ אלא קנין דשניהם בחיין לו כי אתת רב יוסף ועוד איך כתרם עליו עצמו על המקבל והמקבל לא נזכר במשמעות הנ״ל דלפנינו דהרי לא כתב ה״ו כמקנה ליה כו׳ דבאחר דלעצמו אתיבת ליה קאי דר״ל המקבל ומה דא״ל כתב זה לפשוטו המקנה משלמי׳ לקרקע של המקבל דלא קנה המקבל דבנין דקרק׳ של אדם קונה לו מה שלוקח או לתון לו מאתריס וכו׳ מסוס דא״ל קנה אגב קרקע שלך יגרע לכן כלע״ל דהל עצמו דכתב הרשב״ם ס״ל ט שם כנס הכותן וה״ם שם מ״ה שאינה ליתן לרחוקן קרקעותיו ואגנן משלמין אם היה דעתו ליתן לו במתנת שכ״מ לא ס״ל להקנות אינ״ם אלא הנ״ל קרקעי ומשלמי תנו לרחוקן דאו קנה גם המשלמי׳ שבדברו כמסורין דמי אלא גילה בזה דעתו הרלב״ד וכ״כ שלא נתן לו המשלמי׳ בתנת שכ״מ אלא שם להסתפק בדעתו אם רצה שיקנה המשלמי׳ מיד קודם מותו אינ״ם אלו היה דעתו הרב המגיד שיקנה לאחר מותו אינ״ם ומ״ל לרשב״ם זה לפשוטות דאם היה דעתו שיקנה לאחר מותו אינ״ם אלא קנין לאחר מיתה אם בפשוטות ובשאר לפשוטו לומר דדעתו היה שיקנה מיד בחייו אינ״ם ע״ו קאמר הכתיבת טעם אלא קנין בזה כיון דקודם מותו עדיין הקרקעות ובריאר אם של הנותן הו׳ שהרי לא קנין עד לאחר מותו ולכן אדם מקנה אינ״ם אלא קנין דמקנה ליד המקבל יחד׳ ובלע״ד להגיה לדע׳ הרלב״ד בד״ה ובכן בהגה״ם ס״ע תוכת׳ ובכן באמרו׳ המקבל ועל״ל מה שבתבתי ודוק (ובמ״ם לתת בהדיא אל המקבל) : נה ולכן לדיך אפילו כמסר מתיים המתנה בזה דרים דמאי מקנה לו דלאחר דלא כיון להקנות אלא בשטר לו בקנין : נו אין כותבין ונותנין פי לאחר מתה אין נותנין לו השטר אף אם כבר כתבוהו מתיים ובלמסוק אבל אם כתבוהו מתיים קנה אפי׳ בלא יפוי כח כלמסוק כס״ם ל״ו ומעשה בכל שכתבתי שם כ״כ הרמב״ם והמ״ם והכ״ר כתב דגם דעת הרלב״ד (והביאו העור בס״ם ל״ד) הוא כן ולייק לה מדבתב אפי׳ אם נכתב השטר מתיי׳ אין נותנין לו פי׳ המתנה ולא כתב רבותא אפי׳ אם נכתב לאמקבל מתיים אין נותנין לו המתנה ס״מ דס״ל כתב שגם ג״כ דאם נמסר לו מתיים לנותנין לו המתנה : נז הא דלמרינן אפי׳ הניע כו׳ קאי אמ״ם בסי׳ ו׳ ופי׳ דברי׳ כאן דהיינו בשטר הרלב״ד לא אמר אלא שכתב בו שדי נתונה לך להוא ח׳ מקנינו׳ דקונין בו מתנת ברי׳ ובשטר כזה אין לומר לכשבא ליד המקבל מתיים דזוכה בו דכיון דגילה דעתו בהאי שטרא דרוצה להקנותו בקנין המתנה ברי׳ אלא כאמר דבתבתיה השטר קנין לידו ויקנהו : אבל אם כתב לו נתן ליתן מתנה כשכתבו הש׳ ואחר לעני הנותן שיכתבו הנותן ותתנה ליד המקבל בזה נתתלק הדין דאם כתבוהו ולא מסרוהו השטר ליד המקבל עד לאחר מתיים ולא מסרוהו לא קנה דכיון דכתב להן לכתוב ולתן חייבין אלא נתר להקנותו כ״ח עם שטר ואין שטר לאחר מיתה אבל אם מסרוהו לידו מתיים קנה ובפרישה כתבתי דהרש״ם והטור ס״ל דאפי׳ אם קנה מינה בס״ם עכ״ל אמר להן לתן לכל המתנה עם כתב וכתבו ונתנו לו מחיי׳ ולא כתבו הקנין בשטר דקנה המקבל : נח וכן אם כתב בכתב ידו פי׳ אלא אמר לו אבל מסרוהו בעי״ם שדי לבלוני אלא כתב בכתיבת ידו שדה זו לבלוני כתיבת ידו אם אמר לו אמרינן דהוה גילוי דעת שמבקש מתיים כבר לבקשתו בקנין מתנת ברוח אלא כשכתב השטר שדי קנויה לך לו כתובה לך דמשמע דבכתיבה זו מקנהו לו אבל זה שכתב בכתב ידו עשו אליבותן שדי כתובה לבלוני אינו אלא הודאה בעלמא : נט שהשני קונה אפי׳ בלא יפוי כח עיין מ״ם בסי׳ ג דגרלה מוכח מדברי העור ובכן דעת דהיינו העור יאמ״ש

לעיל בסעיף י״ז ב לעון רבינו ורוחם כתיב כ״ל הביאו המחבר בסעיף זה ובכן דלה כתוספות כתיב׳ יד ריש פרק אף עלפי מילוק זה בסם הרבם פוסקים ל״ם סעיף ל״ב בסם מהר״ם מרוטנבורק

יין ראובן ואשתו שהתנו ביניהם שאם ימות בחייה ירשו אחיו שני שלישי הממון והיא תטול השליש והגיע השטר ליד האחים וחלה ראובן וצוה לתת משני שלישי הממון גם לאחרים ושת ובאים האחים לבטל הצוואה מפני שזכו הם בשני שלישי הממון מט אין בדבריהם כלום וצוואתו קיימת :

יז (יח) מתנת ש״מ ג בבולה נ שנתנה בקנין לא קנה אפילו מת נא ואפילו אם נכתבה המתנה בשטר ונמסר לו השטר מחיים לא קנה דשמא לא גמר להקנות לו אלא בקנין ואין קנין לאחר מיתה ואם פירש שלא הקנה אלא כדי ליפרע כחו בגון שכתב נב וקנינא מינה מוסף על מתנתא דא קנה (וכן אם כתב בשטר זה יהיה בכל תוקן המועיל הוי נג כלומר כתב יפוי כח ויקנה) (מה״ם פלדוקה סיפון כ״ו) ו״ל מי שאומר דהוא הדין נמי מצוה מחמת מיתה בקנין דינו כמתנת שכיב מרע שהקנין מגר ע״כחו אלא א״כ יפה כחו :

(יח) מתנת ס״מ עיין כתבו׳ רמ״ה סי׳ מ״ם ובהרשב״ם פיסון סי״ו : (יט) דהל״ל כלום ג״ם כתלו הקנה לו כו׳ עיין בסמ״ע סכ״ח ס״ק כ״ד ועיין בב״ח שהביא על פלוגתא דרב הסמ״ע ויישב דברי הרב : (כ) ומשולל הא לאמרינן כו׳ עיין בסמ״ע ס״ק ס״ם בבא ב״ו עד ובפרישה כתבתי כו׳ בתרא דף ומדברי הב״ח מוכח כדע״ה המחבר׳ קנ״ב ע״ה לדוכא ע״ב וכך פירש הריב״ם בתשו׳ סי׳ קס״ח ומביאו ב״י בסלי״ח וכן מעיקר דק״ל : (כא) שהבני מוכה כו׳ והב״ח כתב לתין לפמוך על שכרה זו לכולמי ממון שהוא דברי יחי׳ ועל״ם ולא לדיני׳ ומ״מ

הגה ויש״ל דאם הנותן לא בקש הקנין רק המקבל הוי כיפוי כח (פמקי מהר״ר יחי׳ סי׳) וכן אם אמר לאחר הקנין שתתקיי׳ המתנ׳ הוי כיפוי כח (רי״בא סי׳ קס״ו) הקנה לו משלמין אגב קרקע לא קנה המשלמי׳ אינ״ם אקנה לאחר מיתה הקרקע כלומר הקנה לו משלמי׳ עם הקרקע׳ של מקב׳ ואם ס״ל משלמי׳ אינו כיפוי כח אבל אם נותן לו אגב קרקע קנה (תשובת רש״כ סי׳ תתפ״ב) שכיב מרע שנתן לבנו ולבנו׳ וליפוי כח אבל אם נותן לו אגב קרקע קנה אפילו בחיות בנו מרע שנתן לבנו ולבנו׳ ולבנו׳ קטנים ועל נכסיו ונקנו מידו בבריו קיימין נה וא״כ בזה יפוי כח (ב״ה בשם הרי״ב) הרלב״ד * פי׳ וכן אם נקנו מידו בהקנה מעכשיו אם מחיים אע״פי שבחיים שהמתנה לא תתקיים רק לאחר מיתה בבריו קיימין ואין לריך יפוי כח (ב״ה בשם הריטב״א) : יח ז וכן אם צוה שכיב מרע שיכתבו שטר למקבל עם הנתינה ונתן נו אין כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה ח אלא אם כן ייפה כחו בכתיבה כגון שאמר תנו אותו כתבו לו ט ואם לא ייפה בהו אפילו אם נכתב השטר מחיים אין נותנים לו לאחר מיתה : לאחר מיתה אבל אם אינו מוחזק אינו נותנים לו לאחר מיתה

יט נז (כ) י הא דאמרינן שאפילו הגיע השטר ליד המקבל לא קנה אלא אם כן ייפה כחו כ דווקא בשאין השטר כתוב בלשון צוואה אלא בלשון מתנה שכתוב בו שדי נתונה לך ונמסר השטר לידו דאז הוי מסירת השטר כמו קנין וצריך יפוי כח אבל אם השטר כתוב בלשון צוואה כדרך שנצוה אל ביתו שאז אינו עומד אלא לראיה אם הגיע ליד המקבל מחיים קנה : נח ולכן אם כתב בכתב ידו שדי תתונה לבלוני אינו אלא כצוואה דעלמא וקנה בלא יפוי כח) (ב״ה בשם רבי יהודה) :

כ ל אם כתב לאחר והקנה לו וחזר וכתב לשני והקנה לו יש מי שאומר נט (כא) דיי״ב ויי״ג שהשני קונה אפילו בלא יפוי כח ואפילו לא הגיע השטר לידו מוחזק ולכן אם מיישבין דברי יוסף ודבר אלעזר שם דף כתב

לאחר מיתה הלכה הנ״ל מפני שקנה הקרקעות מיד לאחר מיתה כמלא שהקנה לו אינ״ם של המקבל ועוד לעה לא כאמר שלו יקנה גם המשלמי׳ חגם הקרקעות יחד בשעת יציאת נשמתו וה״ל ככל הקנאות משלמי׳ אינ״ם לקנין המקבל מהנותן יחד וכמו שבאחר ויתן לגם אביהם כו׳ עם עריסה כמורות כמלא שלא היו הקרקעות של המקבל קודם המשלמי׳ אלא קנין דשניהם בחיין לו כי אתת רב יוסף ועוד איך כתרם עליו עצמו על המקבל והמקבל לא נזכר במשמעות הנ״ל דלפנינו דהרי לא כתב ה״ו כמקנה ליה כו׳ דבאחר דלעצמו אתיבת ליה קאי דר״ל המקבל ומה דא״ל כתב זה לפשוטו המקנה משלמי׳ לקרקע של המקבל דלא קנה המקבל דבנין דקרק׳ של אדם קונה לו מה שלוקח או לתון לו מאתריס וכו׳ מסוס דא״ל קנה אגב קרקע שלך יגרע לכן כלע״ל דהל עצמו דכתב הרשב״ם ס״ל ט שם כנס הכותן וה״ם שם מ״ה שאינה ליתן לרחוקן קרקעותיו ואגנן משלמין אם היה דעתו ליתן לו במתנת שכ״מ לא ס״ל הרלב״ד וכ״כ להקנות אינ״ם אלא הנ״ל קרקעי ומשלמי תנו לרחוקן דאו קנה גם המשלמי׳ אינ״ם אלו היה דעתו שלא נתן לו המשלמי׳ בתנת שכ״מ אלא שם להסתפק בדעתו אם רצה המשלמי׳ מיד קודם מותו אינ״ם אלו היה דעתו הרב המגיד שיקנה לאחר מותו אינ״ם ומ״ל לרשב״ם זה לפשוטות דאם היה דעתו שיקנה לאחר מותו אינ״ם אלא קנין לאחר מיתה אם בפשוטות ובשאר לפשוטו לומר דדעתו היה שיקנה מיד בחייו אינ״ם ע״ו קאמר הכתיבת טעם דלא קנין בזה כיון דקודם מותו עדיין הקרקעות ובריאר אם של הנותן הו׳ שהרי לא קנין עד לאחר מותו ולכן אדם מקנה אינ״ם אלא קנין דמקנה ליד המקבל יחד׳ ובלע״ד להגיה לדע׳ הרלב״ד בד״ה ובכן בהגה״ם ס״ע תוכת׳ ובכן באמרו׳ המקבל ועל״ל מה שבתבתי ודוק (ובמ״ם לתת בהדיא אל המקבל) : נה ולכן לדיך אפילו כמסר מתיים המתנה בזה דרים דמאי מקנה לו דלאחר דלא כיון להקנות אלא בשטר לו בקנין : נו אין כותבין ונותנין פי לאחר מתה אין נותנין לו השטר אף אם כבר כתבוהו מתיים ובלמסוק אבל אם כתבוהו מתיים קנה אפי׳ בלא יפוי כח כלמסוק כס״ם ל״ו ומעשה בכל שכתבתי שם כ״כ הרמב״ם והמ״ם והכ״ר כתב דגם דעת הרלב״ד (והביאו העור בס״ם ל״ד) הוא כן ולייק לה מדבתב אפי׳ אם נכתב השטר מתיי׳ אין נותנין לו פי׳ המתנה ולא כתב רבותא אפי׳ אם נכתב לאמקבל מתיים אין נותנין לו המתנה ס״מ דס״ל גם ג״כ דאם נמסר לו מתיים לנותנין לו המתנה : נז הא דלמרינן אפי׳ הניע כו׳ קאי אמ״ם בסי׳ ו׳ ופי׳ דברי׳ כאן דהיינו בשטר הרלב״ד לא אמר אלא שכתב בו שדי נתונה לך להוא ח׳ מקנינו׳ דקונין בו מתנת ברי׳ ובשטר כזה אין לומר לכשבא ליד המקבל מתיים דזוכה בו דכיון דגילה דעתו בהאי שטרא דרוצה להקנותו בקנין המתנה ברי׳ אלא כאמר דבתבתיה השטר קנין לידו ויקנהו : אבל אם כתב לו נתן ליתן מתנה כשכתבו הש׳ ואחר לעני הנותן שיכתבו הנותן ותתנה ליד המקבל בזה נתתלק הדין דאם כתבוהו ולא מסרוהו השטר ליד המקבל עד לאחר מתיים ולא מסרוהו לא קנה דכיון דכתב להן לכתוב ולתן חייבין אלא נתר להקנותו כ״ח עם שטר ואין שטר לאחר מיתה אבל אם מסרוהו לידו מתיים קנה ובפרישה כתבתי דהרש״ם והטור ס״ל דאפי׳ אם קנה מינה בס״ם עכ״ל אמר לאחר מיתה לאחר מיתה המתנה עם כתב וכתבו ונתנו לו מחיי׳ ולא כתבו הקנין בשטר דקנה המקבל : נח וכן אם כתב בכתב ידו פי׳ אלא אמר לו אבל מסרוהו בעי״ם שדי לבלוני אלא כתב בכתיבת ידו שדה זו לבלוני כתיבת ידו אם אמר לו אמרינן דהוה גילוי דעת שמבקש מתיים כבר לבקשתו בקנין מתנת ברוח אלא כשכתב השטר שדי קנויה לך לו כתובה לך דמשמע דבכתיבה זו מקנהו לו אבל זה שכתב בכתב ידו עשו אליבותן שדי כתובה לבלוני אינו אלא הודאה בעלמא : נט שהשני קונה אפי׳ בלא יפוי כח עיין מ״ם בסי׳ ג דגרלה מוכח מדברי העור ובכן דעת דהיינו העור יאמ״ש

לעיל בסעיף י״ז ב לעון רבינו ורוחם כתיב כ״ל הביאו המחבר בסעיף זה ובכן דלה כתוספות כתיב׳ יד ריש פרק אף עלפי מילוק זה בסם הרבם פוסקים ל״ם סעיף ל״ב בסם מהר״ם מרוטנבורק

כתב בית יוסף בסימן ז׳ בסס הרשב״ם יעקב שנתן קרקע לחד לבנו לאומן בתחת בריש מהיום ולאחר מיתה ולאחר כמה שנים ליום יעקב מתחת מיתה ומילא נכסיו ונתן לזותו קרקע לשמעון בנו ונוסח לכתוב בסוף הגזוטה שכל מי שיכא לערער על הגזוטה לא יעול בנכסיו וכלי בסס דשמעון לא זכה כלום ולא לראובן לין יכול להחזיק בקרקע מכח התנאי דלכיו כל ומי מ״מ ומי זכו בס עורכי לאומן הנ״ל בסס ל״מ ע״ס דהלריך בזה בסעיף י״ז בס שלא וכן כתב רבי ירוחם בסס ספר המנות ונס בתשובת הרשב״ם בס סלף ומ״ד בסס סה״מ ומ״ס ס בס סל״ר בסס בס״ל ע בס סל״ה ומל״ו בסס ה״ר יונה ס בס סל״ז נס זה בסס ה״ר יונה וכל דברי ה״ר יונה כתב הכ״ר בס״ים כתב לין נגד בכתב כל בכסיו לאשתו ונולר בס דשמעון בשעה שאחר לסס תנו מנה לאומן לאחר לסס כתבו

כתב ומסר וזיכה לזה וחזר וכתב ומסר וזיכה לשני שני קונה אף בלא יפוי כח דקנין ראשון לאו לגרועי אתא אלא שהוא מבור שלא יקנה אם פיחת לו מהראשון ״ :

כא הא דאמרינן שאם צוה שכיב מרע שיכתבו שטר למקבל עם הנתינה חוששין **ס** שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר דוקא בב״הג ״אבל שכיב מרע שמסדר ענינו וגומר צוואתו ומצוה לכתבה אינו מצוה לכתבה אלא לזכרון בעלמא וגמר להקנות לו מיד ואין צריך יפוי כח :

כב ״ יש מי שאומר דלא שני, לן בין אומר כתבו ותנו לו לאומר תנו וכתבו לו ״ ויש מי שאומר דהא דבעינן יפוי כח דוקא באומר כתבו ותנו מנה לפלוני, דמשמע כתבו מנה לפלוני ותנו לו את השטר אבל כשאומר תנו מנה לפלוני וכתבו לו את השטר כיון שאינו מזכיר שיתנו לו השטר לא נתכוון בצוואה כתיבת השטר אלא לזכרון דברים ולא להקנות לו בשטר **סא** ״ וכן שכיב מרע שאמר תנו מנה לפלוני ואחר כדי דבור אמר כתבו ותנו לו את השטר משתמא **סב** לא לחזור ממתנה ראשונה (נתכוון) אלא ליפות כחו שיהא לו לראיה **סג** והעדים כותבין מה שצוה בפניהם ואין כותבין ואמר לנו כתבו ותנו ״ לפי שנמצאו מבטלים בכך המתנה :

כג ״ בריא שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת אין נותנים **סד** אפי׳ במיפה כחו ״ ויש מי שאומר דהיינו משום דאמר כתבו ותנו אבל אם אמר תנו ולא אמר כתבו נותנים **סה** משום מצוה לקיים דברי המת ״ וי״א דלא אמרינן מצוה לקיים דברי המת אלא היכא דאתפייה מיד שליש (וע״ל סימן רכ״ב) :

כד ״ בריא שאמר כתבו ותנו שדה זו לפלוני **סו** אם מתיים כותבים ונותנים אי לא הדר ביה קמי דמטא שטרא לידיה אבל לאחר מיתה **סז** אין כותבין ונותנים **סח** ״ אא״כ קנו מידו :

כה ״ מי שמת ונמצאת **סט** מתנה קשורה על ירכו אף על פי שהיא בעדים ״ וקנו מידו כדי לייפות כח אלו שנתן להם ה״ז אינה כלום שאני אומר כתבה ונמלך ״ ואם זיכה בה לאחר בין מהיורשים בין שאינו מהיורשים **עא** ״ כל הדברים שבה קיימים ״ בכל שתנות שכיב מרע **עב** (כב) ״ וכן מי שכתב שטר

ומ״מ אף לפי מבלל זו כתב דאם אלא כבפיו לבנים ולראשון הקנ׳ בקנין ולשני בלא קנין דדיו׳ כתתכת ס״מ בכולל וכמ״ם בס״ל ע״ם דראשון ל״ק אף אם מת ומניקנה אם מת והוא פשוט ע״ם ועיין בסמ״ע ס״ק כ״ט וכמ״ת לא יפר בעינינו לתלא ופסק דלא כתוס׳ ס״ע״ם : (כב) וכן מי שכתב ס״ק כו׳ ובמתנת בריי כו׳ כתב הסמ״ע פי׳ דבס״ק מייסינן שמא כתב לבנות ולא לזה ומ״ה לא יתנהו למלוה המזכר בס״ת וה״ה לשטר מכירה שמא כתבו לתכור ולא מכר עכ״ל נראה מדברי דאף בס״ק ושטר מכר של קנין מייסינן לתכי מדמתלא כין ס״ת ומכר לשטר מתנה וכ״כ להדיא בסמ״ע פי׳ רמ״ג ס״ק כ״ג

בעלמא ואין מכוונין להקנות בשטר אין צריך יפוי כח (רי״ב סי׳ קס״ח) מי שמבקש מיזכרנו מיעבו כך וכך בנכסיו מקרי גזוטת שכיב מרע כי מה שבקש לא עשה רק לחזק הלבבים (פסקי מהר״מי סי׳ כ״ט) :

כתבו ומסר וזיכה לזה וחזר וכתב ומסר וזיכה לשני שני קונה אף בלא יפוי כח דקנין ראשון לאו לגרועי אתא אלא שהוא מבור שלא יקנה אם פיחת לו מהראשון ״ :

כא הא דאמרינן שאם צוה שכיב מרע שיכתבו שטר למקבל עם הנתינה חוששין **ס** שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר דוקא ״אבל שכיב מרע שמסדר ענינו וגומר צוואתו ומצוה לכתבה אינו מצוה לכתבה אלא לזכרון בעלמא וגמר להקנות לו מיד ואין צריך יפוי כח :

כב ״ יש מי שאומר דלא שני, לן בין אומר כתבו ותנו לו לאומר תנו וכתבו לו ״ ויש מי שאומר דהא דבעינן יפוי כח דוקא באומר כתבו ותנו מנה לפלוני, דמשמע כתבו מנה לפלוני ותנו לו את השטר כיון שאינו מזכיר שיתנו לו השטר לא נתכוון בצוואה כתיבת השטר אלא לזכרון דברים ולא להקנות לו בשטר **סא** ״ וכן שכיב מרע שאמר תנו מנה לפלוני ואחר כדי דבור אמר כתבו ותנו לו את השטר משתמא **סב** לא לחזור ממתנה ראשונה (נתכוון) אלא ליפות כחו שיהא לו לראיה **סג** והעדים כותבין מה שצוה בפניהם ואין כותבין ואמר לנו כתבו ותנו ״ לפי שנמצאו מבטלים בכך המתנה :

כג ״ בריא שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת אין נותנים **סד** אפי׳ במיפה כחו ״ ויש מי שאומר דהיינו משום דאמר כתבו ותנו אבל אם אמר תנו ולא אמר כתבו נותנים **סה** משום מצוה לקיים דברי המת ״ וי״א דלא אמרינן מצוה לקיים דברי המת אלא היכא דאתפייה מיד שליש (וע״ל סימן רכ״ב) :

כד ״ בריא שאמר כתבו ותנו שדה זו לפלוני **סו** אם מתיים כותבים ונותנים אי לא הדר ביה קמי דמטא שטרא לידיה אבל לאחר מיתה **סז** אין כותבין ונותנים **סח** ״ אא״כ קנו מידו :

כה ״ מי שמת ונמצאת **סט** מתנה קשורה על ירכו אף על פי שהיא בעדים ״ וקנו מידו כדי לייפות כח אלו שנתן להם ה״ז אינה כלום שאני אומר כתבה ונמלך ״ ואם זיכה בה לאחר בין מהיורשים בין שאינו מהיורשים **עא** ״ כל הדברים שבה קיימים ״ בכל שתנות שכיב מרע **עב** (כב) ״ וכן מי שכתב שטר

כח עושה כאלו לא אמר כתבו וכדאמרי׳ בשכיב מרע והוי ליה כאלו אמר תנו לחוד ולחזי נותני׳ מקום מתנה לקיים דברי המת דאמרי׳ כן אם בברים ל״ל זה אלא הכא אמר כדי ולאיכו יודע זמות וכולהי כוונתו מיקר׳ דוקא בשטר ולא בשטר לאחר מיתה אבל בשלא אמר כתבו נגלה דעתו דאיכו מוקפא שטר כלל : **סה** מקום מתנה לקיים דברי המת ולא אמרו דלא קנה אלא דוקא בלשון לשני׳ תן מנה לפלוני אלא נותן לו ומת המקבל בחיי נותן ולא״כ מת הנותן דמקום מתנה לקיים דברי המת ליכא כיון שמת המקבל בחייו ומקום מתנת שכ״מ אם היה נכנס אלא ליכא כיון דהוה שכ״מ בשעת מיתה וכמ״ש ר״ג בס״ק ס״ק ובעמ״ר : **סו** אם מתיים כותבין ונותנים כו׳ פי׳ נותנין בשלמתו אם לא שרי כתובה לך מקיונין קרקעות בשטר כזה מיד בשכבת ליד המקבל לאחר מיתה אחר מיתה שלמלי׳ דאין נקנין בשטר כ״מ בחשוב׳ או בהנבה׳ כמ״ש הטור והמחבר בסי׳ קכ״ז ע״ש : **סז** אין כותבי׳ ונותנים דאין שטר לאחר מיתה : **סח** אא״כ קנו מידו דלא מצא׳ אקנו מינו בחייו דברי אם בשכ״מ בחיקו׳ בחקל׳ זכה בהשדה מיד ולא אמר כתבו ותנו אינו אלא לרחייה בעלמא ואין הקנין תלוי בהשטר : **סט** מתנה קשורה כו׳ פי׳ אשר מתנו׳ שכ״מ וכן הוא ל״ הטור והוא סמ׳ ל״ ומקורם שם דלרבות׳ כתב קשורה על ירכו דלא לגזוכת בנכסי המת אם״ם לא ותנסה אלו: **ע** וקנו מידו כדי לייפות כו׳ פי׳ יפה כתו דהמקבל בקנין זה שכתב בשטר וקנין זה הוא נוסף על מתנת׳ דלא יפה כח דקנין פשיעא לא יתנהו מקום דנילה דעתו מיקרנה בקנין ואין קנין לאחר מיתה כל״ל לפי שעם שכתב הרשב״ם שם עם״ר אלא על הכתיב׳ ל״ל יפה כח דלא בעינן יפה כח להכתיבה אלא בשאחר תנו ונס כתב לו שטר חדש״ כשלא אחר תנו אלא כתב בהשטר בכתיבת ידו שדי כתוב לבלוני וכמ״ם יוד״ם בהנ״ה פי״ש : **עא** כל הדברים שבה קיימין המ״מ שם בסמ״ש דזכי דברי הרמב״ם שכתב כן שם כתב ל״ל נראל׳ שהמחבר תפרש דבריו קיימין הבאתו׳ במשנה דל״ל אלא זיכה במקנת לאח״ל אף כל הבאר קיים (פי׳ אם כתב בשטר לזוכה שכתן לג״ל׳ ונתן השטר לאנס מתנותא אחרים קיים בנתיבתו אל זה)שהרי נגלה דעתו שהוא רוצה בה ולא רחיתי מהמפרשי׳ שהיה אפרש זה כדבריו בכאן עכ״ל המ״ל שם נס הטור כתב שני פירושים על ל״ המשנה זו בשם רשב״ם ולקב״ל ואין שום א׳ פירוש פי׳ זה דהרמב״ם ע״ם : ומיהו מוכח מפירושו דהרמב״ם דפי׳ מ״ם במשנה אם זיכה בה לאחר דל״ל ברוכה לזכות לאותו שכתן בידו השטר ואינו אלא דמשמע בשעה שאחר לאם והיינו כפי׳ רשב״ם ולא כפי׳ הרלב״ד שפיר׳ שזיכה ע״ר לא לאחר מיתה כל״ל לאחר מיתה דהרבותא הוא לאפי׳ לאותו שכתן השטר בידו הוא ל״ אין הוודאים אפ״ה הוא כתובתו לידו נגלה דעת גם לאחרים אותקיים מתנתן ג״כ תנו מנה לבלוני לאחר להיינו לאחר מיתה ועפ״ר ודו״ק : **עב** וכן מי שכתב שט״ת כו׳ פי׳ כתו דקיימין כמתכת אם״מ הכ״ל שמא כתב ובאלך כך מיסיקין בשמ״ת זה שמא

כתב

ותנו ומבוא׳ דקיימים׳ בזה שמא לא גמר להקנו׳ לו אלא בשמ׳ ואין שטר לאחר מיתה ק״ם אם אלא כרייתא אם סוף דף קל״ה וכדאמר׳ לה רב אבא בר ממל אם וכמו שפיר׳ הרשב״ם שם ד״ה בשם ר״ל שם אם״ם בשם הר״מה כ״כ התו׳ בשם ר״ת בס״ם דכתובות ריש דף ע״ו ובסוף דנעשין דף י״ד ע״ב ת״ם אם אם״ת בשם הרמ״ה ״ דאמת׳ קנין הוא בתעבדו מסעת קנין הוא קנוי לו ומה שכתבין אינו אלא לראיה א״ל הרמב״ם בס״ם מה׳ זכיי׳ ל״כ״ל מסנה בס״ם דכ״ב ל׳ קל״ה ע״ב ב כתב ה״ה הוא בחיי׳ כל הנכסי׳ הם בחקנתן ולא אלא אם״ת ומה כתן כיון שיש בהם קנין אע״ג דלא משמע שטרא לידי׳ ומכ״כ הר״מה ז״ל וכ״ה הכ״מ שהרי״ם נסי׳ קס״ח הסכים לדברי ה״ה והכריע המ״ם דבינו בס״ח ר״ח שכת׳ שם שאם הגיע השע׳ ליד המקבל לו אקנו מיד הנותן קנה ובולי ג שם דף כ״ה ומס בחשנה ופירוש רש״בם ומכ״ל מתנה ד כתב ה״ה בדר׳ שהמחבר פירש שאם זיכה בחקנת לאח״ל כל השטר קיים שהרי נגלה דעתו שהוא רוצה בה ולא רחיתי מן המפרשים שפירש כן ע״כ ומסכה דה כתב שהרי תולין הרב׳ם ס״ה כדברי ה״ה עכ״ל וכתב בה ולא רחיתי לאחר מן המפרשים שפירש כן ע״כ ומסכה דה כתב שהרי תולין הרב׳ם ס״ה כדברי ה״ה עכ״ל וכתב מקנה לך בקבלת השטר שתקבל מתנו הרי זה קנה ולא נרע מלוותא פין ולכותא קתני לאחר ומשם הרלב״ד כתב הטור סמ״ג פי׳ זיכה בה לאחר אחר לרלוכן זכה בשטר זה לטוכך שיעמוד קנה ותפילו לרלוכן הזוכה בעבול שיעמוד הוא היורש ולא אמרינן כיון שהוא ומוסר כתלו לא ידע מתנתו ידו ״ פירוש בלא קנין דדברי ס״מ ככתובים ומסולים דמו ה״ם לכ״ה וכתב ה״ה שם מסורם זה גם כן ומכ״מ כתב ולתי אומר אלא מלתי דבר זה בגמ׳ ולא״ל

כתב לגלות ולא לזה וחל"ה לא יתכנו לגלות המזכר בסע"ח וה"ה להעשר מכירה שאם כתבו למכור ולא מכר: **עג** ובמתנת ברי' בקנין כו' פי' המקבל כולל אלים ויתנהו להמקבל והוא מעשובת הרא"ש הביאו העור בס"ם זה והיינו מעשה דמיל מצאת הקנין קנהו המקבל והעשר לינו אלא לרחייה בעלמא ועי"ג דלי' והרא"ש ס"ל דעדיו בתחומיו זכין לו וכמ"ש העור בסעי' בס"ם ל"ע הא כתבאר שם הקיימו דוקא בשכח לסוף ליל הקיצו לו הלוקח מדע' הלוה לו המוכר אפ"כ כאן דבכרמת הנתן: **עד** אין בדבריהן כלי כו' עד וע"ל סי' ס"ו פי' דשם כתב מורי"ם דהכתבא כאין בשנועה לומר אלא היה לו לו ולא אמרי' שם כאן נמכא כו' כמ"ם כאן ויש לחל' דשלהו התם להכתבא בעלמו מי ושעון ברי אלא היה לו לו מדבר שנתן ולכך כאין בשנועה לכל ק' ממ"ם העור והמחבר בסי' קי"ב פ"ג דשם כתב המחבר פלונתא בזה ומור"ם כתב שם דהסברא הראשונה דס"ל דעל המקבל להגיה לאיזה כ"ל עיקר, ול"ב תיאמ' לאמה לא נילה ג"כ דעתו כאן ויש רוצים לחלק בינייהו דכאן מיירי בנתון משלשלי' ולעיל בסיפן קי"ב מיירי בנתון קרקעות אלו דאם היה לו לו הקרקעות קלא הי"ל והוי עדים שהיה בידו אל הנתון מלו והוא דוקא. והיותר נראה דלא אייך כאן מאלו כאן היו כ"ל בחשלשלין המלאים בביתו תחת ידו דבזה כאמר שפיר מדבריהן עתה בראשונה גם מתח"ל' כי בראשונה לו בשע' המתנ' הפ"ב בקרקעו העומדים במקום אחר אין לומר עליהן שהן בראשונה כ"ל ע"י עדי' לו שטר שקנאן וע"ל סי' קי"ב מ"ם עוד מזה:

רנא א בין בכל בין בשקלת פי' ואפילו קנו מידו וכדין מתנה במקצת אף"ה אם עמד חוזר היה לו דין אלוה מתנה מיתה הוא"ל והזכיר מיתה וכ"כ העור בהדיא והרמב"ם והמחבר לא נקטו זה בלשונם דכבר נתבאר מדבריהן דבמתנה מחמת מיתה אין ג"מ בקנין בשום דבר והעור כתבוהו בלמדיכו דלא שיש לו דין מתנ' ברי בקנין ואף אם לא ימות לא יוכל לחזור קמ"ל ומיירי דיש להקנין יפוי כח ועפ"ר: **ב** ה"ז מתנת שכ"מ פי' אפ"ש עמד חוזר בו ואם לא עמד יכול לחזור מזה ולתנו לאחר ובמ"ם בסיפן אלפני זה: **ג** לאיסר לת דעתו מיתה דשכ"ם פי' לפי שהזכיר מיתתו לא רצה לפתות פיו לשון וכתלו אמר ה' ינילנו מחות זה כו אמיה: **ד** אבל ברי' כו' וכתוב בעטר מחיים ובמות כ"ל דה"ה לו כתב בחיים ובמות כ"כ בפרוסה ע"ז: **ה** ה"ז מתנה כו' פי' כשהיה בקנין בין בכולו בין בחלקת לאין מתנת בריא כלא קנין ודוקא בזה שאמר בחיים ובמות היה לזה מתנה נמות מהיום אבל אם אמר מחיים ולאחר מיתה הרי גילה דעתו דלא יהיה מתנה נמורה כ"א לאחר מיתה לענין התירות אבל הנוף קונה מהיום ואם כתב לו מחיים אם לא אחזור עד לאחר מיתה הרשות בידו לחזור בו עד לאחר מותו אף שקנה מידו והיה ברי ובמ"ם העור והמחבר בס"ם רל"ז ע"ז: **ו** אלין כתוב בה שמתוך החולי כו' לי' העור ואיזהו אמר שנתרפא קודם שמת ונתבטלה המתנה (מיד משלא אף אחזור אף"כ ובכל למשכב ומת ובמ"ם העור והמחבר בל"ם שלפני זה) והמקבל אמר אלא נתרפא והיה קיים עכ"ל העור והמחבר קיצר ולא כתב זה מעוה דאף לדין הוא"ל שעניין כן לכן שעניין לזה והעור כתבו לרבות' לדעת הרשב"ם שכתב שם דס"ל דאפילו שעבו לזכות לרבות' לדעת הרשב"ם שכתב שם דס"ל דאפילו שעבו לזכות אם"ה אמרינן דקנו מוכיח עליו ועל היורשים להגיה לאי' ע"ז: **ז** למתוך כו' עד הפשר שמתוך כך יכולים העדים כנ"ל וז"ל כי' בדף רל"ו מוכלים עדים למתוך בזה ע"פ בשים ועבדים המשמשי לוחו ול"ה לעמוד עמו אלא כיון שנתלו' לבני ביתו ובני אדם הרגילי' אצלו והם אומרים הכבוד פלוני מודה והם זמת מתוך כך הרי יכולין להעיד עליו שבטער מתוך חליו עכ"ל והאריך שם עוד בענין זה ע"ם ולא נזכר שם סמיכה ע"ם עצמו ומור"ם כתוב בה בחשך לחר לשון ב' שכ"כ בשם כי' ועפ"ז ותפרשו דברי מור"ם דמ"ם להעיד כך לינו ר"ל שיעידו בכ"ל שכך שמעו מפי עדיו לו ממשמעו מסיום ולאחר מיתה מבואר

שטר חוב על עצמו בשם אחר או בשם אחר מבניו ונתן השטר על יד שליש וא"ל יהי זה אצלך ולא פירש לו כלום או שאמר לי' הנח עד שאומר לך מה תעשה וטת אינו כלו': (עג) ובמתנת בריא בקנין (כב) (עור בשם הרא"ש):

כו יהנותן סתם מטלטליו לאחר מעכשיו ולאחר מותו ואחר שטרי טוענים היורשים הבא ראיה שמטלטלים אלו היו לו בשעת מתנה רשמא לאחר מבאן לקחן **עד** (כד) אין בדבריהם כלו' דמסתמא כאן נמצאו ואכן היו: (ועיין לעיל סימן ס' סעיף ו' ז):

רנא דין מתנת שכיב מרע או בריא וכו' ב' סעיפים:

א ה הנותן מתנה בשהוא שכיב מרע וכתב בה (א) בחיים ובמות או מחיים ובמות **א** (ב) בין בכל ב בין במקצת הואיל וכתוב בה ובמו' **ב** הרי זה מתנת שכיב מרע שזה שכתוב בה ובמות שלא יקנה אלא לאחר מיתה וזה שכתוב בה מחיים סימן

ג ליישב את דעתו שיהיה מחולי זה **ד** (ג) **ג** אבל בריא שנתן מתנה וכתב בשטר מחיים ובמות **ה** (ד) ד הרי זה מתנה גמורה מחיים וזה שכתוב בה ובמות כמי שאומר מעתה ועד עולם וכמו נוי השטר הוא זה:

ב (ה) ה מתנת שכיב מרע **ו** שאין כתוב בה שמתוך החולי הזה שצוה בו מת ואין העדים מצויים לשאול להם:

הגה ויכולין העדים **ז** למתוך על ° עמיו לו על מעמדיו לקומדי' שהכביד עליו הקולי וכפטר (שמתוך כך

מדבריו דבש"ק מיירי אף בקנין ועוד דבלא קנין הא כתב הע"ם נוסיף ס"ם ל"ע דאין כותבין שטר אלא בלא מלוה כו' וה"כ לא הל"ל לכתוב ואמ"ל כתב בלא לוה דהא בס"ם שבקנין ליכא ליאיק לבכי הכמ"ם ואיכא נוסיף ס"ם ל"ש אלא הכא שעמא לחריב' ואיכא דקיימי לבמרשון וכמ"ם ודוק: (כג) ובמתנת בריא כו' ע"ל סי' ס"ה ול"ע ומשמע להדי' כאן דאע"ג שידוע שהנותן מתרו לבטלים קנה המקבל וכן מבואר להדיא בתשו' הרא"ש בכלל ס"ו סימן ג' ואיכא מעשה דמשעת קנין שעבד בפשיה והשטר אינו אלא לרחוה בעלמא ועי"ל לעיל סי' מ"ה ס"ק ס"ו ובפי' רמ"ג על המ"ע ס"ק כ"ג: (כד) אין בדבריהם כלום כו' עיין בסמ"ע ס"ק ע"ד על היותר נראה דלא אייך כאן מאלו כאן היה כו' ועי"ל סי' ס"ד כתב לחלק בין בשטר טוענן ודאי לו שמא אלא דבקרקעות אף שהיורש טוענן שמא על המקבל להביא ראיה וע"ז ועיין בב"ח ועיין בתשובות מהרי"ש סי' ל"ט וקכ"ח סוף דף ק"ע:

רנא (א) בחיים ובמות כו' ואם אמר בחות ואלו"כ בחיים ס"ל לאהריב"ל בתשוב' סימן ס"ד ת"ל אלוו כמו בחיים ובמות ובתשו' רש"ון שנון מוכך בזה ע"ם סי' מ"ב ודוק עיין בתשו' ר"ן לב ס"ב סי' ל"ו ומ"ד דף ע"ח ובתשו' מ"ע סי' ק"ה ובמהרש"ל סימן מ"ו ומ"ו: (ב) בין בכל כו' עיין בסמ"ע ס"ק ח' עד היש לו דין מלוה מתנת מיתה הוא"ל והזכיר מיתה כו' והרב המגיד לא פירש כן ע"ם ובתשובת מהריב"ל אלא ון' שנון בפר מ"ב הלריכו לפלבל בזה ודעת מהריב"ל דהוי כמלוה מתנת מיתה וע"ם: (ג) אבל ברי' כו' וכתוב בשטר בחיים ובמות וכ"ל דה"ה לו בחיים ובמות בבית עכ"ל דבר דהלו סמ"ע וזה פשוט דהא ע"כ לא פליג רב אשמואל אלא בס"מ אבל דקלאור מחיים בבריא מודה לשמואל דאפי' בחיים מהני כמו לשמואל בס"מ וק"ל: (ד) הרי זה מתנה כו' עיין בתשוב' רמ"ן סי' כ"ה אלא ה': (ה) מתנת ס"מ כו' עיין בתשו' רא"ן שנון פי' קס"ה

כ"ג דכאן כתבאר דאף בשטר הלוה בקנין חייבין לשמא כתב לגלות ולא לזה כו' ע"ם וכ"כ ג"כ הכ"ם כאן דהרא"ם מיירי בידוע שהקנה בפתח ולכך בס"ם מן הפתח מתו חייבין שמא לא לזה לבל במתנה מן הפתח קנה המקבל כו' עכ"ל אבל בחמת ז"ל דבהדי' מוכח בס"ם וכל הפוסקי' דבין שטר הלוה לו שטר מכר שם בו קנין לא חייבין לשמא כתב לגלות ולא לזה לו כתב למכור ולא מכר משום דמשמע קנין שעבד בפשיה וכדלעיל ס"ם ל"ש ור"ם ל"ח ואין מלוק בזה בין ס"ם ומכר לשטר מתנה וכדמוכ' להדיא פ"ק דמליעא וכל הפוסקים אלא פשיטא דאף שטר מכר מחזירין להמקבל כמו שטר מתנה והרא"ם בתשו' כלל ס"ו פ"ג בקש שטר מתנה משום מעשה שהיה כך היה במתנה וכדאיתא שם להדיא ומה שמפרש דברי הרמב"ם דהייבו דוקא בס"ם ל"ל בלא קנין והייבו לשמא הרא"ם דס"ל כאבי דעדיו בתחומיו זכין לו ויש לזאת לשמא כתב לגלות ולא לזה בשטר אין קנין בו ואם"כ להרמב"ם דפסק דלא כאבי' י"ל דוקא ס"ם משום דחייבין לפרעון וכדאי' להדיא פ"ק דמליעא (דף י"ג) ע"ם והרא"ם סבר בדבר נפי' דברי הרמב"ם אבל לענין דינא הדבר ברור כמ"ם כן בלפע"ד גם דברי הע"ם נראים כדברי הרמ"ע שכתב בל"ם בס"ם לפי שכותבין שטר לגלות אע"פ אין מלוה עמו ומשמ כתב לגלות ולא לזה אבל אם הוא מתו' ברי בקנין כו' משמ' דבכל כתרא נוסיף ס"ם ל"ע דאין כותבין שטר לזה בלא מלוה כו' ות"כ לא הל"ל לכתוב ומשמ כתב לגלות ולא לזה דהא בס"ם שבקנין ליכא לאיסק לבכי הרמב"ם ואיכא נוסיף ס"ם ל"ש אלא הכא שעמא לחריב' ואיכא דקיימי לבמרשון וכמ"ם ודוק: (כג) ובמתנת בריא כו' ע"ל סי' כ"ה ס"ה ול"ע ומשמע להדי' כאן דאע"ג שידוע שהנותן מתרו לבטלים קנה המקבל וכן מבואר להדיא בתשו' הרא"ם בכלל ס"ו סימן ג' ואיכא מעשה דמשעת קנין שעבד בפשיה והשטר אינו אלא לרחוה בעלמא ועי"ל לעיל סי' מ"ה ס"ק ס"ו ובפי' רמ"ג על המ"ע ס"ק כ"ג: (כד) אין בדבריהם כלום כו' עיין בסמ"ע ס"ק ע"ד על היותר נראה דלא אייך כאן מאלו כאן היה כו' ועי"ל סי' ס"ד כתב לחלק בין בשטר טוענן ודאי לו שמא אלא דבקרקעות אף שהיורש טוענן שמא על המקבל להביא ראיה וע"ז ועיין בב"ח ועיין בתשובות מהרי"ש סי' ל"ט וקכ"ח סוף דף ק"ע:

רנא (א) בחיים ובמות כו' ואם אמר בחות ואלו"כ בחיים ס"ל לאהריב"ל בתשוב' סימן ס"ד ת"ל אלוו כמו בחיים ובמות ובתשו' רש"ון שנון מוכך בזה ע"ם סי' מ"ב ודוק עיין בתשו' ר"ן לב ס"ב סי' ל"ו ומ"ד דף ע"ח ובתשו' מ"ע סי' ק"ה ובמהרש"ל סימן מ"ו ומ"ו: (ב) בין בכל כו' עיין בסמ"ע ס"ק ח' עד היש לו דין מלוה מתנת מיתה הוא"ל והזכיר מיתה כו' והרב המגיד לא פירש כן ע"ם ובתשובת מהריב"ל אלא ון' שנון בפר מ"ב הלריכו לפלבל בזה ודעת מהריב"ל דהוי כמלוה מתנת מיתה וע"ם: (ג) אבל ברי' כו' וכתוב בשטר בחיים ובמות וכ"ל דה"ה לו בחיים ובמות בבית עכ"ל דבר דהלו סמ"ע וזה פשוט דהא ע"כ לא פליג רב אשמואל אלא בס"מ אבל דקלאור מחיים בבריא מודה לשמואל דאפי' בחיים מהני כמו לשמואל בס"מ וק"ל: (ד) הרי זה מתנה כו' עיין בתשוב' רמ"ן סי' כ"ה אלא ה': (ה) מתנת ס"מ כו' עיין בתשו' רא"ן שנון פי' קס"ה

מודה ואם כתוב בה זמת מתוך כך הרי יכולין להעיד עליו שבטער מתוך חליו עכ"ל והאריך שם סמיכה ע"ם עצמו ומור"ם כתוב בה בחשך לחר לשון ב' שכ"כ בשם כי' ועפ"ז ותפרשו דברי מור"ם דמ"ם להעיד כך לינו ר"ל שיעידו בכ"ל שכך שמעו מפי עדיו לו ממשמעו מסיום ולאחר מיתה מבואר

בפי' רל"ז ה שם בפ"ק וכתב הרב המגיד זה מבואר פ' מ"שמת במעשה (שם) ופסק כתבי (שם ע"ב) ומפורש בהלכות ° בלע"ד שאריך להיות עצמן ומירוש שרלקה לעדים שמת מתוך חולי הקוף כמ"ם הכמ"ע

שלמדו מתוכה בפ"ק דחליצה דף כ' ע"ם מכל שטר בין שטרותיו ואיכו יודע תה שיכו יהא מוכח וכו' דחייבין שהלו הפקידו אלא לזמן מה עד שיחזר לו מה ועכ"כמ"ם העור בשם הרא"ם לפי שכותבין שטר מלוה אע"פ אין מלוה עמו ר"כ"י בשם הרשב"ם מה"ם י"ד ז' שפסק המחבר על התובע להביא ראיה ול"ל דשם לזה בלא לזמן אין קנין בו ואם"כ להרמב"ם דפסק דלא כאבי' י"ל דוקא ס"ם משום דחייבין לפרעון וכדאי' להדיא פ"ק דמליעא (דף י"ג) ע"ם והרא"ם סבר בדבר נפי' דברי הרמב"ם אבל לענין דינא הדבר ברור כמ"ם כן בלפע"ד גם דברי הע"ם נראים כדברי הרמ"ע שכתב בל"ם בס"ם לפי שכותבין שטר לגלות אע"פ אין מלוה עמו ומשמ כתב לגלות ולא לזה בשטר

ו ועי"ל סימן כ"ה ופוף סי' קל"ט וכמ"ש סס וכסיפן קע"ה סעיף מ"ה

רנב

א ל' חרמב"ם בס"ת מה' זכייה דין ח' וכתב ה"ה פסק כרבא דאמר הכי קוף יש נוקמין דף קל"ג ע"ח *סס ל ע' ב כן פי' ה"ה מ"ש רבינו לכתוב' הקשה אפיכסו כתוב' בגין דכרין שאינם שוכבת מתשועבדים לאחרי' ושוכב' מתנת ס"מ ולוי ואין לומר כתובת בגין דכרין לאחר מיתה דהכא בחיים דהכא לאחר מיתה ולפי' מתשועבדים גמוריס שורש (כמ"ש בח"מ סי' ק') וסדין הוה יכא לאתקבר מאלי דאחרינן אם הקשת ביורשה דאלוהתו מנכסיו מתנת ס"מ ולהכא דבר לא יכיל לאחר מיתה דהכא אם לא יכיל לאחר מיתה ולא יכיל לאחר מיתה אם לא יכיל לאחר מיתה דהכא בחיים דהכא

להרא"ש דשייך תקנת הגוזן גם בשתכה ותמת שתכו לכתר תקנת תמוהו על כל מקרים הכ"ל ע"ש בכ"י ובד"מ הביאו ובחקו ביאורו מפני שמנהגן כ"ל לא"ש היורדים שתכו בעצמן לאחרים המקבל מתנות אב"מ מוכר ומוכיח מידן ואני תמה על שני אחרות הגדולי' מהרי"ק ומור"ם ז"ל וכי תאמרו לזה מ"ש העור לעיל סי' ס"ד שאין מנהגן לב"מ מעלעלים שמכר לו בתנ הלוה מפני תקנת הגוזן וכתב כ"ש ז"ל מהמא דס"ל דבשתכה כמי אינו מגוז תקנת הגוזן ואין כן דעת הרשב"ן. כמ"ש בסימן שכ"ו וז"ל סוגיא דעלמא בהא בהרא"ש ומ"ש אפשר שטעמו מפני שלא רצה סולק עליו מ"ל כדאי הוא הרא"ש לסמוך עליו ועוד אמשמע שתכמי דורו הכי ס"ל עכ"ל כ"ו הרי לך דגם בשתכו שייך תקנת הגוזן ואין נוכין מן המקבל לב"מ ולכתובת אשה והיתומים שתכו פשיט דפטורי מלעלים דומיא דמכרו שכתב רבינו ל' מי' ק' ס"ק ז"ל ואם מכרו המעלעלים אין חייבין לשלם אאין שיעבוד ב"מ על מעלעלין אע"פ שתקנו הגאונים כו' הייבו דוקא בעוד שהם בידו וכתב שם שהרמ"ם אפילו במכרו קרקעם ל"ל אע"פ לשלם ע"ז גם בא"ע סימן קי"ב כתב רבינו בהדיא שאפי' מכרו לו בתנו היתומים מקרקעי אין נוכין מהם לחזון האשה והבנות (והוא נחדא ערוכה פ' מציאת האשה) וכ"כ כ"ו פרי"ב (דף רכ"ב) וזה פשוט דמעלעלין לאחר תקנת הגאונים לא עדיפי מקרקעי קודם התקנה וזה ברור ודוק: ז אבל דבר שלא כיתן בשתכו רק כו' עיין בהגה"מ שבתנתי בשם רי"ו ג' חילוקים שיש בין דבר שניתן בשתכות אב"מ לדבר שאינה לקיים דברי המת ואין כו' שם פייס בעצמו וכתב כיון שלא נתן גם לא ניחא להיורשים ליתן:

רנג א שנים שנכנסו כו' כגר בתבלר בסימנים שנכרו דדברי אב"מ ככתובין וכמסורין דמי והייבו כל מה שאינה אבי' בפני שנים לא אפילו בינו לבינו כשאין מכתיב בדבר אבל אין השנים שנה לבניהן בעצו כדייבי' לדון על כל דבר ספק ולהחזיק לכל מ' בשה שנה לפניהן כו' משא"כ בשנה לפני ג' לא אפי' לא יחדו לזה אלא שנכנסו מעצמן לבקרו וזה בלמד מדכתיב בפ' פנחס בפ' כמלות והית' לבני ישראל לחקת משפט הרי שהגריך לבחלי' דין ומשפט ואין משפט פחו' מג' דייני' ואף בשאינה ליתן מעצומו לאחרים הא אמרו חז"ל שמתנת אב"מ דייני כדין ירושה לענין שאינה אלא עד לאחר מותו ואם עמד חוזר ונם יכול לחזור מזה ולתנו לאחר בעודו אב"מ ונגבי ממנו מזון האשה והבנות וכ"ש הטור והמחבר בסי' רכ"ב ה"ה גם זה לדיו כדין ירושה להיו' לנו' שאמנו הנוזה תורת דייני: ב כותבין ואין עושין דין ואם עושין דין דייניו והן ידונו ביניהם ע"פ כתב הנוזה: ג בד"ה כיום כו' כדין אחר דייניה אם רואין או שומעין בענין הדבר בעת שרצוו לדון אבל אם דייניו כיום יכולין לדון עליו משעה אלא ואם אמרו אם שמעו בלילה לא אין זמן לדון בתחלת דין אלא דהיינו כיום יכולין לדון עליו משעה דין לדון בלילה מדאיתה משא"כ אם רצו אם שמעה גדולה מדאיתה מתקבר: ד יהנה כתב הטו' בשם דין עדים לשם ואין עד לעשה דין לדון עליו אפי' ביום וכאו שבתבאר זה הישב לעניל ל"ס ז' ע"ש בטור ובדברי המחבר: ה יהנה כתב הטו' בשם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל שהיכיהם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל דין ובתב הכ"ל על"מ ודריש: ה ואם אמר אני מכיח הוי ל' מתנה דוק' בשב"מ שכן דרך ל' אב"מ שמכיח מעצומו אחרו לפלוני כך ולפלוני כך דין ובתב הכ"ל אבל בדברי בכה"ג לא מהני לכ"ע והמחב' שכתב תחלה אין מכיח דמהני בשב"מ ובסני' שאחר זה כתב עליו ז"ל לשונו אלו כו' ו"ל דה"ה שכן בלה שמוציאי בדברי דמשמע דקאי גם אלשון אלו מכיח וזה אינו דבמכיח כ"ע מודו דל"מ בדברי ובטור כתב דין מכיח דמהני בשב"מ בתר דכתב מדברי הפלונית אי מהני אינך לשונו הכ"ל בדברי ואינ"ה: ו ואם אמר ל' יפול לפלוני כו' לשון ירושה הוא דמשיכו ל' כפלה בנחלה בקרא הרשב"ם בפ"ה כמ"ש בפ' מסעי ולא הארן אשר תפול בנחלה כו': ז כמ"ש בסי' רכ"ב פי' שם כתוב דכל שלא הנלים המתנן לית בי' משום מלות מה' עדות לקיים וכ"ב רמ"ח

לעיל בסי' ו' ד שם פי"ש מה' זכייה ל"ג וטור ס"ב מוחרא דרב ששת שם סוף דף קמ"ח ה שם בתחלתא תכא וכו' ור' יוחנן בן ברוקא היא ו"כל אלו בעיות הן שם ריש דף קמ"ט ועלו בתיקו ואין מוסיפין מיד היורדים שהבכסים בחזקתן וביהנה בהן תפסקא ליה בגת' אי דבהוי כולה בתחלה לאחר אלו לאתהני מינוהו מודו לאחר ולעיל דאם קנו מינה ומית זכה בתוכה לאתהני מינה והמ"ש כתב בעצמן לאחר ז עוד ס"ה בשם תשו' תקנו הרא"ש בכלל פ"ג סי"ב ח שם כ"ו בשם תשו' הר"ל כלל פ"ד ס"ג

ואמת שתכו לכתר תקנת הגוזן ומור"ם ז"ל תמוהו על כל מקרים הכ"ל ע"ש בכ"י ובד"מ הביאו ובחקו ביאורו מפני שמנהגן כ"ל אלא היורדים שתכו בעצמן לאחרים המקבל מתנות אב"מ מוכר ומוכיח מידן ואני תמה על שני אחרות הגדולי' מהרי"ק ומור"ם ז"ל וכי תאמרו לזה מ"ש העור לעיל סי' ס"ד שאין מנהגן לב"מ מעלעלים שמכר לו בתנ הלוה מפני תקנת הגוזן וכתב כ"ש ז"ל מהמא דס"ל דבשתכה כמי אינו מגוז תקנת הגוזן ואין כן דעת הרשב"ן. כמ"ש בסימן שכ"ו וז"ל סוגיא דעלמא בהא בהרא"ש ומ"ש אפשר שטעמו מפני שלא רצה סולק עליו מ"ל כדאי הוא הרא"ש לסמוך עליו ועוד אמשמע שתכמי דורו הכי ס"ל עכ"ל כ"ו הרי לך דגם בשתכו שייך תקנת הגוזן ואין נוכין מן המקבל לב"מ ולכתובת אשה והיתומים שתכו פשיט דפטורי מלעלים דומיא דמכרו שכתב רבינו ל' מי' ק' ס"ק ז"ל ואם מכרו המעלעלים אין חייבין לשלם אאין שיעבוד ב"מ על מעלעלין אע"פ שתקנו הגאונים כו' הייבו דוקא בעוד שהם בידו וכתב שם שהרמ"ם אפילו במכרו קרקעם ל"ל אע"פ לשלם ע"ז גם בא"ע סימן קי"ב כתב רבינו בהדיא שאפי' מכרו לו בתנו היתומים מקרקעי אין נוכין מהם לחזון האשה והבנות (והוא נחדא ערוכה פ' מציאת האשה) וכ"כ כ"ו פרי"ב (דף רכ"ב) וזה פשוט דמעלעלין לאחר תקנת הגאונים לא עדיפי מקרקעי קודם התקנה וזה ברור ודוק: ז אבל דבר שלא כיתן בשתכו רק כו' עיין בהגה"מ שבתנתי בשם רי"ו ג' חילוקים שיש בין דבר שניתן בשתכות אב"מ לדבר שאינה לקיים דברי המת ואין כו' שם פייס בעצמו וכתב כיון שלא נתן גם לא ניחא להיורדים ליתן:

רנג א שנים שנכנסו כו' כגר בתבלר בסימנים שנכרו דדברי אב"מ ככתובין וכמסורין דמי והייבו כל מה שאינה אבי' בפני שנים לא אפילו בינו לבינו כשאין מכתיב בדבר אבל אין השנים שנה לבניהן בעצו כדייבי' לדון על כל דבר ספק ולהחזיק לכל מ' בשה שנה לפניהן כו' משא"כ בשנה לפני ג' לא אפי' לא יחדו לזה אלא שנכנסו מעצמן לבקרו וזה בלמד מדכתיב בפ' פנחס בפ' כמלות והית' לבני ישראל לחקת משפט הרי שהגריך לבחלי' דין ומשפט ואין משפט פחו' מג' דייני' ואף בשאינה ליתן מעצומו לאחרים הא אמרו חז"ל שמתנת אב"מ דייני כדין ירושה לענין שאינה אלא עד לאחר מותו ואם עמד חוזר ונם יכול לחזור מזה ולתנו לאחר בעודו אב"מ ונגבי ממנו מזון האשה והבנות וכ"ש הטור והמחבר בסי' רכ"ב ה"ה גם זה לדיו כדין ירושה להיו' לנו' שאמנו הנוזה תורת דייני: ב כותבין ואין עושין דין ואם עושין דין דייניו והן ידונו ביניהם ע"פ כתב הנוזה: ג בד"ה כיום כו' כדין אחר דייניה אם רואין או שומעין בענין הדבר בעת שרצוו לדון אבל אם דייניו כיום יכולין לדון עליו משעה אלא ואם אמרו אם שמעו בלילה לא אין זמן לדון בתחלת דין אלא דהיינו כיום יכולין לדון עליו משעה דין לדון בלילה מדאיתה מתקבר: ד יהנה כתב הטו' בשם דין עדים לשם ואין עד לעשה דין לדון עליו אפי' ביום וכאו שבתבאר זה הישב לעניל ל"ס ז' ע"ש בטור ובדברי המחבר: ה יהנה כתב הטו' בשם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל דין ובתב הכ"ל על"מ ודריש: ה ואם אמר אני מכיח הוי ל' מתנה דוק' בשב"מ שכן דרך ל' אב"מ שמכיח מעצומו אחרו לפלוני כך ולפלוני כך דין ובתב הכ"ל אבל בדברי בכה"ג לא מהני לכ"ע והמחב' שכתב תחלה אין מכיח דמהני בשב"מ ובסני' שאחר זה כתב עליו ז"ל לשונו אלו כו' ו"ל דה"ה שכן בלה שמוציאי בדברי דמשמע דקאי גם אלשון אלו מכיח וזה אינו דבמכיח כ"ע מודו דל"מ בדברי ובטור כתב דין מכיח דמהני בשב"מ בתר דכתב מדברי הפלונית אי מהני אינך לשונו הכ"ל בדברי ואינ"ה: ו ואם אמר ל' יפול לפלוני כו' לשון ירושה הוא דמשיכו ל' כפלה בנחלה בקרא הרשב"ם בפ"ה כמ"ש בפ' מסעי ולא הארן אשר תפול בנחלה כו': ז כמ"ש בסי' רכ"ב פי' שם כתוב דכל שלא הנלים המתנן לית בי' משום מלות מה' עדות לקיים וכ"ב רמ"ח

לעיל בסי' ו' ד שם פי"ש מה' זכייה ל"ג וטור ס"ב מוחרא דרב ששת שם סוף דף קמ"ח ה שם בתחלתא תכא וכו' ור' יוחנן בן ברוקא היא ו"כל אלו בעיות הן שם ריש דף קמ"ט ועלו בתיקו ואין מוסיפין מיד היורדים שהבכסים בחזקתן וביהנה בהן תפסקא ליה בגת' אי דבהוי כולה בתחלה לאחר אלו לאתהני מינוהו מודו לאחר ולעיל דאם קנו מינה ומית זכה בתוכה לאתהני מינה והמ"ש כתב בעצמן לאחר ז עוד ס"ה בשם תשו' תקנו הרא"ש בכלל פ"ג סי"ב ח שם כ"ו בשם תשו' הר"ל כלל פ"ד ס"ג

רנג איזה לשון מועיל לש"מ ואמר תנו מנה לפלוני ומאתים לפלוני וש' לפלו' ובו' ל' סעיפים:

א א (א) לשנים שנכנסו לבקר את החולי וצוה בפניהם ב כותבין ואין עושין דין ואם היו שלשה רצו כותבין ג רצו עושים דין:

הגה להחזיק כל אחד בשה שנה ולדון בכל דברי ספק שנכל בנוזאה ואין ח' מן היורדין לו מקבלים יכולים לומר לב"ד לאחר חזליכן: (טור) ב בד"א ביום אבל בלילה כותבין ג ואין עושין דין:

ב ל"ש שצוה ואמר יטול שלו כל נכסי או מקצת נכסי או יחזיק (ב) או יזכה או יקנה כלם לשון מתנ' הם הוכן אם אמר יחסון או יירש על מי שראוי ליורשו ה"ז קנה ז אבל אם אמר ד יהנה פלו' בנכסי או יעמוד בהם אן יראה (ג) או ישען בהם לא קנה ה (ד) ז ואם אמר אני מניח לפלוני הוי לשון מתנה ו ח ואם אמר לשון יפול לפלו' כך וכך לשון ירושה הוא:

הגה ובכל זה דווקא שהזכיר לשון מתנה אבל אם אמר כך וכך לפלוני בנכסי לא כלום הוא (תהל"ים סורש פ"ד) האומר לפרוע לאשתו כתובתה במעות מזומנו אין זה לשון מתנה ואין יורדין בריכין לקיים מצוה מצוה לקיים דברי המת (כ"ו פיין רכ"ב בשם הרי"שבא) ז כתו שנתבאר סוף סימן רכ"ב:

לשונות

(ב) יורשיו פטורים לקיים דברי המת: ח יורשיו פטורים אבל אם אמר כך וכך כתבו אינה לקיים שלא כתן גם לא טוה ליורשים ליתן:

רנג א שנים שנכנסו כו' כגר בתבלר בסימנים שנכרו דדברי אב"מ ככתובין וכמסורין דמי והייבו כל מה שאינה אבי' בפני שנים לא אפילו בינו לבינו כשאין מכתיב בדבר אבל אין השנים שנה לבניהן בעצו כדייבי' לדון על כל דבר ספק ולהחזיק לכל מ' בשה שנה לפניהן כו' משא"כ בשנה לפני ג' לא אפי' לא יחדו לזה אלא שנכנסו מעצמן לבקרו וזה בלמד מדכתיב בפ' פנחס בפ' כמלות והית' לבני ישראל לחקת משפט הרי שהגריך לבחלי' דין ומשפט ואין משפט פחו' מג' דייני' ואף בשאינה ליתן מעצומו לאחרים הא אמרו חז"ל שמתנת אב"מ דייני כדין ירושה לענין שאינה אלא עד לאחר מותו ואם עמד חוזר ונם יכול לחזור מזה ולתנו לאחר בעודו אב"מ ונגבי ממנו מזון האשה והבנות וכ"ש הטור והמחבר בסי' רכ"ב ה"ה גם זה לדיו כדין ירושה להיו' לנו' שאמנו הנוזה תורת דייני: ב כותבין ואין עושין דין ואם עושין דין דייניו והן ידונו ביניהם ע"פ כתב הנוזה: ג בד"ה כיום כו' כדין אחר דייניה אם רואין או שומעין בענין הדבר בעת שרצוו לדון אבל אם דייניו כיום יכולין לדון עליו משעה אלא ואם אמרו אם שמעו בלילה לא אין זמן לדון בתחלת דין אלא דהיינו כיום יכולין לדון עליו משעה דין לדון בלילה מדאיתה מתקבר: ד יהנה כתב הטו' בשם דין עדים לשם ואין עד לעשה דין לדון עליו אפי' ביום וכאו שבתבאר זה הישב לעניל ל"ס ז' ע"ש בטור ובדברי המחבר: ה יהנה כתב הטו' בשם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל דין ובתב הכ"ל על"מ ודריש: ה ואם אמר אני מכיח הוי ל' מתנה דוק' בשב"מ שכן דרך ל' אב"מ שמכיח מעצומו אחרו לפלוני כך ולפלוני כך דין ובתב הכ"ל אבל בדברי בכה"ג לא מהני לכ"ע והמחב' שכתב תחלה אין מכיח דמהני בשב"מ ובסני' שאחר זה כתב עליו ז"ל לשונו אלו כו' ו"ל דה"ה שכן בלה שמוציאי בדברי דמשמע דקאי גם אלשון אלו מכיח וזה אינו דבמכיח כ"ע מודו דל"מ בדברי ובטור כתב דין מכיח דמהני בשב"מ בתר דכתב מדברי הפלונית אי מהני אינך לשונו הכ"ל בדברי ואינ"ה: ו ואם אמר ל' יפול לפלוני כו' לשון ירושה הוא דמשיכו ל' כפלה בנחלה בקרא הרשב"ם בפ"ה כמ"ש בפ' מסעי ולא הארן אשר תפול בנחלה כו': ז כמ"ש בסי' רכ"ב פי' שם כתוב דכל שלא הנלים המתנן לית בי' משום מלות מה' עדות לקיים וכ"ב רמ"ח

לעיל בסי' ו' ד שם פי"ש מה' זכייה ל"ג וטור ס"ב מוחרא דרב ששת שם סוף דף קמ"ח ה שם בתחלתא תכא וכו' ור' יוחנן בן ברוקא היא ו"כל אלו בעיות הן שם ריש דף קמ"ט ועלו בתיקו ואין מוסיפין מיד היורדים שהבכסים בחזקתן וביהנה בהן תפסקא ליה בגת' אי דבהוי כולה בתחלה לאחר אלו לאתהני מינוהו מודו לאחר ולעיל דאם קנו מינה ומית זכה בתוכה לאתהני מינה והמ"ש כתב בעצמן לאחר ז עוד ס"ה בשם תשו' תקנו הרא"ש בכלל פ"ג סי"ב ח שם כ"ו בשם תשו' הר"ל כלל פ"ד ס"ג

שם סי' כ"ד בשם הרא"ש ובאיר שם כיון דמהני בש"מ כל שכן בברי' שיש עמו קנין וסכן כתב הרמב"ן ז"ל שם פ"נ בשם הרמ"ה וכן כתב הרא"ן בשם הרב בן מינאש אף על פי שכתבו לו קנו דקנין דברים הוא וסכן כתב הרמ"בם תלמידו שהאומר מסוך ותקנה וכל מה שמעמנו לחכ' לא קנה וכולי (בש"ג מהלכו' מכירה ר"ת ועיין בת"ש הרא"ב והרב המגיד שם) כ שם פ"ש בשם תשובת הרא"ש שם ס"ל בריש"ת שם בפרק ט' לבבא בתרא סוף דף קמ"ו כ שם סי' ל"ח וכן כתב הרמב"ם בפרק ט' שהלכות זכיי' פ"ה מ"ז ודרך הוכח שם דף קל"ג ע"ב ג עובדא שם ס כלמפרש רבא שם ע ומהני אם אמר ואחריו לפלוני בשם י"ח צ"ל הרי"ם שם דין ר"ה"שול סי"ב ק"ל וכן כתב הרמב"ם בפרק י"ח מהלכו' זכיה דין ט"ו בבריית"ת שם דף קל"ח ע"ב ר"כן כתב הרא"ש שם לי"ט וכת"הרב המגיד בשם הרא"ש ושעמת מהוש דס"ל כרבי' מאוחרת אבל כשאמר לו כראוי לו

שהאריך בזה ועיין מ"ש לעיל סי' ס"ח בהגה"ה ועיין בדברי ריבות סי' רכ"ט ובתשו' ן' לב ס"ג סי' י"ט ובתשובות ר"ם כהן ס"ס קע"ג ובתשובות ר"י לבית לוי סי' כ"ד ובתשובות רשד"ם סי' ג"ג ושם ותל"ת תל"ב : (ה) לשונות אלו כו' עיין בתשובת רמ"א סי' כ' : (ו) מה שכותבין כו' עיין בתשובות מהרא"ן שבון סי' קפ"ח : (ז) שכי' מרע שאחרו כו' עיין בתשו' ר"ם כהן ס"נ סי' י"ב וי"ג : (ח) סי' רמ"ו כו' ולפי מ"ש שם מוה"ם בהגה"ה דבלי ירושה לא מהי לפוטרופוס א"כ ג"כ מפרשים דברי בלשון ירושה לפי' בן בן הבני' כ"כ מהרש"ל בתשו' ולא כהטור ע"ש : (ט) שמכו' עיין בתשו' ר"מ הלאוך סי' י"ב ובמהרא"ן שבון סי' קמ"ו ובתשו' ר"ם כהן השיכי' לב"ב סי' כ"ג : (י) אין לו אלא חובו הטעם דמחזי כרבית אם נושל יותר מחובו עכ"ל סמ"ע ותפי' תפס הבע"ח מוכיחין מידו • עיין בתשובות ר"מ הלאוך : (יא) לבני פלוני • תפי' בפסוק וק"ל : (יב) לו לפלוני • עיין בתשו' ר"מ הלאוך סי' י"ב הארוך בדיני אלו קלת ותחלת בת ע"ש ועיין בתשובות מהרי"ט ס"י קי"ב דף קמ"ח ע"ב וג' ועיין בסמ"ע ס"ק כ"ב שכת' דאלא ס"ל להרא"ש דהוי מתנה אלא באומר לבנ"ח ולא באומר פלוני ב"ח כו' ובתוס' פרק אלמנה ניזוקין כת' דפלוני עדיף טפי מלבנ"ח לענין רבית ע"ש : (יג) ס"מ כו' עיין בתשו' ר"מ ר' מייס סי' ל"ח ובתבי"ש ח"ב סי' קס"ב : (יד) תנו כו' עיין בתשו' ן' לב

לקיים דברי המת : ח שם"ה שמועילים בברי פי' בברי כשנש מקבל קנין על ל' מתנה זה וכ"כ הטור בשם הרא"ש : ט ר"ל שאינם מועילים דוקא בשכ"מ דאין דעתו מיוחדת עליו ל"כבר בל' מתנה מבורר הקילו אלא מדעתו : י ואע"פ אלא נכתבו הוה מתנה מי' מתנה עולמית ולית דוקא בחיי' דהנותן מתנה לחבירו סתמא קנאה לעולם : יא אפי' מת הבן כו' לכיון דבשעה שנתנה לו היתה המתנה בשעות הברי ניכר דעתו דלמ"ז יש לו בן לא הוה נותנו לאחרים וכיון דלא הוה המתנה מעוקרת תו לא מתבל ממילא בשמו : יב אחת מבנותיו כו' עי' לח"מ פ"ו שם כתב גם המחבר כן והוא דעת הרי"ף והרמב"ם וכתב שם מור"ם עליו רי"ל דבת בין הבנים לו הבנות לא קנתה והוא דעת הע' שכ"כ שם בשם הרא"ש וגם הטור בעצמו בסת"ש הרא"ש הטור' עם הרי"ף שם כתן וכתב כדע' הרי"ף ושם בסיתן רמ"ו חלקתי וכתבתי דכתן מיירי הטור בהנתן לו שם ולא הוכיר לא לשון ירושה ולא לי' מתנה וגם הרא"ש מודה בזה דאין חילוק בין בן לבת ע"ש וכתן בפרים מ"ש עוד מזה : יג לפלוני בני פרחת לו כן הוא נ"כ ל' הטור אבל בנת' ובלי"ף והרא"ש כתוב תנו מתתים זו לבני בכורי כראוי לו ועפ"ל שם הוכחתי שגיאת זו עיקר ושגריך להגיה כן בטור : יד נושלים ק"ל זו עוף כו' דכיון דלא הוה ל"ל כראוי לו ואחרו דדשיגן ליאבל יותרת דלשפוי' קא מכוון וכמ"ש הטור והתיבל בסיתן רי"ל כמוכר בית לחבירו דאין הבור והדות מוכרים מסתמא בכלל הבית ואם אחר מון מהבור לא הוה ל"ל ואחרו אחריכן דלשפוי בטורת אחת לשייר לעצמו גם הדרך להבור ע"ש : טו לבני בכורתו כו' פי' ולא אחר כראוי לו : טז אין נותן לא תנו הטעם דמחזי כריבית אם נושל יותר מחובו, ומיהו אם תנו יותר אל זו ודאי נושל כל חובו) ודוקא בזה דלא אחר כראוי לו אבל בראוי לבעל חובו כראוי לו לא מחזי כריבית דהא נילה דעתו דמחוש דראוי לו מתחת לו : יז אין נותן לא תנו הטעם דמחזי כריבית אם נושל יותר מחובו, ומיהו אם תנו יותר אל זו ודאי נושל כל חובו) ודוקא בזה דלא אחר כראוי לו אבל בראוי לבעל חובו כראוי לו לא מחזי כריבית דהא נילה דעתו דמחוש דראוי לו מתחת

ג (ה) לשונות אלו של מתנה המועילים בשכיב מרע ש"ש אומרים ח שהוא הדין שמועילים בבריא ט ו"ש אומרים שאינם מועילים : ד (ו) כ"מה שכותבים במתנה תלך ותזכה ותירש ותמשכון ותעשה ממנה חפצך ורצונך אין לשונות אלו אלא שופרא דשטרא י ואף על פי שלא נכתבו הויא מתנה • (אם כתוב בשטר לוחה לאון לאפסר לתלות בשעות סופר עיין לעיל סי' מ"ש סעי' ו') : ה (ז) ל שכיב מרע שאמרו לו נכסיך למי אמר כמרומה שיש לי בן או שאשתי מעוברת עכשיו שאין לי בן ושאין אשתי מעוברת נכסי לפלו' ונודע שיש לו בן או שאשתו מעוברת אין מתנתו מתנ' יא אפילו מת הבן או הפילה אשתו אחר כך : ו מ"ש שאמר נכסי לפלו' או ג שאמרו לו נכסיך למי שמא לפלו' והשיב להם אלא למי יהיו אם הוא ראוי ליורשו זוכה בהם משום ירושה ס ונפקא מינה שאם אמר ואחריו לפלו' אינו כלום שירוש' אין לה הפסק ואם אינו ראוי זוכה בהם משום מתנה ג : (וס"ל פי' בהדיא שנותן לו כמתנה אפי' רחוי ליורשו אינו אלא לשון מתנה (ב"י בשם מהר"ל ומיגד פ"ט ה דזוכה) ועיין לעיל ריש סימן רמ"ח סעיף ק"ב) : ז הבר"א שזוכה בהם משום ירושה כשהיה היורש הזה יב אחת מבנותיו או אחד משאר יורשים אבל אם היה אחד מבניו לא עשאו אלא אפוטרופוס כמו שנתבאר (ח) בסימן רמ"ו : ח (ט) ל שכיב מרע שאמר תנו ק"ק זוז לפלו' יג בני בראוי לו או לאשתי כראוי לה או לבעל חובי כראוי לו יד נושלים ק"ק זוז עוף ערל חלק הבכורה והכתובה והחוב ואם אמר תנו ק"ק זוז טו לבני בבכורתו או לאשתי בכתובתה לא ישלו שניהם אלא אחד מהם ויתן על העליונה ואם ק"ק זוז יותר נושלים ק"ק זוז ואם הבכורה והכתובה יותר מק"ק זוז נושלים אותה אבל אם אמרתנו ק"ק לבעל חובי בחובו טז (י) ל אין לו אלא חובו • (ואם אמר ל' זוז (יא) לבני פלוני יז שהוא פשוט ביוסתו יח אין לו אלא ל' זוז (טור) ואם לא אמר לא כראוי לו ולא בבכורתו ולא בכתובתה ולא בחובו תואפילו בבעל חוב אם אמר תנו ק"ק זוז לפלו' יט בכלם ס ידם על העליונה כ חויש חולקין ואומרים שאם אמר סתם יותר על הראוי להם ואם אחר לבני בכורו דינו כאילו אמר בבכורתו מרהזכיר בכורה : הגה וסברת הרא"שונה נראה עיקר וכל זה אלא אמר נתן בסתמה אבל אם כתוב לו לפלוני בעל חובי אז אלא אמר נתן בסתמה אבל אם אמר

לאם פפסיק לו לאחריכן דבעעה שכתן לבראשון לא הי' דעתו לייתן לבראחרי' שלאחריו וא"ה זה הראשון כושל חלקו בשלמו והאחרי' יקבלו הבשאר כיון שבעעה שכתן לבראשון היה בידו כדי מתנתו והותר ר"ל אי אתה והפסיק וגם קנה מיהה כדין הכ"ל בסי' ר"ן ולא קנ לחזור ולכתו' כאן ולא כעי' שכת כאן ר"ל דאי אתה הוה כמלך וחזר מן ראשון ולא קנה אלא אחרון עכ"ל ות"ל דלא שייך חזרה כ"ל כשכתן לכל א' כל אחד היה לו אחר שיתנו לפלוני שהה פלוני בתוכה מקמת מיתה ואח"כ תמ' שיתנוהו לאחר וכמ"ש בסי' ר"ן בסעי' ב' וי"ג ע"ש ומזה לא תיירי כאן (איהו מסיתמו' ל' מור"ם דכת' דהיינו כתלך משמע דאיתך אמ"ש ל' בטי' ר"ן סי"ח וקמ"ל כאן דלית דהוי בראשון מתנה בתקנת בלא קנין וא"כ לא זכה ביה הראשון) ודו"ק: **כד** לפי' אם לא הניח מה שיתן מתקנין חיות אלא וא"ל יותר וה"ק חזכון זה שנוה להבלשה ר"ב ת' שולה תת"ק ואם לא הניח תת"ק תולקי' הנמל כפי מה שהוא לבו תלקי' ויטול בעל הר' ב' חלקים ובעל הב' נ' חלקי' ובעל הת' ד' חלקים וכפי הנותר כ"כ ובפי' הטור כתן גם המתכר כ"כ בפי' קי"ח ס"ס ע"ש: אבל כרמב"ם פ"ו דזכייה שהעתיק המתכר כאן דברי' כתוב בו נ"כ תיבת אלא ולפ"ז נ"ל דמשמ"ס דאם לא יכל עליהן ב"ח כ"כ נ"כ הריטב"א ג' דפשוט הוא ועד"ז כתבו נ"כ הטור בסי' ק"ד בסי"ח דכר בפשוט מאוס סיפא ע"ש מיהו גם המתכר פ"ל כמ"ש הטור דאם לא כתבא תת"ק דחולקין לפי מה שכתבו להם ובפרש כתבתי דל"ד הא לא"ה הטו' המתכ' לעיל סי' ק"ד דאם יש על ראובן נ' ולא' ת' ושמעון ולא' ג' ולא' ת' ומן שטרותיהן שה לו שכתן לנבות מתשלמים לתן לזה דשלמי התם דנכסי הלוה משועבדים כולם לבעל הר' כמו שמשועבדין לבעל הת' משק"כ כמתנה דכפי לתכתו לזה יותר מלזה כתן לזה מ"ה נוטה כל"ל לפי ערך המתנה גם כתבתי בפרש' דמ"ה כתב שכתן ר"ג ת' ולא כת' לפיכך ת"ל ר' מאוס רבות' דסיפא דבאומר לחרי לפלוני לחרון לחרון בפס לחרי כנותן לבראחרון יותר מלבראשון וכ"כ רשב"ם: **כה** וה"ה נבדי שזיכה כו' ז"ל הטור וה"ה בנבדי שזיכה להן ע"י לאחר הוה דיכל הכי אבל אם הקנה לאחר הכי אבל אם הקנה לאחרים אבל אם בעצמו הרי ניכר למי הקנה תחילה ולאותו זכה תחילה עכ"ל ומלכתב סי' רי"ד ובעצמו ל' הקנה וכע"י לאחר זיכה משמע דמיירי בעל ידי לאחר אפילו בלא הקנאת דק"מ אלא שכתן המתנה לידו שיזכה לבן והיינו ובמיומ סי' ל' דוקא בשכתן בידו לאחר כים מעות ביחר ואחר שיתן לפלוני ומתנו ל' ולפלוני ש' ולפלוני ת' אבל אם כתן בידו לכל אחד בזה לאחר זה גם כן הוה כיכר מי הקנה תחילה ועל' ל' מיתן קי"ח ס"ו: **כו** נוטה כולו מהיורשים הטעם דהיורש כרעא דלאכוה הוא ובאתקים אבוי הוא ליה כלו אבוהון קיים ואין כ"ח נוטה מתקבלי הת' אבה בני תורין בפעיף ט' שכתב מור"ם אם כתן לשנים לו לבלשה מתנות שוות דב"ח נוטה מהאחרון מ"ה כתב הטור והמתכר בזה דכתן לבנו ולאחר לכל א' חלקו בשוה והקדים לבנו דינגבה הכ"ח הכל מהאחר והוא דכתב הדין בהקדים לבנו ה"ט אבל דכתב בריטב"א דכתן לבנו ואחר ולא כתן חלק מיוחד לבנו דינגבה הכל מבנו כתב כמי דלפעמים נוטן הכל מהאחר והיינו בהקדימו לבנו וק"ל: **כח** ומתוך כך ט"ל דיוה כו' פי' מוד שחכב לאמר בלי הפסק שיתן לפלוני ק"ח זוז: **כט** ונמכר ונאבדו הדמים הא אם החמין הדין לא הפסיד המקבל שהרי לוה נתן לו דמי הדין הדיינו לאחר שנמכרו: **ל** תנו לו ק"ח זוז מיינו דכדין דאין עכשו ד"ח מהלכות דמים לא הל"ל תנו לו דמים מיינו אלא מדמי ויכו הל"ל אלא לבסי אמר מיינו כדי לבית לו כל הדין בבחריות הק"ח זוז שאומר לתן לו: **לא** כגון מבנות בין התבנות כו' דומה לזה כתב הטו' והמתכר בית אם בין בתי לו שור בין שורי אמר מוכר לך דמכרתו בפל לו מכרתו מת ועל' ל' ר"מ ס"ל: **לב** הוא"ל ולא סייס הנותן כו' ואע"ג דלוה לאפטרופסים לבדר לו וכן עבו"מ כדין דלא ל"ל לבדר ולבנות אלא לבדר ולתן לו מיד והרי הן לא קיימו מ"ה עדיין כל נכסים בחבריות המכר כ"כ הטבנים אם בתשובת כ"ע"ל ת' ובתב הרשב"ל: **לג** זכה בלותו בית שמחזיק ק"ד אשור סייס בזה וכתב ז"ל שכוונתו היה ודאי לתנו לו כמו שהוא לנותן בבנין יפה ה"ה ובהלבות נותן פרק מי שמת מכוחר הדין והשעם ל' לשון הטור שכ"ה אשובלא דנגיבא יוכל בקולר וכולי בפרק ו' דנישין דף ס"ה ע"ב ומתלי דמסיק עלה אם בגמרא אמרא לא קאמר וכולי וכמו שפירש רש"י שם וכמו שבאלו תוס' והרא"ש דכריו אם ב אשובל' מתהו' דאמר ליה ת' ווו מן אמרא לברת וכולי לקמיה לדבר יוסף פרק ל' דכתובות דף נד ע"ב ל' אשובלא דהכוא דאמר ליה כהוכיח לברת זיל כדוכיח וכולי לקמיה דרב אחרי בר אבין אם ע"ל מ אם אם כ"ח אשובלא

ן' לב ס"ב פי' ל"ו: (טו) נוטה הבאחר כו' דמתנת ס"מ דינ' ג וביאר אם אבל בכל ביחוסה ולא נוטה מתנו לבבראי זו כ"כ ב"י נוטה לא כין ס"ט בסם הריטב"ל עיין בתשובות ר"ם כהן ס"ג סי' כ"ד (טז) פ"ז כמי שנתן כו' אלא אמר מוכח מזה דלא אמר בפי' תנו ר' לאחריו כולן זה לבלוני אם יזא כתו דהוה אוין ד' כתב מתנה ח' ולא יתן לו אם לא יזא הרב המגי' פי' ולא"ג דמעשה קודם לתנאי ויקי"ל אלא הספי' מה דתנאי בעל ומעשה קיים וכמ"ש סי' רמ"ח סי"ב ובעל"ע סי' ל"ח אם אבל אם לבוב ה' ויק' ע"ש מדא דבמ"מ קי"ל דהכריו אם אבל אם בכתובים וכתמורי' דמי וא"ל הקנה לאקבלי לבל דיני מנאי ועוד דשאני הכא המתנו' בעצמו' כיון דאין המעשה נעשה כגון זה הרי ניכר לאמר תנו כו' אם יזא מבטל תקנה תחלה התנאי למעשה ולא אמרו בעינן ולאותו זכה תנאי קודם למעשה הייני כשהמעשה נעשה מיד בנתים תחלה לגון רב המגיד דין כגון וכיון' בו כך לקדק הרמב"ן י"ל בשם בס' האלחות בחריבות ע"ש הרש"בא ובאיר והשיג על הרא"ה ותוספות ע"ש אם דורשין הן וכתיה קי"ל להלכה וכן כתב הכ"מ וק"ל: (יז) בין עותרים התבנות כו' ולא כהרא"ש שכת' שג"ז הוי דבר אחיהו מעוים' כיון אלא כתבדר חלקו מעולם עיי' ומקבלי מתנו' בכ"ח: (יח) שמחזיק ק"ך כו' וכתב כ"ח אבל אם כהאיתא מחזיק שפי מהכי לא לא אמרו בהנזקין דף כ' אינשי בכך וכ"כ הכ"בשם ע"כ אין נוכין הריטב"ל אמנם הכ"ו הסיג עליו וכתב דלעולם נוחכי' לו אף מחזיק יותר ע"ש עיין בתשו' ר"ם בני תורין ועוד עקר ולאיכן התוספתא וכן כתב הטור סי"ח

(יז) אם אמר תנו לפלוני ושא כתי (טז) ה"ז כמי שנתן לו ב' מתנות כל איזה מהם שירצה יקח לפיכך אם רצה ליקח המעות ולא ישא הכת הרשות בידו אבל אם אמר יקח בתי ויתנו לו ק"ז זוז הרי זה תנאי ולא זכה במעות אם לא ישא הבת: הנה האומר תנו ק' זוז לבתי ותקנו בהן קנורה ומתה נותנין ליורשיה דהוי כאלו אמר אם בשם ה"ר יונה מוחות ולא"ב אלא אפשר לקיים לקנות בהן קנורה מ"מ מתנה לאשה קיימת (ת"ה ה"ר יונה סיימן ש"ן): **יג** שכיב מרע שאמר תנו לפלוני שוה ק"ק זוז מייני והחמיין קצת מהיין ההפסר לפי חשבון וכן אם אמר תנו לו מרמי ייני ק"ק זוז ונמכר ונאבדו קצת מחמעות ההפסר לפי חשבון אבל אם אמר ל תנו לו ק"ק זוז מייני בין אם החמיין קצת מהיין או נמכר ואבדו קצת מהמעות כל האחריות על היורשים ונוטל המקבל ק"ק זוז שלמים וכן כתב הרב המגיד שם דין כ ואם נתייקר לעולם הריות ליורשים בכל ענין שאמר ואין נותנים לו אלא ק"ק זוז ל' בשמו לוכן אם הוזל ההפסר ליורשים: הנה נתן לו דבר מסויים לא כגון תכנית ח' (יז) בין התבנות ונאבד אחד מהן נאבדו מקצת בהפסד על המקבל (הרש"בא ור"ן ומרדכי' המקבל והמגיד פי' דזכיה) כוה ליתן לאחר מכה מכסיו ולוה לאפוטרופסין לברור לו היכה וכירר לו מכה יפה ונאבד כריכין ליתן לו מכה אחר לב הוא"ל ולא סיים הנותן כך אמר ליתן מכסיו (כ"י בשם הרש"בא): יד שכיב מרע שאמר תנו לפלו' בית המחזיק מאה חביות ולא נמצא לו בית מחזיק פחות מק"כ לג זכה באותה בית (יח) שמחזיק ק"כ: שכיב נוטה כולו מהיורשים כרעא דלאכוה הוא ובאתקים אבוי הוא ליה כלו אבוהון קיים ואין כ"ח נוטה מתקבלי הת אבה בני תורין: ולפי' אם מתקבל מאשיו ומשך כתבתי בשם הרשב"ל ובעל ל"ו בכל אפי' בכל דינו כדין אם אם נתן לאחר ובכר בתבאר אמר אמר בכל ל' אלא נתן לבנו ולאחר לאמר אם בתוך ס"ג בכל ל' אלא נתן חלק מיוחד לבנו דינגבה הכל מבנו כתב כמי דלפעמים נוטן הכל מהאחר והיינו בהקדימו לבנו וק"ל: **כח** ומתוך כך ט"ל דיוה כו' פי' מוד שחכב לאמר בלי הפסק שיתן לפלוני ק"ח זוז: **כט** ונמכר ונאבדו הדמים הא אם החמיין הדין לא הפסיד המקבל שהרי לוה נתן לו דמי הדין הדיינו לאחר שנמכרו: **ל** תנו לו ק"ח זוז מייני הכיון לאחר הדין הדין עכשו דמים לא הל"ל תנו לו דמים מיינו אלא מדמי ויכו הל"ל אלא לבסי אמר מיינו כדי לבית לו כל הדין בבחריות הק"ח זוז שאומר ליתן לו: **לא** כגון מבנות בין התבנות כו' דומה לזה כתב הטו' והמתכר בית בין בתי לו שור בין שורי אמר מוכר לך דמכרתו בפל לו מכרתו מת ועל' ל' ר"מ ס"ל: **לב** הוא"ל ולא סיים הנותן כו' ואע"ג דלוה לאפטרופסים לבדר לו וכן עבו"מ כדין דלא ל"ל לבדר ולבנות אלא לבדר ולתן לו מיד והרי הן לא קיימו מ"ה עדיין כל נכסים בחבריות המכר כ"כ הטבנים אם בתשובת כ"ע"ל: **לג** זכה בלותו בית שמחזיק ק"ך אשור סייס בזה וכתב ז"ל שכוונתו היה ודאי לתנו לו כמו שהוא לנותן בבנין יפה ה"ה ובהלבות נותן פרק מי שמת מכוחר הדין והשעם ל' לשון הטור שכ"ה אשובלא דנגיבא יוכל בקולר וכולי בפרק ו' דנישין דף ס"ה ע"ב ומתלי דמסיק עלה אם בגמרא אמרא לא קאמר וכולי וכמו שפירש רש"י שם וכמו שבאלו תוס' והרא"ש דכריו אם ב אשובל' מתהו' דאמר ליה ת' ווו מן אמרא לברת וכולי לקמיה לדבר יוסף פרק ל' דכתובות דף נד ע"ב ל' אשובלא דהכוא דאמר ליה כהוכיח לברת זיל כדוכיח וכולי לקמיה דרב אחרי בר אבין אם ע"ל מ אם אם כ"ח אשובלא

בפ"ד דכ"ב דף ע"ח ע"ח וכדל"ל רב קמי לאר זוטל מסוס דמתן ליהיב מתכת בעין ופה יהיב רמב"ם סס דין כ"ב ופתב הכי"ו ונרתה דדוקא בחזיון ק"ך הוא דלתרוינן הכי דעבידו לוכמו דשוני בין ק' לפ"ם מכו לא מהכו לא לשון הרי"כס בפי"ח מה' זכיות דין כ"ח ב"ל מה' מכרים ס"ב ס"ב ס"ב

בסס הרמ"ה כתב דאי דיכא ולית לה סר הכי תיבות וכמיפה כתו והתחבר הוסיפו וכתבו כאן וגם כי בתוך בס"ד ו"ע הא לא אמרו לגריך יפוי כח אלא בסב"מ שנותן כל ככסיו לאחרים ומקנה להן בקנין דבסה כתבאר בשור כי' ל"ן הכ"ש דבעינן יפוי כח דבלא יפוי כח אחרינן מדהקנה לו ס"מ דכוונתו היה אלא יש לנהו המקבל אלא בקנין ולא בקנין לאחר מיתה אבל בחי נכת אב"מ מקנת הוה דינו כי ותנת בריא דבעי קנין וכיון קנין א"כ יפוי כח ואפשר שהמחבר כתבו מפוש דהרמב"ם כתב והכיתו הטו' שם בסי' ל"ן אלא לאפילו מתנת אב"מ בחקנת לינו קונה אם לא במיפה לא כתוב דהטור כתב שם עליו לא"כ לא אלא מתנה בחקנת הוה כמתנת בריא בכל דבר והמ"מ והב"י והכ"מ כולם כתבו שם לפרש דברי הרמב"ם לא כתב הרמב"ם כן אלא בהלכות מתנת מיתה מלוה וכותן דלו הכל תורה' דמתנתו בחקנת דינו כדין מתנות אב"מ בכולו וכמ"ש נ"כ הטור שם סי' ל"ן סי' ל והמחבר שם בס"ע ונם מור"ם ז"ל שם בהגה סי"ג וע"פ מה שכתבתי שם בס"ע ע"ש: אבל המחבר ע"כ לא חיירי כאן בחפרש לנתן מתנת מיתה שהרי התחיל בסעיף זה וכתב וה"מ במלוה מתנת מיתה כו' אלו במחלק כל ככסיו כו' ור"ל אלו לא חיירי במלוה מתנת מיתה אלא שחלק כל ככסיו ואחלו אלו מסיק וכתב ז"ל אבל היכא דלא מקנה אלא חל מנה כו' וכ"ע: מב דמשבע שיכה בקני' בחליפין בפרישה כתבתי דהא לא אמרינן הכא דלא היה כוונתו לחשבע אלא לשום מנה ובמ"ש הטור בסמ"ב לפי מכרתו ע"ש דבאינו הכא דאמר תנו מנה דמשמע מנה כאשר היא בעינה ע"ש: מג וכתבו כתב ומסר פי' כאלו כתב לו קנה לך אינו וכל שיעבודי' ומכר לו אותו הכתב עם הטור וכמ"ש הטור והמחבר ר"ס ס"ו דבריהן כן בחכירת טטרות: מד ואין היורש יכול לחפול פי' אע"ג דבעלמא המוכר לו נותן שם לחכירו ואפילו אם כבר קבלו המקבל לו ליקח בכתיבה ומסוי' אפ"ה המה ואפילו יורשיהם יכולין לחזור ולחפול בהלוה כל התוב. בשב"מ אינו יכול לחפול היורש כדי אלא תערוף דעתו דשב"מ וכ"כ הטור והמחבר כל זה בסי' ס"ו וכ"ג ובסי' ע"ש * ונע"ש כת' הטעם מפוש דמקבל מתנה כיורש שוי' דבנן ואין יורש זה יכול לחפול מה שכיר יורש אחר עכ"ל ולא נהירא דהא אמרו דבמיון והיינו לענין לחיבו קונה אלא עד לאחר מיתה כמ"ש הטור והמחבר ר"ס רכ"ב אבל לא כיורש נמור וכמ"ש הטור בסי' זה אבל"ה ז"ל וחע"ג דכיורש שוי' דבנן מ"מ כ"א קוד' לנבו' מהיורש כו' מעשה דיורש כרעא דאבוה הוא ולא כן דין המקבל מתנ' ומה"מ נוסי' שייך לומ' דהיורש היה יכול לחפול מה שכיר המקבל המתנה דהא כתבתי שם בסי' ס"ו דהא דיכול המוכר לחפול הוא מפוש דלא מכר להלוקח אלא שיעבוד ממונו שהוא כערב בעדו ושיעבוד גופו דלוה בשאר אבל המלוה ואותו שיעבוד הנחיל ליורש אחריו אלא מפוש דהטעם הוא מפוש דלא תערוף דעתו דהנותן דמה"ט נוס' אמרו דדברי שב"מ ככתובין וכמסורין דמי: מה אבל לא בהלוה שיש לו כיד עכו"ם המדרבי כ"כ בשם אביאסף שב"כ בשם רא"ם וכת' שעמא כיון דלא סמכה דעתה ולא קנתה בתנות שב"מ ולומר דאפילו יש משכון לעכו"ם כיד ישראל דהוה כמו הקנה דישראל מעכו"ם ולא קנה משכון וכן הוא בתנהמו' מוישמוכי פ"ו דזכייה וכת' ב"ש ע"ז ולא ידעב' מאי אוכמת כיון דמ"מ דברי שב"מ ככתובין וכמסורין דמי וכן כ"ל שהוא דעת הפוסקים שלא מקנו בין הלוה דיורש ובין הלוה דעכו"ם עכ"ל ב"י והביאו ל"מ וכת' עליו דמ"ש המדרבי דלא סמכה דעתו אינו ל"ל דשל המקבל אלא בל המתנו וכ"ל דמשקר דהנותן עצמו לא סמכה דעתו שהעכו"ם יפרע לו א"כ לאו למתנה נמורה קמכוון ולכן לא קנה וכן פסק מהר"ם בתשובותו סי' כ"ו ומסתפק שם בהלוה דעכו"ם בשר אי יכול להקנותו בחתנת שב"מ עכ"ל ל"מ: מן שהדור והלכל' לפירותיו כמו שהקילו בס"מ כאומר תנו לפלוני אע"מ דהוה כאלו כתב ומסר לו וכמ"ש הטור והמחבר בסעי' אלפני בהמ"מ דדורה בלא בית לאו כלום הוא מאח"כ שטר שמוסר לו אף דלא הקנה לו השיעבוד אבו בכתיבה ומסוי' ע"ש שני מקנאי דקלים כגון שיש לו לבל ל' שותף מני דקל לבל ל'. וידוע שיש שורה בלקיאת שני מקנאי דקלים יותר מבלקיאו' מדקל ל': לא קשה מידי מה שהביה בסמ"ב בל"ע: (כו) אלא זכה ב כן כתב מקבל כו' ואף שיש לו מנה בהלוה בשטר אל חקרים. תשו' הר"ן בס"סק מבו"ש ח"ל סי' י"ל ע"ש: (כז) דתנה ממש כו' ע"ל פיתן דנינתן והכיאו קק"ב בסי' ל"ח ע"ש: (כח) הכ"י בסי' כ"ה ס"מ כו' עיין בתשו' מהרי"ש סימן ע"ה: (כח) וכ"כ ה"ה ריש סי"ע"ז: (כט) תנו לפלוני פ' ו' מה' כו' כלשה דוקא שאמר תנו לפלוני ולא שעבוד' דאינה בשם לבעלמו וכל שעבוד' דאית ביה דהסב"ח ח"כ ולא אמרינן דקוי בחילו כתב בשטר כן וכמבר לילדו דמי אבל מנה פירש ואמר אי לא אמר אלא תנו שטר לפלוני ולא אמר אלא תנו מנה ג וכיון שטר דיד בעל השטר וכה כ"כ בתשו' מבו"ש ח"ל סי' על התחתונה ר"ל בסס מהר"ו בר רב ע"ש ע"ע ד וכתב שם לדיני לחזול לבעת הרבמ"ם ולא דמי לחם בייסב גם לי' הרמב"ם על"ן ולפעד"ב עיקר דברי הר"ן והרב המגיד וכן כלשה מבתחמת לבון המחבר כהרמב"ם ע"ש וק"ל וכן כ"ל לדינה וקנת משמע ד"ה מדברי הסמ"ע וכן משמע לעיל ס"ם ס"ו סמ"ב בשור ומחבר ע"ש וכן דעת בעה"ת שער כ"ח ס"ד ועיין בכ"ו ס"ם ס"ו עיין בתשו' מהרל"ן שון סי' קס"ה: ל ואין היורש יכול לחפול כו' עיין בסמ"ע ס"ק מ"ד עד והע"ש כתב הטעם מפוש דמקבל מתנה כיורש שוויה דבבן כו' ולא בהיכא לי כו' דברי הע"ש בכוכים ע"פ התוס' פרק המוכר הספינה ריש דף ע"ז וס' הזהב וכן הוא בהל"ן פ' הכותב ע"ש ודוק וכתוספות פ' הכותב סוף דף פ"ה וכ"ר פ' מי שמת ואחר פוסקים: (לא) אבל לא בהלוה כו' עיין בסמ"ע ס"ק מ"ה עד והביאו בל"מ וכתב עליו דמ"ש המדרבי דלא סמכה דעתו אינו ל"ל דבל המקבל כו' ובנ"ל פי' בע"ל עיין שם ובמשכון

דשטרי שם דף קכא ע"ל ח מומרת דרב כתבן ומורה שמוחל שם דף קמ"ז ע"ב וכדמחבר טעמא בנמי שם ט כן פי' רשב"ם שם והביאו הכ"י בסעיף ל"ו ובאיר שם מפוש דלא מסכת דעתו בחנות שב"מ דלא מקבל לא קנה ולא מקנה מפוש דלא תערוף דעתו דלא מקבל אלא בחנות שב"מ ולא בהלוה דיורש ולא בהלוה דעכו"ם אינו ל"ל דבל המקבל לא בהלוה אינו ל"ל דבל המקבל לא בהלוה דעכו"ם ובין הלוה דיורש ובין ה

ס"ק כסף הרש"ל ומשכון מסך דלת נקי לו גוף המשכון כמתנת ס"מ קנה כמו כן כתב סס בבורי נקנין ופשוט: (לב) שלזה נתכוון כו' עיין בסמ"ע בסקנין סמי' ס"ק מ"ת עד וכמו שחסי"ק כ"ל שכתב כן נראה לי לענ"ד: רש"י שפירש סס"ה לו עוד דקנים הרבה הוא עיקר לפי לית תרי פלגי דיקלא פשוטא דהוה דעתיה סס"ה לפלוגי דין ד' וכתב הרב התניד זה פשוט ומתבאר מן המזכר למעשה פ כתב הרב המגיד מי מפני שלא פרש הכתוב בפרש חלק לחמו ולבנו בכלל וכבר כתב המחבר דיש סס"ה לבנו ולבתו בכל מין ומין בפרש"ה ומ"ה בפרש"ה ע"ב נם זה סס ועיי' סס בס"ה ס"ה בס"ה קן כן הוא בדרש"ם סס דין ז' פשוט בפ"ד דבבא בתרא ל' ס"ג ע"ש ר"ס דין ז' וכתב הי"ה בבריתא דסומכוס סס הלומר תנו חלק לפלוגי בכור וכולי לעשיר לין פחות מש"ל ע"כ יש מי שמפרש דכי אמר חלק בת' לויינגן פחות שכב גורן דהיינו עשה עשר אבל הגאון ז"ל לת' רבי' בריש בבריתא דלמרה תנו וכתוב בהלכו' ועקר וכן כת' הטור בסעיף מ' בסס הרי"ף והרשב"ם ש"ה בס"ה ת וכו' סס זה"ה * לס פסק לה יותר מחלק המגיד לאחר מן הנכסים לאלו כל מיני חלק לפלוגי בכור ולכולן לעשיר לין פחות מש"ל בבריתא דסומכוס סס בס"ה בס"ה בס"ה

נח הדמים מודעינו' פי' לפי הדמים שנותנים נותנים לו
תלוי ועיל פי' ר"ך : נט אם היה בנו זכה כו' משל"כ עובר
אחר דלין לדם מקנה לימי אבל"ל ולפילו בבנו דוקא כשהיה בכר
מעובר' מתנו וכ"כ הטור והתחבר בסי' רי"ו: נז
אם תלד לאשתי זכר כו' כן הוא לי
הרמב"ם שקיבר כל' המשנ' והטו'
בקע בחריכות דאם אמר אם
ילדה אשתי זכר ישול מנה וילדה
זכר נוטל מנה וכ"כ
בנקיבה לחול ואם"כ כת' ואם
אמר שניהן יחד ובכל חד קמ"ל
רבות' וכמ"ש בפרישה ע"ש :
נח ילדה זכר ונקבה
הזכר נוטל כו' קמ"לן בזה דל"ת
דמקדמא' אם ילד' אשתי זכר כו'
אם ילדה נקבה כו' בתרי אם נלא
אמר תרוויהו יחד אם ילדה
אשתי זכר ונקבה ישול הזכ' מנה
והנקבה אשתי' מובא מזה דאם
לו קאמר ולא עלתה על דע'
המלוה שתלד אשתו תאומי' ואמר
לא מה אלא אם תלד
לחול לו נקבה לחול וכפירש"ב
והביאו הטור בס"ב קמ"ל דאף
לאו לו קאמ"מ אמרינן דדעתו
היה דה"ה אם תלד תאומים כיון
דאמר כן בשניהן ועפ"ר אפי' זה
מוכ' ועיין מ"ש בסכ"ח עוד מזה:
נט כולל בתוו' שבשניהן
ר"ל אם מה שהזכר ישול יותר
מהנקבה אז אין נותנין לו אלא
כנקבה ואם מה שהנקבה תשול
יותר אין נותנין לו אלא כמו שמה
ליתן לזכר : פ ואם נקבע
ואח"כ קמ"לן דלא בעינן שיהא
כיכר שהוא זכר בשע"לידה מה:
סא כתלא זכר ישול מנה
כן הוא בס"י וע"ש הוא וכ"ל
ישול כפי תכלתו וכ"כ בטור וה"קשה דלא נקרע ישול הפחות
בשניהם מעשה כיון דלא ידענו מה הוא המע"ה אבל אח' שנקרע
וידענו מה הוא ישול כפי מה שתתנ' עליו אם זכר יהיה לו נקב:
סב כתבעלה המתנה ז"ל הטור בשם תשובת הרא"ש דאם
בתת לא לא המתנו לפי המוחלה היית צריך לתלקי לי' תלקים
ישול הזכר ל' תלקי' וחיתו אבי תלקים והנקבה תלק ח' דאז נוטל
הזכר פי שני' כלתיו וחיתו פי שנים כנקבה בערך המוחלה אלא
אל"ל לומר כן כי לפה יפסיד הזכר בשביל הנקבה שנולדים עמו
והוא לא פי' בתכלתו אם תלד נקבה מה דיבה אלא הנוח הדבר על
דין תורה ואין הנקבה מגרעת כח הזכר כדין תורה אלא הכל שלו
כו' ע"ש בטור שהאריך ובתשובת הרא"ש האריך יותר וכת' דאין
לתקשות ע"ז מה"ש בסמכה בקומר אם תלד אשתי זכר כו' ואם
תלד נקבה כו' דאמרינן אף דקאמר לו' לו מ"מ דעתו היה נ"כ
לתלות' וכמ"ש בסעי' שלפני זה הייבו דוקא בשניהן כגון הכן
ובסת וזשו' דדעתו קרובה אבל בגון מש"כ בשבולל בתנאו נ"כ
אוש אחר עד"ל: סג אין מתתינין לו דאמרינן מדהקדים
כפשו ש"מ שהוא כרור לו שכונתו היה אלא ולא מוישינן לדמאי
שיקדים בפשו לבא דהא צריך להיות מתת שמא ובא אחריו
ויבבר שדעתו היה קרובה אלא ויותר ויוליאנו מידו דומ"לש"
בטור והמתבר בס"ם קל"ש בסני' דמבני אמרינן דאמרינן כל
דאלים נכר ומעשה שכתבתי ע"ש: סד תל"ת קודם בנמלא
היב

חלק משש' עשר מחיין שבבור שהרי גילה דעתו
שלחלק מועט נתכוון ואין למרים מהשיעורים האלו
לדין אחר :
מנה ויל"ח דבכולן אין לו אלא כל שהוא (טור בשם
ר"ו והר"אם) וכל זה דוקא בתתנה אבל במכר
אמרינן בכי האי גונא נה הדמים מודעים (המגיד
פי"ח דזכיה כ"ו כ"ו בשם הר"ן) :
כו ג שכיב מרע שצוה לתת מתנה לעובר שבמעי
אמו נו אם הוא בנו זכה העובר מפני שדעתו
של אדם קרובה אצל בנו כמו שנתבאר בסימן דר"ו :
כז (לה) האמר נז אם תלד אשתי זכר ישול
מנה ואם נקבה מאתים וילדה זכר נוטל מנה
ילדה נקבה נוטלת מאתים נח ילדה זכר ונקבה
הזכר נוטל מנה והנקבה ק"ק ילדה טומטום ואנדרוגינוס
נט נוטל בפחות שבשניהם ס ואם נקרע
ואחר כך סא נמצא זכר ישול מנה :
כח (לו) אמר אם תלד אשתי זכר יתן לו שני
שלישי ממוני ולאחי השלישי ואם תלד נקבה יתן
לה שליש ממוני ולאחי ב' שלישים וילדה זכר ונקבה
סב (לז) נתבטלה המתנה שנתן לאחיו ואחזור
הדבר לדין תורה והכל לבן :
כט שכיב מרע שאמר נכסי לטוביה ומת ובא אחד
ששמו טוביה ואמר אני הוא נוטל (ולפילו אם
יש טוביה אחר שראוי להסתפק בו סג אין מתתינין לו)
(טור) כ ואם הוחזק שמו רב טוביה אינו נוטל ואם
היה השכיב מרע * גם בו וקורא אותו בשמו נוטלין כאו
שנים לתבוע וכל אחר מהם הוחזק שמו טוביה אם היה
א' מהם ת"ח סד לת"ח קורס (אף"כ ידוע שדעתו
יותר קרובה על שכיבו לו קרובו שנשו כך (מטור) אין
בהם ת"ח והיה א' מהן (לח) שכן
או קרוב הוא קורם הידה אחר שכן ואחר קרוב
שכן

(לה) אמר אם ילדה אשתיכו' כתב הכ"מ וז"ל הרמב"ם
כתב פ"מ מה' זכיה וז"ל ש"מ שהוה לתת מתנה לעובר שבמעי
אמו זכה העובר מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו כמו
שבאר כו בעובדת רבותיו הרי"ף והרא"ש הגיה
פי' ה' המ' והא דכתב הרמב"ם
פ"כ מה' מכירה דין זה בשתה
דין זה אלא לפי שלא כתב שם
דין זה אלא אגב אחריני דמקני
לשבלב"ל נקע בקלרה אבל כאן
בת' וכיה הוא עיקר דין זה ביאר
דעתו דדוקא בש"מ ואיכ"לתמוה
דה' המגיד בה' מכירה כתב
דדעת הרמב"ם דאין לתלק
בדין זה בין בחי' לש"מ דשתם
אמרו דלא כי"ל דדוקא בש"מ
דהייבו דלא כהרי"ף והלבו ובה'
זכיה כתב דדעת הרמב"ם דדוק'
בש"מ וכדעת רבותיו ז"ל ודברי
סוחרים לת דבריו ודברי
הלחרונים עיקר וכדפרים עכ"ל
ולפע"ד לא יפה כוון ודברי הרב
הש"מ ברורים ואין סותרי' זא"ו
כלל דבש' כ"כ מהבלות מכירה
כתב דהא דמוכה לעובר בבנו
קנה הייבו אפי' בבריא ולא
כי"ל בש"מ דוקא אבל בבני עובר
בנו הוא כמו עובר אחר והי"ל
אלו הם בעל הביעור שהביא ה'
הש"ם בשם רבינו הא' וכ"ל דעת
הרמב"ן שהבאתי לעיל מ' ר"ו
דם"ל דבבריא דין עובר בנו כמו
עובר אחר ולא קנה בשום דבר
וה"כ אפי' בשעלבלי ומקנה מיד
ולא בלשון אם נתי לא קנה דבין

הוא קודם ע"ז וכ"ם בס"ג ע"ש ריש"ו: (לט) אבל אם אמר שאינו לעוניה כו' דין זה כלל"ש שהוא מהר"ן פ' הכותב וה' הגיד פי"ל מה' זכיה שכתבו כן מדתניא בתוספתא פ"ם נ"ם לאומר תנו מתתים זוז ליוסף בן שמעון אין דורשין לשון הדיוט לומר לזה היה קודם לזה ולזה לא היה קודם לא שניהן שוקלין בשוה ותולו דהתוספתא מיירי בשוה אז פקדון אבל בחתת אין דבריהם כ"ל מדלא לישנא דתנו לא משמע הכי ושוה דהא בתחת קתני ועוד דאי בשוה אז פקדון היאך שייך לומר לזה הי' קודם לזה ולזה לא היה קודם ועוד אבל אי מ"ם הפוסקים בס"ם ר"ת דשוה דמיינו דמי הרמב"ם דנתן ליוסף אפי' ליוסף קודם דעת הנותן וכתו שבתבר לעולם אי' ר"מ ס"ל לא מסתבר לחלק בין מתנה לשוה אז פקדון אלא נראה דהתוספתא מיירי במתנה וכ"כ הב"י ס"ם נ"ם בס"ם הנ"ו וכ"ל דלא ק"מ מתתוספתא דהא בס"ם מי שהי' בשוה קף ב"ר ע"ב פרכינן בס"ם לא מ"ל שוה דלא דמיין מדתניא ויקנוקו ומשני תנאי היא כו' ס"כ התוספתא אתיא כמ"ד יקנוקו ואקן קי"ל שוה"ס בשוה כמו הכא דשייך שוה' אחרי שוה' מיהו יש לדקדק דהא אחרי בס"ם ס"ם נ"ם נבי שני יוסף בן שמעון שהלוו לא' לחמע"ה ויוכל הלוה כשיש שוכר בידו לחתות לבל"ח ואחר וכדלעיל סי' ח"ש ס"ו וס"ל ס"ל אדהו דיורשים לבל ח"ו ולא תתנו כלום וכמ' לא"מ פי"ל מה' זכיה תירץ דשאני התם דיון דיש בלוה שוכר מאחר מהם ואחר מהם ודאי דמאי ולא שייך לומר ויקנוקו משא"כ הכא דאי"ל להתברר על מי אחר ולא"כ' שוה עכ"ל ולא נהירא לי דלא שייך לחלק לענין הבעלי דיונין בין ויקנוקו לשוה דדייב' אבל לגבי יורשים נופייהו מה בכך הא מ"מ יכולים לחותו וכ"כ כ"ו ס"ם נ"ם לפדיון בסס הרשב"ם דבשוה אתוה שייב לא' מהן אין לא' מסס כלום עד שיבאו ראיה ויכולים היורשים לחות לבל ח"ו ומביאו כ"ו לעיל ס"ם ס"ה אך שהרשב"ם כתב סס דדוקא בתוב אבל בנתן מתנה לא מפני שהמקבל מתנה כאין אותה בנכסים עכ"ל ומלוקן זה ל"ה לא דהא בכל דוכתא אחרי' גם לגבי מקבל מתנה בכל דוכתא פסיק דאינו מוכיח מהיורשים אלא בראי' כ"ם ופוסקים כאן שוה' וכן בתוספתא יקנוקו הכל מיירי כשאין כאן יורשים אז כשהיורשים רוצים לקיים ולתן לו כשהי' כותבים הרשאה זה לזה הא לאו הכי יכולים בחתת לחות לבל ח"ו ואחר כן נ"ל: (מ) שטרי מתה כו' ע"ל סי' ס"ח ס"ל בהג"ה ובהרשל"ם סיימן ל"ם: (מא) יכולים לעשות · עיין בסמ"ע ס"ק ע"ז עד כשהיה הש"ת שחייב לפלוני כו' ובב"ח דמה זה ע"ש ותירץ דהתב"ן והרשב"ם מיירי כשעדים מעכשו כתבו אחיים לזוכרת לו לאחר מיתה משא"כ הרמ"ם מיירי בלא ש"ה הנותן בעצמו מה לכתוב להקנות לו בשטר וכתבו בל"מ מתה ע"ש בחורף והדין עתו דוק בל"ל הרמב"ן שכתב אם רצו הנדים כו' וק"ל:

רנד אמרו

דנילין בזמן הזה אלא מקיימין המקח לו המתנה בחתר מהקניטו שבל עכו"ם עכ"ל ומקור דין זה שטר קנין בל עכו"ם פסולים ושטרי ראיה אלהן כשרי בערכאות וכסי' קנ"ח כת' הטור כת"ם הטור בשם הרמ"ם כאן דבזמנו לא היו מהנין לקנות בשטר והמחבר כתב שם בסי' קנ"ח ס"ג ל"ל שטרי דידן דכרי הנותנות הרמ"ם הכ"ל ולא כתב אלא הא דשטרי מתה העולים בערכאות בל עכו"ם כשרים זהו לדידן כשר כיון דהעתיק כאן בל"ל תשובות הרמ"ם דבזמן הזה אין קונין בשטרות בכלל ולעיל בסי' קנ"ח ס"ג שתם וכת' דבזמן הזה קונין בשטרות:

עג יהיו לבני בתתי פי' והן בכר בעולם וז"ם אמ"כ ויולדו בני בתתי' שהרי אחר אם יהיו לו: **עד** לא זכו בתתנה זו כו' הרשב"ם מסיק בעצמו וכתב ל"ל בני שמעון לא היו בעולם ל"ל זכו בתתי לא זכו דהרי לא בתקיימו התנאים שהתנה שהרי גם לשמעון עכשיו בנים ואדם מתנה לבנו בלא לעולם (וכמ"ם הטור ומור"ם בהג"ם ס"ע לעיל סי' ר"ש ס"ק) והקרוב קרוב קודם ויכה בו מכת יורשה לא מכת הטוראה: **עה** אלא כ"כ אלא לשון לעות כתו דמכתב לו תתלה שהמקבל יוכל לבדר לו מכת הטוראה: **עו** אם רוצים העדים יכולים לעשות מי' ולא אחרי' כגר עבו עדים אליותן ותו אין להם לבתוב ולא תוס שטר אחר ולעיל סי' מ"ם סעיף ו': **עז** יכולים לעשות אבל אינן מקוייבים כו' דין זה כלמד מתשו' רמב"ן סי' פ"ג וכבר כתבנו מולו"ם ג"כ לעיל סי' ח"ל ס"ג בהג"ה ושם לא כתב דאלו

(תשובות רמ"ן סיימן פ"ג): **רנד ש"מ**

אחר דמאי אחרי' אוד' דדייני עכ"ל ולא נהירא לי דלא שייך לחלק בין לענין הבעלי דיונין בין ויקנוקו לשוה דדייב' אבל לגבי יורשים נופייהו מה בכך הא מ"מ יכולים לחותו וכ"כ כ"ו ס"ם נ"ם לפדיון בסס הרשב"ם דבשוה אתוה שייב לא' מהן אין לא' מסס כלום עד שיבאו ראיה ויכולים היורשים לחות לבל ח"ו ומביאו כ"ו לעיל ס"ם ס"ה אך שהרשב"ם כתב סס דדוקא בתוב אבל בנתן מתנה לא מפני שהמקבל מתנה כאין אותה בנכסים עכ"ל ומלוקן זה ל"ה לא דהא בכל דוכתא אחרי' גם לגבי מקבל מתנה בכל דוכתא פסיק דאינו מוכיח מהיורשים אלא בראי' כ"ם ופוסקים כאן שוה' וכן בתוספתא יקנוקו הכל מיירי כשאין כאן יורשים אז כשהיורשים רוצים לקיים ולתן לו כשהי' כותבים הרשאה זה לזה הא לאו הכי יכולים בחתת לחות לבל ח"ו ואחר כן נ"ל: (מ) שטרי מתה כו' ע"ל סי' ס"ח ס"ל בהג"ה ובהרשל"ם סיימן ל"ם: (מא) יכולים לעשות · עיין בסמ"ע ס"ק ע"ז עד כשהיה הש"ת שחייב לפלוני כו' ובב"ח דמה זה ע"ש ותירץ דהתב"ן והרשב"ם מיירי כשעדים מעכשו כתבו אחיים לזוכרת לו לאחר מיתה משא"כ הרמ"ם מיירי בלא ש"ה הנותן בעצמו מה לכתוב להקנות לו בשטר וכתבו בל"מ מתה ע"ש בחורף והדין עתו דוק בל"ל הרמב"ן שכתב אם רצו הנדים כו' וק"ל:

רנד אמרו

דנילין בזמן הזה אלא מקיימין המקח לו המתנה בחתר מהקניטו שבל עכו"ם עכ"ל ומקור דין זה שטר קנין בל עכו"ם פסולים ושטרי ראיה אלהן כשרים כתבלר בטור וכדברי המחבר לעיל סי' ס"ם ע"ג וכסי' קנ"ח כת' הטור כת"ם הטור בשם הרמ"ם כאן דבזמנו לא היו מהנין לקנות בשטר והמחבר כתב שם בסי' קנ"ח ס"ג ל"ל שטרי דידן דכרי הנותנות הרמ"ם הכ"ל ולא כתב אלא הא דשטרי מתה העולים בערכאות בל עכו"ם כשרים זהו לדידן כשר כיון דהעתיק כאן בל"ל תשובות הרמ"ם דבזמן הזה אין קונין בשטרות בכלל ולעיל בסי' קנ"ח ס"ג שתם וכת' דבזמן הזה קונין בשטרות:

עג יהיו לבני בתתי פי' והן בכר בעולם וז"ם אמ"כ ויולדו בני בתתי' שהרי אחר אם יהיו לו: **עד** לא זכו בתתנה זו כו' הרשב"ם מסיק בעצמו וכתב ל"ל בני שמעון לא היו בעולם ל"ל זכו בתתי לא זכו דהרי לא בתקיימו התנאים שהתנה שהרי גם לשמעון עכשיו בנים ואדם מתנה לבנו בלא לעולם (וכמ"ם הטור ומור"ם בהג"ם ס"ע לעיל סי' ר"ש ס"ק) והקרוב קרוב קודם ויכה בו מכת יורשה לא מכת הטוראה: **עה** אלא כ"כ אלא לשון לעות כתו דמכתב לו תתלה שהמקבל יוכל לבדר לו מכת הטוראה: **עו** אם רוצים העדים יכולים לעשות מי' ולא אחרי' כגר עבו עדים אליותן ותו אין להם לבתוב ולא תוס שטר אחר ולעיל סי' מ"ם סעיף ו': **עז** יכולים לעשות אבל אינן מקוייבים כו' דין זה כלמד מתשו' רמב"ן סי' פ"ג וכבר כתבנו מולו"ם ג"כ לעיל סי' ח"ל ס"ג בהג"ה ושם לא כתב דאלו

(לט) אבל אם אמר שאינו לעוניה כו' דין זה כלל"ש שהוא מהר"ן פ' הכותב וה' הגיד פי"ל מה' זכיה שכתבו כן מדתניא בתוספתא פ"ם נ"ם לאומר תנו מתתים זוז ליוסף בן שמעון אין דורשין לשון הדיוט לומר לזה היה קודם לזה ולזה לא היה קודם אלא שניהן שוקלין בשוה ותולו דהתוספתא מיירי בשוה אז פקדון אבל בחתת אין דבריהם כ"ל מדלא לישנא דתנו לא משמע הכי ושוה דהא בחתת קתני ועוד דאי בשוה אז פקדון היאך שייך לומר לזה הי' קודם לזה ולזה לא היה קודם ועוד אבל אי מ"ם הפוסקים בס"ם ר"ת דשוה דמיינו דמי הרמב"ם דנתן ליוסף אפי' ליוסף קודם דעת הנותן וכתו שבתבר לעולם אי' ר"מ ס"ל לא מסתבר לחלק בין מתנה לשוה אז פקדון אלא נראה דהתוספתא מיירי במתנה וכ"כ הב"י ס"ם נ"ם בס"ם הנ"ו וכ"ל דלא ק"מ מתתוספתא דהא בס"ם מי שהי' בשוה קף ב"ר ע"ב פרכינן בס"ם לא מ"ל שוה דלא דמיין מדתניא ויקנוקו ומשני תנאי היא כו' ס"כ התוספתא אתיא כמ"ד יקנוקו ואקן קי"ל שוה"ס בשוה כמו הכא דשייך שוה' אחרי שוה' מיהו יש לדקדק דהא אחרי בס"ם ס"ם נ"ם נבי שני יוסף בן שמעון שהלוו לא' לחמע"ה ויוכל הלוה כשיש שוכר בידו לחתות לבל ח"ו ואחר וכדלעיל סי' ח"ש ס"ו וס"ל ס"ל אדהו דיורשים לבל ח"ו ולא תתנו כלום וכמ' לא"מ פי"ל מה' זכיה תירץ דשאני התם דיון דיש בלוה שוכר מאחר מהם ואחר מהם ודאי דמאי ולא שייך לומר ויקנוקו משא"כ הכא דאי"ל להתברר על מי אחר ולא"כ' שוה עכ"ל ולא נהירא לי דלא שייך לחלק בין לענין הבעלי דיונין בין ויקנוקו לשוה דדייב' אבל לגבי יורשים נופייהו מה בכך הא מ"מ יכולים לחותו וכ"כ כ"ו ס"ם נ"ם לפדיון בסס הרשב"ם דבשוה אתוה שייב לא' מהן אין לא' מסס כלום עד שיבאו ראיה ויכולים היורשים לחות לבל ח"ו ומביאו כ"ו לעיל ס"ם ס"ה אך שהרשב"ם כתב סס דדוקא בתוב אבל בנתן מתנה לא מפני שהמקבל מתנה כאין אותה בנכסים עכ"ל ומלוקן זה ל"ה לא דהא בכל דוכתא אחרי' גם לגבי מקבל מתנה בכל דוכתא פסיק דאינו מוכיח מהיורשים אלא בראי' כ"ם ופוסקים כאן שוה' וכן בתוספתא יקנוקו הכל מיירי כשאין כאן יורשים אז כשהיורשים רוצים לקיים ולתן לו כשהי' כותבים הרשאה זה לזה הא לאו הכי יכולים בחתת לחות לבל ח"ו ואחר כן נ"ל: (מ) שטרי מתה כו' ע"ל סי' ס"ח ס"ל בהג"ה ובהרשל"ם סיימן ל"ם: (מא) יכולים לעשות · עיין בסמ"ע ס"ק ע"ז עד כשהיה הש"ת שחייב לפלוני כו' ובב"ח דמה זה ע"ש ותירץ דהתב"ן והרשב"ם מיירי כשעדים מעכשו כתבו אחיים לזוכרת לו לאחר מיתה משא"כ הרמ"ם מיירי בלא ש"ה הנותן בעצמו מה לכתוב להקנות לו בשטר וכתבו בל"מ מתה ע"ש בחורף והדין עתו דוק בל"ל הרמב"ן שכתב אם רצו הנדים כו' וק"ל:

רנד אמרו

דנילין בזמן הזה אלא מקיימין המקח לו המתנה בחתר מהקניטו שבל עכו"ם עכ"ל ומקור דין זה שטר קנין בל עכו"ם פסולים ושטרי ראיה אלהן כשרים כתבלר בטור וכדברי המחבר לעיל סי' ס"ם ע"ג וכסי' קנ"ח כת' הטור כת"ם הטור בשם הרמ"ם כאן דבזמנו לא היו מהנין לקנות בשטר והמחבר כתב שם בסי' קנ"ח ס"ג ל"ל שטרי דידן דכרי הנותנות הרמ"ם הכ"ל ולא כתב אלא הא דשטרי מתה העולים בערכאות בל עכו"ם כשרים זהו לדידן כשר כיון דהעתיק כאן בל"ל תשובות הרמ"ם דבזמן הזה אין קונין בשטרות בכלל ולעיל בסי' קנ"ח ס"ג שתם וכת' דבזמן הזה קונין בשטרות:

עג יהיו לבני בתתי פי' והן בכר בעולם וז"ם אמ"כ ויולדו בני בתתי' שהרי אחר אם יהיו לו: **עד** לא זכו בתתנה זו כו' הרשב"ם מסיק בעצמו וכתב ל"ל בני שמעון לא היו בעולם ל"ל זכו בתתי לא זכו דהרי לא בתקיימו התנאים שהתנה שהרי גם לשמעון עכשיו בנים ואדם מתנה לבנו בלא לעולם (וכמ"ם הטור ומור"ם בהג"ם ס"ע לעיל סי' ר"ש ס"ק) והקרוב קרוב קודם ויכה בו מכת יורשה לא מכת הטוראה: **עה** אלא כ"כ אלא לשון לעות כתו דמכתב לו תתלה שהמקבל יוכל לבדר לו מכת הטוראה: **עו** אם רוצים העדים יכולים לעשות מי' ולא אחרי' כגר עבו עדים אליותן ותו אין להם לבתוב ולא תוס שטר אחר ולעיל סי' מ"ם סעיף ו': **עז** יכולים לעשות אבל אינן מקוייבים כו' דין זה כלמד מתשו' רמב"ן סי' פ"ג וכבר כתבנו מולו"ם ג"כ לעיל סי' ח"ל ס"ג בהג"ה ושם לא כתב דאלו

(לט) אבל אם אמר שאינו לעוניה כו' דין זה כלל"ש שהוא מהר"ן פ' הכותב וה' הגיד פי"ל מה' זכיה שכתבו כן מדתניא בתוספתא פ"ם נ"ם לאומר תנו מתתים זוז ליוסף בן שמעון אין דורשין לשון הדיוט לומר לזה היה קודם לזה ולזה לא היה קודם אלא שניהן שוקלין בשוה ותולו דהתוספתא מיירי בשוה אז פקדון אבל בחתת אין דבריהם כ"ל מדלא לישנא דתנו לא משמע הכי ושוה דהא בחתת קתני ועוד דאי בשוה אז פקדון היאך שייך לומר לזה הי' קודם לזה ולזה לא היה קודם ועוד אבל אי מ"ם הפוסקים בס"ם ר"ת דשוה דמיינו דמי הרמב"ם דנתן ליוסף אפי' ליוסף קודם דעת הנותן וכתו שבתבר לעולם אי' ר"מ ס"ל לא מסתבר לחלק בין מתנה לשוה אז פקדון אלא נראה דהתוספתא מיירי במתנה וכ"כ הב"י ס"ם נ"ם בס"ם הנ"ו וכ"ל דלא ק"מ מתתוספתא דהא בס"ם מי שהי' בשוה קף ב"ר ע"ב פרכינן בס"ם לא מ"ל שוה דלא דמיין מדתניא ויקנוקו ומשני תנאי היא כו' ס"כ התוספתא אתיא כמ"ד יקנוקו ואקן קי"ל שוה"ס בשוה כמו הכא דשייך שוה' אחרי שוה' מיהו יש לדקדק דהא אחרי בס"ם ס"ם נ"ם נבי שני יוסף בן שמעון שהלוו לא' לחמע"ה ויוכל הלוה כשיש שוכר בידו לחתות לבל ח"ו ואחר וכדלעיל סי' ח"ש ס"ו וס"ל ס"ל אדהו דיורשים לבל ח"ו ולא תתנו כלום וכמ' לא"מ פי"ל מה' זכיה תירץ דשאני התם דיון דיש בלוה שוכר מאחר מהם ואחר מהם ודאי דמאי ולא שייך לומר ויקנוקו משא"כ הכא דאי"ל להתברר על מי אחר ולא"כ' שוה עכ"ל ולא נהירא לי דלא שייך לחלק בין לענין הבעלי דיונין בין ויקנוקו לשוה דדייב' אבל לגבי יורשים נופייהו מה בכך הא מ"מ יכולים לחותו וכ"כ כ"ו ס"ם נ"ם לפדיון בסס הרשב"ם דבשוה אתוה שייב לא' מהן אין לא' מסס כלום עד שיבאו ראיה ויכולים היורשים לחות לבל ח"ו ומביאו כ"ו לעיל ס"ם ס"ה אך שהרשב"ם כתב סס דדוקא בתוב אבל בנתן מתנה לא מפני שהמקבל מתנה כאין אותה בנכסים עכ"ל ומלוקן זה ל"ה לא דהא בכל דוכתא אחרי' גם לגבי מקבל מתנה בכל דוכתא פסיק דאינו מוכיח מהיורשים אלא בראי' כ"ם ופוסקים כאן שוה' וכן בתוספתא יקנוקו הכל מיירי כשאין כאן יורשים אז כשהיורשים רוצים לקיים ולתן לו כשהי' כותבים הרשאה זה לזה הא לאו הכי יכולים בחתת לחות לבל ח"ו ואחר כן נ"ל: (מ) שטרי מתה כו' ע"ל סי' ס"ח ס"ל בהג"ה ובהרשל"ם סיימן ל"ם: (מא) יכולים לעשות · עיין בסמ"ע ס"ק ע"ז עד כשהיה הש"ת שחייב לפלוני כו' ובב"ח דמה זה ע"ש ותירץ דהתב"ן והרשב"ם מיירי כשעדים מעכשו כתבו אחיים לזוכרת לו לאחר מיתה משא"כ הרמ"ם מיירי בלא ש"ה הנותן בעצמו מה לכתוב להקנות לו בשטר וכתבו בל"מ מתה ע"ש בחורף והדין עתו דוק בל"ל הרמב"ן שכתב אם רצו הנדים כו' וק"ל:

סה שכן קודם שניהם קרובים או שניהם שכנים או שניהם ת"ח יעשו הדיינים כמו שיראה להם לכל מי שרעתם נוטה שעל זה אמר נותנים לו וכן אם היו רבים (והלי' שכן לא בשכן הדר אלא סן אלא בשכן תבירו הרגיל אצלו במשא ומתן (ס"ע טור) והא לאומדן דעת הנותן היינו דווק' כנותן להם מתנה (לט) אבל אם אמר אחיר לעוניה כו' אין כ"ג בדיר' והא לקרו שכן תבירו ואור' אבלו בעניניו וע"ל בדין מלכות בס"ל קע"ב כעור ובדברי המחבר ס"ב דשם ג"כ קאמר אם אין שום מ' מלכן ומ' שכן ומ' קרוב לשכן קודם ובתתו שם ולא כתבו שם הלי' פירוש אבל בלא"ה הסתו' לא"ל מן המפורש בכאן: **סז** ובלו שנים שוים בע"ם כתב ז"ל ובלו שני' שמותיהן שוים · ולו כלה אחין כוונת המחבר בס"ם שוין שמותיהן שוין דוקא לא היה כריך לאומר דשנים לדרכיהן להיות שמותיהן שוים אלא ר"ל שבלו שניהם שוים בגת אחת דבזה איכא לאומר כיון דבתורת חיוב אומר ליתן אף שבלו ומ"ז יתן גם לשני מתלקו קמ"לן דז"ל אלא לאומרינן מדהקדי' בסמו ולאי' לו חייב כל הסך וכו"ל: **סח** מאחר שהיה חייב לתן ל"ל מאחר שאומ' ליתן מתחת שהוא חייב לתן ולתן אמו יודעין אם חייב לא' לו לשניהן כותבין לשניה: **סט** אין לתן כותבין אותו כו' לי' דאין סומדין אמצע דאמור לאפוד אותו והטעם כו' התפסד לתנו אלא מהוס בכוד דהמת וקרובו והרי מחל על כבודו ומנו' לקוי' דבר' המת מהש"כ בחמרו שלא יקברוהו לאלו כל כמיני' לבלין המת ולא יקברוהו ואף ת"ל שבוכתו היה שמבכסיו לא יקברוהו שלא תן מלדק ומשל כבוד הבנו ולא תהיו כל לעשיר את בנו ולהשיל בפנו על המבור וכ"ם בחמרו שיפדוהו מהלדקה ול' : **ע** היורשים חייבים לבקרו שהן בחקבי שיהו שם קבוהן עליהן ויקוברין אותו מאלו: **עא** ואין לראשון כו' פי' ולא אחרינן מלאחר ומכח לפלוני בני ירש ולא אחר אתם תנו מכח לפלוני והשאר ירש הכל ס"ת דחזר מת"ם לאשונה (דבן זה לא ישול אלא מכח קמשמע דהשני ישול הכל) ואחר שהשני לא יעדיף מהראשון אלא בתנה ירש דקאמר הלה לאחר המותר יהיה בו השני כיורש שאלא עם שאר יורשי' הדומים לו קמ"לן דלא ד"ל ווהשו אלא אחרינן דעתו היה שהשני ירש המותר לבדו והא דקאמר לאחר שיעול מכח י"ל אמת היה בידו מאתים זוז שהיו לשני בניו ואחין לוה לאת לתן ולא היה בכלל מתנו עכ"ל העור בסס תשובת הרמ"ם:

עב שטרי לוה כו' לתי' במקלת בכסיו ומלוה מחמת מותה לא בני קנין (כמ"ם בסי' ר"ן) בדיבורא בעלמא קנו ושטרא ראיה בעלמא היא וכשר בכל ערכאות אבל מתנו' שכ"ת במקלת ולא לוה מחמת מותה ולא היה בו קנין אז נקנה הכל במסיר' השטר ושטר (קנין) דילהו תפסא בעלמא הוא · אבל בראה דבזמן הזה אין בנלין לא בדיני ישראל ולא בערכאות לקנות בשטר לא בתכרו ולא בתתנה בשטר קנין היינו שבתוב בו שדי נתוכה אז מכורה לך ומוסר השטר ליד הלוקח אז המקבל וכזה אין אמו אלא בלא בתתנה זו כו' הרשב"ם מסיק בעצמו וכתב ל"ל בני שמעון לא היו בעולם ל"ל זכו בתתי לא זכו דהרי לא בתקיימו התנאים שהתנה שהרי גם לשמעון עכשיו בנים ואדם מתנה לבנו בלא לעולם (וכמ"ם הטור ומור"ם בהג"ם ס"ע לעיל סי' ר"ש ס"ק) והקרוב קרוב קודם ויכה בו מכת יורשה לא מכת הטוראה: **עה** אלא כ"כ אלא לשון לעות כתו דמכתב לו תתלה שהמקבל יוכל לבדר לו מכת הטוראה: **עו** אם רוצים העדים יכולים לעשות מי' ולא אחרי' כגר עבו עדים אליותן ותו אין להם לבתוב ולא תוס שטר אחר ולעיל סי' מ"ם סעיף ו': **עז** יכולים לעשות אבל אינן מקוייבים כו' דין זה כלמד מתשו' רמב"ן סי' פ"ג וכבר כתבנו מולו"ם ג"כ לעיל סי' ח"ל ס"ג בהג"ה ושם לא כתב דאלו

בלנין

ברטון העדו' גם כתב שם גם לב"ל משום דשם העתיק מוה"ס מתנו' רנד
רשב"ם דסי' תתקע"ח וכמ"ש שם ע"ש אבל לגמיה' שעם ח' משום
דלאו לגוונייהו קאי כמבואר בהלמ' בשני התשובות הנ"ל וק'
דזהו פלגי מ"ש השור והמחבר בסימן רנ"ה ס"ו שכתב ז"ל ומה
מתנת מיתה לאת מכה לשמעון
ואת ומכרו היורשין כו' גוכין
מהלקוחו' ואין היורשין לאמכין
לומר מרעכו כיון ששטר הלוקח
יוצא מתחת ידם כו' ש"מ דקאי
לגוונייה' דוקא לומר דפליגי
דת"ה הל"ל לומר"ם לכתב' לאהדדי
וכל' פלוגתא ויש לישב בדוחק
ולומר דמ"ש השור והמחבר בסי'
רנ"ה דגוכין כו' אפילו מלקוחו'
ואין היורשים נאמנים לומר
מרעכו מיירי בשהודה המכ"מ
שחייב לפלוני מכה דאז כותבין
העדים שטר נאמן ומוכרחין בו
ומ"מ שם בתשובת הרמב"ן הנ"ל
בהדיא והכני אעתיק לשונו לכתוב
לזה זכותו בפני עניו הרשות
בידם לפי שאין שטר לוחה כשאי
שהרי' דעלמ' שיגבו בו אין לא דוכרן
פתגם' בלבד אלא שכתבו היורשין
לומר אלא לוה המכ"מ כלו' אבל
אמרו מרעכו נאמן ואין תדע לאם
היה לו דין שטר לא היו העדים
רשאי' לכתו' ולאמר' דברי המכ"מ
אחרי מותו שהרי לא ליוה אותן
הו' ומסיק דכן כת' הרא"ד וכת'
עוד ז"ל והייכו דאכתרך רבא
לגבני בשילהי ג"פ שב"מ שהודה
שהו מרוך לומר כתובו כו' דאעו
לא ידע רבא הא דאמר בגמר' ג'
שבכסו לבקר את החולה לו
כותבין כו' בנים כותבין ואין
עושין דין אלא מ"ל ה"ע דכותבין משום
בכת' כתה אותו הוא שטר גמור לגבו' כו' מהיורשי' ומהשועבדים ואינו יכול לומר מרעתי הלכך הוכרך רבא לשלח אם מ"ל כתובו כבריה
דעלמא שהודה שכל כתובו כו' ע"ש שכבל דברים הללו רבא בהוכחו' ובפשיטו' דשטר כולה אינו עומד לגובייו' ויפולין לומר
עליה מרעכום ה"ל בשטר הנכסי' כל' הודאת שב"מ ועפ"ו מ"ל שנמי' רב"ה מיירי השור והמחבר מטטר הודאה והדומה לו דוקא והוא
מתנו' הרא"ש ויש קצת ראיה לזה מדקדקינן אלמאן וכתבו כיון ששטר הכולה בידו קאי שטר ולא מתם כולה ודוק ועמ"ש עוד מזה שם
בסי' רנ"ה ולעיל בסי' מ"ח ס"ג:

רנד א אינה מיוכה קנין פי' בשהוא כותב כל נכסיו ולא קרוי מתנת שכ"מ ודבריו בכתובין ומסורין דמי משא"כ בשמאלן אלא בשכיב
מקנת נכסיו דבקרלת מתנת בריו ובריכה קנין אם לא שמזכיר בלוחתו שמלאת מיתה הוא נותן כמ"ש השור והמחבר מרע הקילו
כל זה בסי' ר"ן ושם בתבאר בשור ובדברי המחבר סי"ו דבמתנת שכ"מ בכולה ובמלוה מחמת מיתה ל"מ דאל"כ קנין אלא דהקנין מגרע
ג"ר משום דאין קנין לאחר מיתה אם לא במיפה את כחו וכמ"ש שם בסי"ח וה"כ כוונתן כן דאם שיקנו אחר קנין ניפוי כח רנה
ע"ש: **ב** אפילו בשבת ואסור לעשות בעלמא"ם בשבת משום מקח ומחכר וכמ"ש השור והמחבר לעיל ס"ם קל"ה וס"ם רל"ה
ובשור ח"ח סימן ש"ל כאן תירו כיון דהקנין סודר הוא אלא לגורך אחרי דברי שב"מ בכתובין ומסורין דמי ועבדינן הכי כדי א פלוגתא
לתיים דעתו דש"מ: **ג** קונים בשבת שעמו דאמר שמא תעלוף דעתו דשב"מ מ"ה תתירו לו והייכו דוקא בשבתון כל נכסיו כדרך דר"מ ותכמים
השב"מ שמקנין כל נכסיו בין יורשין ובין אשתו ואחרי דאז ניכר דמלאת מיתה הוא נותן לכל אם אינו נותן אלא מקנת נכסיו דאז אינו ברוייתא
ניכר דמלאת מיתה הוא נותן כי גם דרך הבריאים לפעמים ליתן מקנת נכסיהן לאחרים ובני קנין ס"ל דבבא"ג לא תתירו לעשות לו וכאחר רב
קנין והיא"מ דמיירי מוה"ס שבריאה להו לאף בבא"ג תתירו לעשו' לו קנין כיון דאין זו אלא גזירות מקח ומחכר מדרבנן כל בא"ג לגבי בקנין תנא לו
שב"מ תתירו: **ד** הוא"ל ואינו נותן כולם כל"ל ול"ל שאינו נותן ומחלק כל נכסיו וכמ"ש: הוכלי וכולי

רנה א יש לו מתנה ביד פלוני כותבין כו' מדברי המחבר מוכח דס"ל כדעת השור דכתב דבכל ענין כותבין ואף שגם אחר ואיפסקא שם
הכתיבה הלא כ"כ בשילהי בעדים ביד היורשים לגבות מאותו פלוני ובדמסיק המחבר מ"מ יש תועלת דאם ועוז הלכתא
ויכפור הלא כ"כ בשילהי טוחה בעדים ביד היורשים משא"כ בשאלו יכתבו דיש לקום שילבו העדים לחתימת היס ואם יגידו לבניו שהם כתבמים לאין
הש"מ בזה ואם כדעת הרמ"ה דס"ל דאין כותבין אלא"כ אמר לייתן אותו המתנה לאחרים דאז יכתבו כדי שלא יכפרו יורשיו אחר חוסדין לבית
מיתתו ועפ"ר: **ב** אם אחר תנו כו' דאז ליכא לחיוש דבכדי שלא ירחה בניו עשירים אחר כן: **ג** דרך הודאה כן דעת דין שוטין
הרמב"ם דמהני דרך הודאה אפי' בלא אחירת אחם עדים כשאומר כן בפני המקבל וכדמוכח בסי' פ"ח סי"ד דבעי גם להרמב"ם בפ"ח דב"ב
שיודה בפני המוכע ואם דכת' שם המחבר בס"ח דאם הודה דרך הודאה נאמרה לריך לשלם אע"פ שאין המוכע עמו הא כתבתי שם דף אלא ע"ב
דמפורש ברמב"ם דל"ק כן אלא אפילו יכול לטעון להל"מ אבל שלא להשביע ויכול לטעון ע"ש וכוותי' שתם המחבר כאן ואלא כהר"ש ב לגון
והשור שמולקין עליו בזה וכתבו דבעינן שיאחר אחם עדיו אף אם אינו לבלא להשביע כתבתון כמבואר הרמ"ב
בעור ובדברי המחבר בסי' פ"ח שכ"ח הוא כשהמוהה עמו לבמיהו אז אין טוענין לו כיון שלא טענו בעמו אבל כאן דמיירי בשב"מ בפרק ו'
טוענין ליורשיו כל מאי דהוה מבי אבוהן לטעון ול"ל: **ד** כותבי' אע"פ שלא אחר תנו דאף אי"ת שאינו חייב לו הלא הנכסי' שלו מהלכו' וכיום
הן ולאי מירלה הרשו' בידו לייתם לו: **ה** וכן אם הודה בכתב ידו כפול לעיל בסי' פ"ח בעור ובדברי המחבר סי"ז ושם כתב דין ג' מוחלט
שור"ם בהג"ה דהיינו דוקא כשהכתיבה יד יוצא מתחת יד המקבל ואפשר דהכא שב"כ לבני עדים דרך מוחה והדבר יש לו קול הל"ל כאלו דרך ומחוקל
הגיע הכתב ליד המקבל אבל הוא דוקא ע"ש בפרישה ודרישה שכתבתי הכלע"ל דגם שם מיירי אפי' בלא הגיע הכתב ליד המקבל: **ו** שם בפרק ו'
ולא אמרי' ככי הא כו' דכולי האי לא עבוד אינים כדי שלא להשביע: **ז** שלא להשביע את בניו. וה"ה שלא להשביע את עצמו נמי דף קנד ע"ב
לא אמרינן בכי האי גוונא וכמ"ש בסי' פ"ח סי"ד: **ח** אינו כאלו אחר שהקדים פי' אפי' מיד אחר כדי דיבור בעוד עסוקין ג' כתב הי"ה
בחותו וה"מבואר
בהלכות מהכרת השמועה: **ד** כתב הכ"מ בגון שהודה לבני בעל דבר אז שהיה בגון הנהיה דאינו' נוגרת שם דף קמט ע"ח דלא היה שייך בזה שלא להשבי'
לא בכנו שהרי לא היו לו יורשי' **ה** שור ס"ל בשם תשו' הרש"ם בכלל ס"ה סי' מ' **ו** ובוראר שם דכולי האי לא עבוד אינים כדי שלא להשבי'כו' ז"ל הרמב"ם
בפ"ז מה' ערכין וחרמין דין י"ח **ח** כתב הכ"מ מתוכרת דרב הוכח ס"מ שהקדים כל נכסיו ואחר מתנה לבני' בידי אין חוסדין וכו' ערכין דף כג ע"ח
תמצא דלא אמרה אלא בס"מ אבל בגרוש אדם עושה קנונות וכולי ודרב הוכח הלכתא הוא דהא ליכא אחרת דבליג עליהו ואלו דאינים אלא בשאלה

רנד (א) אפילו בשבת ואסור לעשות בעלמא"ק"ם בשבת
משום מקח ומחכר וכמ"ש השור ומחכר לעיל
ס"ם קל"ה וס"ם רל"ה ובשור ח"ח סי' אל"ף כאן תתירו כיון
דהקנין סודר הוא אלא לגורך דדברי ש"מ בכתובים ומסורי' דמי
ועבדינן הכי כדי לפיים דעתו
דש"מ עכ"ל סמ"ע:

רנה (א) אם אמר תנו כותבין · ומיירי בלא אחר דאז דברי הרמב"ם בפ'
אחר אחר תנו וכמ"ש לקמן ס"ח מה' זכיים
פעוף ה' וכן משמע בהגה' אבל אם
סוף בבא בתרא מ"ז: ועיין
בתשו' מהרי"ם אלשיך סי' ו' :
(ב) לפיכך אם אמר כו' אמר כו'
עיין בתשו' מבי"ט ח"ב סי' ש"ם
וסכ"ב: (ג) דרך הודאה · כן דעת הרמב"ם דמהני דרך
הודאה אפי' בלא אחירת אחם
עדי בשאומר כן בפני המקבל
ובדמוכח בסי' פ"ח סעיף י"ד
דבעי גם להרמב"ם שיודה בפני
מתובע כו' עכ"ל סמ"ע ס"ק ג'
וכ"כ עוד בס"ק ט"ו ודבריו
לא נהירין וכותר דברי עצמו
שכתב לעיל סי' פ"ח ס"ק ל"ג
וס"ק מ"ח דבהודה לפני מתובע
ס"ל דרך הודאה להרמב"ם וכן
מוכח בשור סי' פ"ח סעיף י"ד
להרמב"ם גם דברי הב"ח ס"ם
זה לישם מתווכים כבר הארכתי
בזה לעיל סי' פ"ח סעיף י"ד
ס"ק ל"ד ע"ש : (ד) ולא
אחרי' ככי הא כו' עיין בתשו' ן'
לב ספר ב' סימן ס"ה ועיי' מ"ש
לעיל סי' פ"ח סעי' י"ז ס"ק מ"ה
בזה:: (ה) המקדיש כל
נכסיו

רנד אינה מיוכה קנין פי' בשהוא כותב כל נכסיו ולא קרוי מתנת שכ"מ ודבריו בכתובין ומסורין דמי משא"כ בשמאלן אלא בשכיב
מקנת נכסיו דבקרלת מתנת בריו ובריכה קנין אם לא שמזכיר בלוחתו שמלאת מיתה הוא נותן כמ"ש השור והמחבר מרע הקילו
כל זה בסי' ר"ן ושם בתבאר בשור ובדברי המחבר סי"ו דבמתנת שכ"מ בכולה ובמלוה מחמת מיתה ל"מ דאל"כ קנין אלא דהקנין מגרע
ג"ר משום דאין קנין לאחר מיתה אם לא במיפה את כחו וכמ"ש שם בסי"ח וה"כ כוונתן כן דאם שיקנו אחר קנין ניפוי כח רנה
ע"ש: **ב** אפילו בשבת ואסור לעשות בעלמא"ם בשבת משום מקח ומחכר וכמ"ש השור והמחבר לעיל ס"ם קל"ה וס"ם רל"ה
ובשור ח"ח סימן ש"ל כאן תתירו כיון דהקנין סודר הוא אלא לגורך אחרי דברי שב"מ בכתובין ומסורין דמי ועבדינן הכי כדי
לתיים דעתו דש"מ: **ג** קונים בשבת שעמו דאמר שמא תעלוף דעתו דשב"מ מ"ה תתירו לו והייכו דוקא בשבתון כל נכסיו כדרך א פלוגתא
השב"מ שמקנין כל נכסיו בין יורשין ובין אשתו ואחרי דאז ניכר דמלאת מיתה הוא נותן אבל אם אינו נותן אלא מקנת נכסיו דאז אינו דר"מ ותכמים
ניכר דמלאת מיתה הוא נותן כי גם דרך הבריאים לפעמים ליתן מקנת נכסיהן לאחרים ובני קנין ס"ל דבבא"ג לא תתירו לעשות לו ברוייתא
קנין והיא"מ דמיירי מוה"ס שבריאה להו לאף בבא"ג תתירו לעשו' לו קנין כיון דאין זו אלא גזירות מקח ומחכר מדרבנן כל בא"ג לגבי וכאחר רב
שב"מ תתירו: **ד** הוא"ל ואינו נותן כולם כל"ל ול"ל שאינו נותן ומחלק כל נכסיו וכמ"ש: בקנין תנא לו הוכלי וכולי

רנה א יש לו מתנה ביד פלוני כותבין כו' מדברי המחבר מוכח דס"ל כדעת השור דכתב דבכל ענין כותבין ואף שגם אחר ואיפסקא שם
הכתיבה הלא כ"כ בשילהי בעדים ביד היורשים לגבות מאותו פלוני ובדמסיק המחבר מ"מ יש תועלת דאם ועוז הלכתא
ויכפור הלא כ"כ בשילהי טוחה בעדים ביד היורשים משא"כ בשאלו יכתבו דיש לקום שילבו העדים לחתימת היס ואם יגידו לבניו שהם כתבמים לאין
הש"מ בזה ואם כדעת הרמ"ה דס"ל דאין כותבין אלא"כ אמר לייתן אותו המתנה לאחרים דאז יכתבו כדי שלא יכפרו יורשיו אחר חוסדין לבית
מיתתו ועפ"ר: **ב** אם אחר תנו כו' דאז ליכא לחיוש דבכדי שלא ירחה בניו עשירים אחר כן: **ג** דרך הודאה כן דעת דין שוטין
הרמב"ם דמהני דרך הודאה אפי' בלא אחירת אחם עדים בשאומר כן בפני המקבל ובדמוכח בסי' פ"ח סי"ד דבעי גם להרמב"ם בפ"ח דב"ב
שיודה בפני המוכע ואם דכת' שם המחבר בס"ח דאם הודה דרך הודאה נאמרה לריך לשלם אע"פ שאין המוכע עמו הא כתבתי שם דף אלא ע"ב
דמפורש ברמב"ם דל"ק כן אלא אפילו יכול לטעון להל"מ אבל שלא להשביע ויכול לטעון ע"ש וכוותי' שתם המחבר כאן ואלא כהר"ש ב לגון
והשור שמולקין עליו בזה וכתבו דבעינן שיאחר אחם עדיו אף אם אינו לבלא להשביע כתבתון כמבואר הרמ"ב
בעור ובדברי המחבר בסי' פ"ח שכ"ח הוא כשהמוהה עמו לבמיהו אז אין טוענין לו אחר לבלא בעמו אבל כאן דמיירי בשב"מ בפרק ו'
טוענין ליורשיו כל מאי דהוה מבי אבוהן לטעון ול"ל: **ד** כותבי' אע"פ שלא אחר תנו דאף אי"ת שאינו חייב לו הלא הנכסי' שלו מהלכו' וכיום
הן ולאי מירלה הרשו' בידו לייתם לו: **ה** וכן אם הודה בכתב ידו כפול לעיל בסי' פ"ח בעור ובדברי המחבר סי"ז ושם כתב דין ג' מוחלט
שור"ם בהג"ה דהיינו דוקא כשהכתיבה יד יוצא מתחת יד המקבל ואפשר דהכא שב"כ לבני עדים דרך מוחה והדבר יש לו קול הל"ל כאלו דרך ומחוקל
הגיע הכתב ליד המקבל אבל הוא דוקא ע"ש בפרישה ודרישה שכתבתי הכלע"ל דגם שם מיירי אפי' בלא הגיע הכתב ליד המקבל: **ו** שם בפרק ו'
ולא אמרי' ככי הא כו' דכולי האי לא עבוד אינים כדי שלא להשביע: **ז** שלא להשביע את בניו. וה"ה שלא להשביע את עצמו נמי דף קנד ע"ב
לא אמרינן בכי האי גוונא וכמ"ש בסי' פ"ח סי"ד: **ח** אינו כאלו אחר שהקדים פי' אפי' מיד אחר כדי דיבור בעוד עסוקין ג' כתב הי"ה
בחותו וה"מבואר
בהלכות מהכרת השמועה: **ד** כתב הכ"מ בגון שהודה לבני בעל דבר אז שהיה בגון הנהיה דאינו' נוגרת שם דף קמט ע"ח דלא היה שייך בזה שלא להשבי'
לא בכנו שהרי לא היו לו יורשי' **ה** שור ס"ל בשם תשו' הרש"ם בכלל ס"ה סי' מ' **ו** ובוראר שם דכולי האי לא עבוד אינים כדי שלא להשבי'כו' ז"ל הרמב"ם
בפ"ז מה' ערכין וחרמין דין י"ח **ח** כתב הכ"מ מתוכרת דרב הוכח ס"מ שהקדים כל נכסיו ואחר מתנה לבני' בידי אין חוסדין וכו' ערכין דף כג ע"ח
תמצא דלא אמרה אלא בס"מ אבל בגרוש אדם עושה קנונות וכולי ודרב הוכח הלכתא הוא דהא ליכא אחרת דבליג עליהו ואלו דאינים אלא בשאלה

דהקדש וכו' לא לרקווי ליסבא קמא דמיקי לה כדרבהונא

כספיו כו' כל המעיף הוא לי' הרמב"ם פ"ו מה' ערכין • וכ' העיר שוטן המקדים כל נכסיו להם דינו דאפילו תוך כדי דבור איכו יכול לחזור בו כו' והסיג עליו בסמ"ע ס"ק י"ד דהא קי"ל בכל התורה תוך כדי דבור כדבור דמי מע"ש ומנדף ומקדש ומגרש ובתמת בבעה"ת שער מ"ב ח"ד ומביאו כ"י מהגיע כהע"ם שבתב ויש מתרלים דהא דאמר ואחזר ואמר שם לפלוני מנה בידי בשעה שהקדיש תוך כדי דבור הוה כו' וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' ערכין אין לדם כו' ע"כ וכן מבאתי ברמב"ם נוסחא שבתב להדיא כדברי העיר שוטן וזה לשונו ברים פ' ט"ו מה' מעשה הקרבנות אע"פ שחזר בו הרי ולדה שלמים שאין חוזרה בהקדש ואפי' תוך כדי דבור עכ"ל וכתב הכסף משנה שם וז"ל אע"פ שחזר בו תוך כדי דבור כו' מיהא דרב פפא פ' כילד מערימין ע"כ וכ"כ עוד הרמב"ם סוף פ"ב מה' תמורה וז"ל אע"פ שחזר בתוך כדי דבור אין תופסין אלא לשון ראשון והרי הוא תמורת עולה בלבד עכ"ל וכתב הכ"מ שם ג"כ סוף הפרק כולה מערימין מבמה וש"ם שם • וכ"כ עוד הרמב"ם בפי' המשנה בתמורה פ' כילד מערימין וז"ל ואמר רבי יוסי הרי זו שלמי' וא"ל ח"כ נמלך ואחזר ואמר ולדה עולה ואע"פ שהוא תוך כדי דבור אין סומכין אלא על דבור הראשון לפי שהעקר בידינו תוך כדי דבור לדי' זולתי במקדיש ומיתר ומנדף ועובד ע"ז ומקדש ומגרש ואלו שם דברים הוציא ומגרש כו' והלכה כרבי יוסי עכ"ל וכ"כ הטעורים שם וז"ל נמלך כו' הרי זו ולדה שלמים אע"פ שחזר בו אתוך כדי דבור ואמר עולה משום דקי"ל תוך כדי דבור כדבור דמי מתקדש ומיתר ומנדף ועובד ע"ז ומקדש ומגרש דהכא שם אין המורה מועלת בהן אע"פ שחזר בו תוך כדי דבור והלכה כרי' יוסי עכ"ל וכתבו כן משום דקמורי' כילד מערימין סוף דף כ"ה נמלך פשוט ולדה שלמים אלא כל לימת דבעי מימלך אמר רב פפא לא נגרסה אלא אמר בתוך תוך כדי דבור דמי מתקדש ומגרש ומתמורה אלא מאחר דבריו

כמי קתני התם בתמני נמלך ל"ב גם בתמורה אמרינן הכי ומבאו הם ברב פפא מתכן דקדשים ותמורה אלא מאחר דבריהם:

וכן כתבו התוס' במכות פ' התודה דף פ"ח דיש ע"ב דהקדש אפילו תוך כ"ד אי לחזור דתמורה לגבוה כמשיכה להדיוט ואמרי' בפ' בתרא דבדרים והלכתא תוך כ"ד כדבור דמי חון ממנדף וע"ז והקדש ומגרש ובני תמורה אמרי' בפ' כילד מערימין דבמלך אפי' רבי יוסי מודה דתוך כ"ד ה"ו תמורת עולה ולשמים ע"כ והכי אמרינן הבעל תוס' ר"ע בתמות שם:

אבן תמהני מאד על הרמב"ם והבעורה והכסף משנה והתוספות דלקמיתהו שם ערוך פ' מרובה (דף ע"ג ע"ב) דפליגי התם רבנן ורבי יוסי בנו עדות ובקמא התם בש"ם אלא בתוך כדי דבור כדבור דמי קמפליגי רבנן בנרי תוך כדי דבור לא כדבור דמי ורבי יוסי בנו בכר תוך כ"ד כדבור דמי ואסבר רבי יוסי תוך כ"ד כדבור דמי ואתקן הרי זו תמורת עולה ואמר רב פפא נמלך בתוך כדי דבור קאמרינן אמרי תרי תוך כדי דבור הוו חד שלמים הרי זו תמורת עולה והוינן בה נמלך פשיטא ואמר רב פפא נמלך בתוך כדי דבור קאמרינן אמרי תרי תוך כדי דבור הוו חד כדי שאלת תלמיד לרב וחד כדי שאלת הרב לתלמיד כי לית ליה לרבי יוסי כדי שאלת תלמיד לרב אלים עליך רבי דבפיס כדי שאלת רב לתלמיד אלים עליך לית ליה ע"כ (ועיין בתוס' שם ד"ה כי לית ליה שבתבו דאמן קי"ל בברייתא דבוזר דתוך כ"ד הוי אלא תינוקות ע"ז) הרי להדיא דהקדש ומיתר דינו כשאר דברים דהא פריך מהתם לעדות ומשני דתרי תוך כ"ד הוו והיינו דאמרינן בסוף בדרים דף פ"ז ע"א תוך כדי דבור כדבור דמי חון ממנדף ועובד ע"ז ומקדש ומגרש מהא בעלמא לא והכי מוכח להדיא בתוספות פ' מרובה שם וכן מוכח מי להדיא בתוס' פ' יש נוחלין סוף דף קכ"ו ובמיוחדי יוסף בדרים שם והלין סוף מסיבו שהקשו אמאי לא אמרינן בפ' יש נוחלין דף ע"א וקדושין ותרלו דמגרש בכלל ע"ז ומגרש בכלל מקדש דאתקש ובאלה לתיה דבשאר מילי לא והוא פשוט:

ומלבד מה שאני תמה על הרמב"ם ובבעורה וכסף משנה הקרבנות וכ' תמורה בזה וכן על התוס' י"ט שם אני תמה על הרא"ש אלא הרגיזו בזרוב: (1) שמא יעשו קנוניא על הקדש כו' לפי שראיתי כתב הבעורה בפוסקים בענין זה וגם ותבלרו מכלל דברי כתב אדוני:

דינים על כן נריך לבאר הדברים על בכון:

מקור דין זה הוא מאלי דגרסינן בש"ם סוף פ' נט פשוט (דף קע"ד ע"ב) אחרבא הוא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואחר מנה לפלוני בידי כאין חזקה אין לדם עושה קנוניא על הקדש • ומשמע דוקא שכיב מרע אבל בבריא מוציאין והכי אמרי' בערכין פ' שום היתומים (דף כ"ג ע"א) דוקא בש"מ דאין לדם תושא ולא לו (פירש"י דלמיתה קאי ולהרויח בשביל אחר בלא יקשה) אבל בבריא לדם עושה קנוניא על הקדש והכי אמרינן מי להדיא בשבועת הדיוטות (דף מ"ב ע"ב) ומוכח התם להדיא דהכי קי"ל דבבריא מוציאי' דהא מוקמינ"ם מתמי' דבא ליפרע מהקדש מריך שבועה בהכי דבל"ח אין לדם עושה קנוניא על הקדש אבל לדם ש"מ דאין לדם תושא ולא לו אבל נכי בריא מוציאין ע"כ:

וכתב הרמב"ן בספר המלחמות ס"פ נט פשוט דהא דבר הוכא מוכרי שהקדישן על דעת דברים שאם הקדיש בתם אפי' לדם עושה קנוניא על הקדש ואפי' בריא כמתן מנו דאי בעי מוחבל אבולה הקדש דקי"ל יש אלה בהקדש בין בפתח בין בחרטה דאמרינן בחבבת ערכין פ' שום היתומים בבריא כ"ע לא פליגי דלדם עושה קנוניא על הקדש ובים אלה להקדש קמפליגי דמאן דלא חיים לקנוניא קסבר בבית הבל ליש אלה בהקדש ולכך לחרם לקנוניא דאי בעי מוחבל עליה וקי"ל כמאן דלא חיים דקאי בבית הבל ולכך לחיבבא מיבה עכ"ל וכן דאיתי בתשו' ר' בבלאל סי' ש"ו דף כ"ע ד' שבתב בשם הרשב"ם שבתב בתשובה ובתרומות פ' נט פשוט דלדיון דקי"ל בכ"ה יש אלה בהקדש אלו לא בדר ע"ד דברים אי נמי אמר ליד נוכר דמעתה אי אפשר לבטל ובתרומות פ' נט פשוט:

על הקדשו הוה בלמן ואפי' הוה בריא בשהקדיש דבל שם מנו אין חוששין לקנוניא • ועכ"ל וכ"כ בבמוקי יוסף ס"פ נט פשוט:

ולכאורה קשה הא אפי' בדר ע"ד דברים יש לו הפרה לבבר מלוה ופרעת בעל חוב מלוה הוא וא"כ מה תלנו הרמב"ן והרשב"א הכי נמי בדר ע"ד דברים ובדאמ דלקמ"ת דאי לאו דלמאן לא הוה לו הפרה דבין שבבר הקדש והבכסוס הם בחזקת הקדש אינו לומר שחייב לאחרים ויש מלוה בהתרתו דלמאן אינו חייב לאחרי' וא"כ אין מלוה בהתרתו ואין לו הפר' והוא עושה קנוני' על הקדש ואומר שחייב לאחרי' כדי שיהיה לו הפרה והלכך בריך לטעמיה דלמאן דחוקה אין לדם עושה קנוניא על הקדש • ולפי זה אין הכי נמי אם הוא אומר שחייב לאחרים מלוה על פה ואין לו לבנים ורולה להתיר משום פרעת בע"ח מלוה בלמן אע"פ שהקדיש ע"ד דברים ומתירין לו משום שחוקה אין ש"מ עושה קנוניא על הקדש • ואין להקשות לפי זה לשה הוכיח הרמב"ן בחדושיו וכפ' המלחמות לומר דדבר הוכח מיירי בחבה בקדשו לו קרקע משום דאלא"כ הא מלוה ע"פ אינו שורף אין בהקדש והבאתי דבריו לקמן • הוה לו לפרש דדבר הוכח מיירי בהקדש ליפלא על ההקדש ואומר שחייב לאחרים דבלמן הוא בכך לענין שם מלוה בהתרתו משום חוקה אין לדם עושה קנוניא על ההקדש • לא"ת דבשם דברי רב הוכח לא משמע הכי אלא משמע דקאמר דבלמן בדבורו לבד אלא התרה אלא בדבורו לחוד אמר מנה לפלוני בידי בותבין לו והכי משמע מתי מדקרק בש"ם דבתוס שאין לומר אלא לבשביע כדקאמרי רב ושמואל נמי ודאים ואם איתא מאי פריך הא י"ל דאמרי התם בדרב הוכח דמיירי בהקדש והוא נפלא על הקדשו ואלו כולי האי לא עבוד כדי אלא לבשביע דהא הוכח דהודה לדר הודאה לא עבוד כדי אלא לבשביע וכמ"ש הרי"ף ואמר בוסקים ואין לך הודה דרך הודאה יותר מזה ממה שנפלא על הקדשו לפרוע חובו • ועוד דבשמעתא דפ' שום היתומים מוכח דדבר הוכח לא מיירי בהכי ע"ש ועוד דהא דפריש' בע"ח מלוה פליגי בה תמוראי בפר' הכותב (דף פ"ו ע"ב) אלא ואלו דברי רב הוכח הם בפשוטו שבאמן בדבורו לבד וכמ"ש:

ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא דבהקדש אפי' בדר ע"ד דברים יש לו הפרה דלא אמרינן פשוט דוכחא דבדר ע"ד לו הוי הפרה אלא בדר ידוע לבל בהקדש דמיתסר אבולי עלמא לא אמרינן והלכך בדאמר לומר מיירי הוא שעמא בדר ע"ד אין לו התרה לדבר מלוה משום דלמאן אין מסכימים אותן הדברים בהתרתו אבל בדבר מלוה מסתמא ניחא לה ובתו אינתבא ביוזה דעה מיהן דכ"ת מעיף כ"ח ודא לא אייך אלא בדר ידוע אבל בהקדש כיון דלכ"ע מיתסר כמו לדברים אם כן כי הא דבל האמרים מתיר משום דמאלא ליה דלתהנו מהקדש מסתמא לכ"ע ניחא לה ולא אלא ליהוא לוסורא דהקדש דגיע עליהו בהני נכסי ויהיו מותרים בהנאה בנכסים אלו והלכך יש לו התרה • ול"ל דאיה לנה דבל שם מעיקרא דפליגי בדר ע"ד

דנים

רבינו אם יש לו התרה וקשה מה בתר הכי אלא הא דאחר אמיתו כדר שע"ר יש לו הפרה לומר כתנאי אחרת לשמעתיה ומשיק דבשאלה להקדש פליגי ור' יוסיע דקאמר אינו צריך סבר כבית הלל דיש שאלה בהקדש ואם כן תקשי דלא הוה ליה לר' יוסיע לאיתנו בסתמא אין צריך הא בהקדש על דעת רבים צריך ולפי דעת הרמב"ן והרשב"א והנימוקי יוסף צריך לומר לאחר מיתתא אינו מקדיש על דעת רבים ודומה דהא הם מפרשים הך דרב הונא בהקדש על דעת רבים ואם צריך לפרש לפי דבריהם הך סוגיא דפ' שבועת הדיינים (דף מ"ב ע"ב) והא התם נמי אמרת קאמרינן אבל לפי מה שכתבתי ניחא אלא שלא מלאנו לבי לתלוי על הרמב"ן והרשב"א והנימוקי יוסף:

ולפי מ"ש דהקדש על"ר נמי יש לו הפרה י"ל דהך דרב הונא דש"מ כאמן וברית אינו באמן כמ"ש כתוס' ר' בנאלא פ' ו' דף כ' ע"ד בשם מדרש רשב"א פ' נא פשוט דמיירי שמכרם ליד הנזכר וכמו שהביא בתו' הרשב"א שהביא ר' בנאלא בתשובה שם ראיה מפ' הטולר מן הירק דבשמכרם ליד הנזכר שוב אי' לישאל על הקדשו וכ"כ בב"י סי' ג' ועיינתי שם בפ' הנודר מן הירק (דף נ"ט ע"א) וראיתי שהביא ראיה ברורה דקאמר התם והרי תרומה ליתי בעי מיתשל עלה ובעלה ברורה ומשני אמרי בתרומה ביל כהן עסקינן דלא מצי מיתשל עלה. ולא מסתבר לומר דשאני תרומה דהא הקדש חמיר מתרומה. תדע דהא אמרינן בפרק שור היתומים דר' אליעזר ס"ל בכ"ם דאין שאלה להקדש והרי בפסחים פ' אלו עובדין (דף מ"ו ע"ב) אמרינן דר' אליעזר בבר נבי אלה ותרומה הוא לא בעי מיתשל עלה אלא דהקדש חמיר מתרומה לענין שאלה ואי"כ כיון דבתרומה ביל כהן לא מצי מיתשל עלה כ"ם בהקדש ביל נזכר וכ"כ השור והמחבר כו' ר"ס ר' רב"ל סעיף ו' הנודר נדקה אי' לחזור בו אלא כ"ם בשאל לחכם והתיר לו ואם הניע ליד הנבחר אי' לחשאל עליו:

ואין להקשות אמאי בשאמר ליד נזכר אינו יכול להשאל עליו הא אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט למי ומשמע דלמסירה מתם למי ומדגרסינן בפ"ק דקדושין (סוף דף כ"ח) כיצד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט האומר שור זה עולה בית זה הקדש אפילו בסוף העולם קנה והדיוט לא קנה עד שימשוך ויוציא ואי"כ כיון דקנה ליה קנין גמור והוי כמסירה ואם יכול להשאל עליו אי"כ בשאמרו למי. הא לאו מלתא היא דבדיק מבית בתו' ר' בנאלא פ' ו' דף כ' ע"ב דברי הרשב"א שכתב וז"ל ותלא לך עוד דקאמרה לגבוה אינה כמסירה מתם ליד נזכר להא קי"ל כב"ה לאמרו ים שאלה בהקדש ואלו אחרים ומכר ליד נזכר אינו אי' לישאל עליה ועמאן רבים אלא אחין זה אם מקומו אלא ולאו אדים שאלה להקדש ש"מ שלא אמרו כמסירה מתם אלא לענין קנין בלבד לאיות האומרה נומרת בהקדש כמו שנומרת המסירה או האומרה בהדיוט כו' דדוקא כי ניחא דה"ל כמסור מתם ליד נזכר הוא דאמרינן דאין שאלה אבל אי לא אמרינן שלא כמסירה להדיוט דהיינו הקנים של הדיוט שביר אינה לאחר לים שאלה עכ"לאכ"ל העמם לדוקא באמלים לגבוה כמי דהוי בקנין גמור מ"מ כיון דלא קנה אלא אבל האמירה אתי דבור ומבטל דבור דגלי לן קרא דיש שאלה בנדרים דלא יקל דבריו הוא אינו מוקל אבל אחרים מוחלין לו אבל בשאמרו לנזכר אחרי דל אחיר' מהכא דלא יהא לה הדיוט אחור אבל הקדש דהא בהדיוט נוסף בהקנינו בשמירה הו לא מהני שאלה ואי"כ בהקדש נמי כיון שאמרו ליד הנזכר הרי קנהו הקדש בתשיבה ובשנות דלא אתי דבור ומבטל משיבה דהא בהדיוט נמי אין לאחר משיבה כלום ולפי"ז אי"ה הוכה דקנהו הקדש בקנין אלפיפין אי שאר קנינים הו לא מהני שאלה דלא גלא כח הקדש מכח הדיוט כן נ"ל ברור:

ונראה שלא כיון הרמב"ן בספר המלחמות שכתב וז"ל לפי דעתי אינה אלא בש"מ שהקדש מעכשיו אי שהקדש ונעשה ש"מ והוא שהקדישן נמי ע"ד רבים כו' ר"ל במה שכתב שהקדש מעכשיו כדין מתנ' בריא בקנין ולו"ק:

ועוד בלבע"ל ובל"ה הרמב"ן נופיה בסי' המלחמות שם ובחידושיו ס"ם נא פשוט דמיירי בשומר מכה זה שלבוי הוא בפקדון לאם לא כן היאך בפרש מן הקדש בעל פה בלא שטר ע"ש כלומר לאמרו יהיו דבריו אחת מ"מ הא אין אלוה על פה גוזה רק מן הנדרים ולא מן לקוחות אי מקבלי מתנה והקדש ועיון לקמן מ"ש לדעת הרי"ף וא"כ אפילו אית ליה מנו לאי כעו מיתשל אם היה פריא אינו נאמן לחזקה כל מה שהוא מפת יל הקדש הוא שלו מנו במקום חזקה כי האי לא אמרינן וכן הבאתי לעיל סי' ג"ט ס"ק ו' בשם הרמב"ם והרב המגיד והרמב"ן גמרא דקאמר מה שאלים אלו מבדרי של מ' הם אינו נאמן אפילו יש לו מנו שהיה יכול לאיתנו לו דבל מה שתחת יד החלש בחזקת שהוא שלו ואין אומרים מנו במקום חזקה ע"ש והיינו ממש כמו הך דהכאי וכ"ל שהרשב"א והרמב"ן והני הכאן מודים לזה לדיוק שלא שכתבו כן לפי מה שראינו לפרש דרב הונא מיירי נמי בהלוה ודוק:

ובהכי ניחא נמי מה שהקשו התוס' והרמב"ן ושאר פוסקי דתפשוט מדרב הונא דש"מ שהקדש נכסיו אינו יכול לחזור דאי יכול לחזור בו ל"ל למימר דאין אדם עושה קנוניא על ההקדש הא בלאו הכי נאמן שהרי היה יכול לחזור בו ותרלו דמיירי שהקדיש כשהות בריא ונאחת תירון זה דוחק כמ"ש בתשו' ר' בנאלא סימן ט"ו בשם תשו' הרשב"ל דליתא לאחי פירושם מדקאמרש"מ שהקדיש כל נכסיו משמע שהקדיש כשהות בריא ונם מה שתיר' הרשב"ל שם דמיירי שמכרם ליד הנזכר הוא דוחק קלת ונם הקשיתי עליו לקמן מפוגית הש"ס דערכין פ' שוש היתומים דאמרי אולמא ליזבח דבר הוא אלינא דאמרי פרק שוש היתומים ע"ש אבל לפי מ"ש ניחא דכיון לאמר לפ' בידו של פקדון קאמר אע"ג דיכול לחזור מכל מקום השתא מיה איכו חוזר אלא דאית ליה מנו שיכול לחזור ומנו במקום חזקה לא אמרינן לא אמרינן כן בלבע"ל ברור:

ועוד כתבתי לקמן שתירון זה דרב הונא מיירי בפקדון גרלה יותר מכון ע"ש:

וראיתי בלחב"ם פ"ו מה' ערכין דין י"ו שכתב וז"ל המקדיש כל נכסיו ואחר כך גרם את אשתו ובעתה כתובתה מן הסורה מיד ההקדש אינה נוכה עד שיוציאנה הנאה שאל קנוניא עשו על ההקדש ואין אומרים אלו לבה היה אומר בשעת הקדשתי ויאשל על הקדשו לאכסה ויתחזר לו וכן אין נאמן לומר אחר שהקדיש מכה לבלו' בעל חוב עלי אוכלי זה אל פ' הוא שאל ויעשו קנוניא על ההקדש כו' עכ"ל והנה לפי דבריו אתי דבריו רב הונא בפשוטו דש"מ נאמן מעשה דחוקה דאין אדם עושה קנוניא על ההקדש בשעת מיתה אבל בריא עושה אע"פ שיכול לשאול על הקדשו משום דסבירא ליה דאפילו בהך דהמקדיש וגרם את אשתו שיעשון לקנוניא אע"פ שיכול לשאול על הקדשו ויהיו אפשר כר' אליעזר בתתני' בפ' שוש היתומים אבל בבר תמה הר"ן עליו פרק אלמנה ניזונית היאך אפשר כרבי אליעזר ואע"פ שגם הרא"ש כתב בפרק אלמנה ניזונית דהלכה כרבי אליעזר גם עליו יש לתמוה ואמה ראיתי בכתב מגנה וכן בספר לחם משנה שם (כתב דשתי מתני' פרק שבועת הדיינים לפי הש"ס שם מוכח דבבריא מיירי לקנוניא) וכן בתוספות יום טוב דפ' שוש היתומים שהאריכו לתת טעם לתרשפשר כאלו אינו קשה דהתם. ואני אומר שבל זה הוא לפי תמיה' הר"ן ולפי מ"ש הר"ן ותפסר אפשר כאלו אינו קשה כו' אבל לדידי קשיא דהא בש"ס גופא הכי אינו אי' לישאל אלא בהקדש ואינו אי' לישאל בבריא ואם כן אינו אי' לישאל בבריא אלא בהקדש ולא אמרינן לא אמרינן לא אמרינן ל

ש מיומרא דרב הוא' לעיל

כלומן תוקה אין לדם עושה קנוניא על ההקדש ומשמע התם דדוקא כש"מ הא בכרי מיישינן לקנוניא כו' עכ"ל והיה לו להקשו' דהיאך אפשר איתה רב הונא נגד הברייתא וכפרש אהש"ם מביא מיד הברייתא כתר דברי רב הונא:

וברייתא זו מבארתיה להדיא בתוספתא דערכין פ"ד וכן מבארתי להדיא בירושלמי פרק ה' דגזיר תמן תנינן שום היתומים כו' אחר רבי יוסי הר בון אחיה דרבי אליעזר' כבית שמאי ודרב ויושע בבית הבל דר' אליעזר כב"ש דבי"ש אומרים אדם כשאל על הקדשו והוא לדהוה אחר ל"ל להדיר הטייה ודר' יהושע כב"ה דב"ה אומרים אין אדם כשאל על הקדשו והוא לדהוה אחר לריך להדיר הטייה ממה כפסך תפא בו הלים הזה אחר לריך להדיר הטייה הזה שאל על הקדשו מודה ר' יהושע בערב אלה שהוא לריך להדיר הטייה מה אחר ר' יהושע בתחלה פשוט לענין שיש כאן ע"פ דתהפ' הלשון ופך כ"ל דר' אליעזר כב"ש דב"ש אומרים אין אדם כשאל על הקדשו והוא לדהוה אחר לריך להדיר הטייה ודר' יהושע כב"ה דב"ה אומרים אדם כשאל על הקדשו והוא לדהוה אחר אין לריך להדיר הטייה ממה כפסך תפא בו הלים הזה שאל על הקדשו מודה ר' יהושע בערב אלה שאין אחלה שהוא לריך להדיר הטייה וא"כ כיון דבתוספתא וירושלמי ובברייתא וש"ם מפורש כן ברחה דליתהו לדברי הרמב"ם והלח"מ לענין שפסקו כר' אליעזר אלא הכר בהו' כדעת הר"ן וכן הוא להדיה דעת הרמב"ן והרשב"א והגי' ס"פ ג"פ שהבאתי לעיל שכתבו בהך דרב הונא דאם לא הקדיש ע"ד רבי' לא מייישינן לקנוניא כיון דוכל ליאשל על הקדשו • וכן מוכח להדיה בדברי התוספות שם פ' שום היתומים דף כ"ב וגם בדף כ"ג שהקשו אדרב הונא ממאי דאמרינן התם דבשאלה הקדש קמפלגי ותרצו בדוחק ואם איתא מאי קשיא דלמא דב הונא ס"ל כליאשל קמא אלא ודאי כמ"ש אמש דש"ם נופלא הדרי מליאש' קמא הכי נמי דאם הקדיש ע"ד רבי' לא מייישינן לקנוניא ואם הקדיש בלא ע"ד רבי' מייישינן לקנוניא כיון דוכל ליאשל על הקדשו • וכן מוכח להדיה בדברי התוספות שם פ' שום היתומים דף כ"ב וגם בדף כ"ג שהקשו אדרב הונא ממאי דאמרינן התם דבשאלה הקדש קמפלגי ותרצו בדוחק ואם איתא מאי קשיא דלמא דב הונא ס"ל כליאשל קמא אלא ודאי כמ"ש אמש דש"ם נופלא הדרי מליאש' קמא הכי נמי דאם הקדיש ע"ד רבי' לא

פ"ם כל מעיין יספיק בכלל שלין דברי מקוריין (ועוד הכיון
לשמרי בס' שבועת הדיינים ובערכין דטעמ' דס"מ כשמן דמזקק
לשון מדם חומאת ולא לו דהייכו דלמיתה קלי ולייכו חומר לקרבן
בשבילו יורשיו ס"כ ה"ש שייך כמי בשאר כן לאחר שהקדים ויש
בידו לייסב דברי הרמב"ם בדרך אחר והוא לשון הכי כמי דמזקק
דס"מ לון עושה קנוני שייכה לאחר שהקדים רק דמ"מ
תיקני דהלא הס"מ לייכו אלא מדם ת' ולמה יהא כלמן יותר מעל
מ' לכך נרוך שיאמר כן בשעה שהקדים דלו הוי עדיין קנת בעליו
עליו ודו"ק הושב לך כיון שפשע דס"ם לא משמע הכי ובלפיע"ל
עיקר כדינת שאר הפוסקים וכמ"ש לקמן על כן לון לאוכי לאחרי
בזה הנם שלאיתי בר' יהודה סוף כתוב כ"ל שכמשך לאחר דברי
הרמב"ם מ"מ לון כ"ל אלא כמ"ב) וכן משמע להרמ"ם מה
התוספו' ס"ם נ"ם כשם ר"י וכ"כ המרדכי שם וכן הרמב"ן בחדושיו
והכ"י שם וכן הביא בתשו' ר' בלעל סיומן ט"ו דף ב' ע"ד כשם
תום' והרא"ש שהקשו דלאחר רב הוכח ב"מ שהקדים כל
בכסיו אחר מפה לפלוני בידי כלמן מזקק לון אלא שיהא קנוניא
על ההקדש תיפשוט מיהא דלייכו יכולו לחזור דלו יוכל לחזור
פשוט דבלאו הכי כלמן משום שהיה יכול לחזור
ותולו דרב הוכח מיירי שהקדים כשהות ברו ואחר מכה לפלוני
בידי כשהות ב"מ ע"כ דברים הרי להדיא דאחר שהקדים וכן
כלמן הב"מ משום מזקק דלון אלא עושה קנוניא על ההקדש וכן
נראה דעת הטור ושאר כל הפוסקים והכי נקטינן:

מיהו הוא הדין דבהקדש מעכשיו כדין מתנת בריא מיתרפא
קוביות ר"י וכ"כ הבית אלא סוף סעיף ג' ופשוט הוא
פכל מ"ם הב"ח אלא"כ ז"ל אבל מדברי הרי"ף והרא"ש והרמב"ם
פ"ז מה' ערכין משמע דמיירי בס"מ שהקדיש בכסיו בשתם בלא
מעכשיו וקוביות ר"ירם לתרץ דאפילו אם ת"ל עמד מזחר לפערי
ליה למימר דכלמן משעם מזקק דלון אלא עושה קנוני על ההקד'
וס"ם דהכא לייכו מזרה ודלי דלמא לא אמר כך שלא לחסד ר'
אלא בכוו ואפי' בקש שאר מקוים בוהיה ס"ל אמר תנו לייכו
למימר דלייכו נוכה מן ההקדש אלא בשבועה אבל משעם מזק'ניות
דנוכה אפילו בלא שבועה עכ"ל דברי תמוהין דהא קוביות ר"י
היא ז"ל לשעם דמזקק הא אפילו בלא הכי כמי כיון דאמר תנו
לו שאשאר מקוים לייכא משום שלא להשביע ויהא כלמן אפי' בלא
טעם דמזקק משעם שהיה יכול לחזור כו' גם מ"ם אבל מדברי
הרי"ף והרא"ש והרמב"ם כו' ליתא לון בדברים הברע בלא שהרי
לא כתבו אלא כלשון הש"ם ואדרב' בהרמב"ם מוכרח לפר' המיירי
שהקדים מעכשיו דהא כתב דאם אמר שאר מקוים לון שומעין
לו ואלו בלא מעכשיו אמלו לון שומעין לו הא לייכו בבר בש"ם ע"
שהלכות זכיה דש"מ שהקדיש יכול לחזור בו:

ועתה לאחר שדברי הרי"ף ברורים ז"ל הרי"ף ס"ם נש בשבו'
אמר רב הוכ"ם ש"מ שהקדיש בכסיו ואח' מכה לפלוני
בידי כלמן מזקק לון אלא עושה קנוניא על ההקדש ודוקא לאיכ'
בידיה שאר מקוים אבל אייכא בידיה שאר אלא מקוים אחר
תנו קיימים לשאריה ונותנין לא אמר תנו לון כותנין אלו שעמא
אלא עשוי שלא להשביע את עצמו וס"ם הייכא לייכא שאר' בידיה
אי אמר תנו כותנין לא אמר תנו לון כותנין דרב ושמואל דאמרי
ת רוייהו ס"מ שאמר מכה לפלוני בידי אי אמר תנו כותנין לא
אמר תנו לון כותנין אלו שעמא אלא שלא להשביע אלא
אמר רבא בו' ומעיקן מיהא דרבא דהייכא דאמר כתורת הולאה
אע"ג דלא אמר תנו ולו קיים לך הא דלכי ושמואל אתם דלא
אמר בתורת הולאה עכ"ל וכתב עליו הבעל התאור אם ז"ל ואלו
דכתב הרי"ף ז"ל על הא דשמואל דרב הוכח דאלו אייכא בידיה שאר'
דליתיה מקוים לו אמר תנו קיימים לשאריה ונותנין לא אמר תנו
לון כותנין מ"מ אלא עשוי שלא להשביע את עצמו וכראה מדבריו
שאם אמר בתורת הולאה נאומה אע"ג דלא אמר תנו כותנין גם זו
טעות היא ולון לסמוך עליה ואפי' אמר בתורת הולאה נאומה כל
הייכא דלא אמר תנו ולא קיימים לשאריה לון כותנין ואם דבר
ברור הא לא המלום עליה ולייכו נוכה מן המשעובדין ואמה על
עצמך אף כשאמר תנו הייכך כותנין לגבות מן המשעובדין בלא
שאר מקוים אם אמרו רב ושמואל בדברים שהרשות בידו לגבות
עליהם ולזרה תנו דקא אלו בעי ייהב ליה בשתגם ואמרו בכסבי
משעובדים בין לדבריהם בין לגבות דלאו כל כמיניה הלכך אף
בשאמר תנו לון הדבר נראה לבו לגבות מן ההקדש בשאר אלייכו
מקוים ואם שאמרו חזקה לון אלא עושה קנוניא על ההקדש לא
אמרו אלא בשאר מקוים ולגבות בלא שבועה אבל לגבות מן
המשעובדי בשאר אלייכו מקוים לון לגו עכ"ל ומביאו הבעה"ת שם שהרא"ש
שעל מ"ב אלא ל' ומביאו ר"י: וכתב עוד הבעה"ת שם שהרא"ש
ז"ל מתבלם דברי הרי"ף דזייף לא אכיח ויקוים שתרות דרבנן
ולא כתב כל זה אלו יכולין לחזר אם אמר הרב כן אבל בלשון
הלכות אלו דוקא אבל אייכא בידיה שאר אלא מקוים אמר
תנו קיימים לשאריה ונותנין כו' מדקאמר נותנין ולון נותנין ולא
קאמר נוכה ולון נוכה משמע דלייכו שאר מקוים אפילו אמר תנו לא מהיומנו

לאונגי מכיוהו עכ"ל ומכיוהו כ"ר: והנה מ"ם הרא"ש מתקני
שעם הרי"ף דזייף לא אכיח ויקוים שתרות דרבנן תמוה לי דהא
הרי"ף כתב וס"ם הייכא דלייכא שאר בידיה אי אמר תנו נותנין:
גם מ"ם הרא"ש דלקמן אמר אלא אמר תנו נותנין ולא אמר
שהקדיש אלו ולייסב' דנותנין דקא הרי"ף הייכו משום דקא בתר
הכי אלו לייסב בדרב ושמואל:

והרמב"ן כתב בס' המלחמות שם ז"ל כתב בעל המאור
גם זו טעות כו' ותמה על עצמך אף כשאמר תנו
הילך נותנין לנכות מן המשעובדים בלא שאר מקוים כו' אמר
הכותב ותמה על עצמך אף בשאר מקוי הילך נוכה בלא שבועה
שאם כמוב הוא ומה ראית לאוס לייוב ולא לאוס לפרעון ולדרכם
לייכא מסתבר' וכשם שאמרו אין בפרעון בלא קיום שאר כך
אמרו אין בפרעון מן המשעובדים בלא שבועה ואפי' אתה עליו
מקודם כדאיתא שאול בן אמת מרום (בפ' הכותב) אלא בוזו
ונשיך על לבבי רבינו הגדול ז"ל שכל שודם הודאה נאומה בחוב
קיים בשאר וכיון שאין לאוס לנקוניא על בכסי הקדש אלמן הוא
לגמרי ומקוימין בשאר מפיו ולא עוד אלא כאמן לומר מלוה
בשאר יש לו לפלוני עלי מזמן פלוני ונוכה ולא לכסיה לאיים
וכן אם הוה בפקדון ואמר תנו נותנין עכ"ל וכ"כ בחידושיו
פ"ם ג"ו ז"ל ומ"ם הרב ז"ל בהלכו' דבהם דרב הוכח שהקדיש כל
בכסיו אי הוה בידיה שאר אלא מקוים ואמר תנו נותנין יפה
כתב דהא כי אייכא בידיה שאר מקוי' כמי לא נבי מהקדש אלא
בשבועה והשתא דאמר תנו קיימים לנמרי ושקיל בלא שבועה
ומשמ"כ נבי שאר לקוחות משום שאין אדם עושה קנוניא על בכסי
הקדש כלל ודל שעמא הוא אבל תמהני שאמר ומה"ם אייכא אייכא
שאר בידיה ואמר תנו נותנין ומה מלוה ע"ם אינה נוכה מן
המשעובדין ובראה שכך הוא אומר דאע"ג דלא נקט שאר בידיה
אלא ס"מ הוא שהוא ואמרו ים לפלוני עלי מנה בשאר תנו אותו לו
נותנין לאיכו ודאי קושטא קאמר ולא מאקר ואבי הוא כמי
שהוציא מלוה לבבינו שאר מקוים להא אמרת ס"מ לא מאקר אלא
בחודה בתנה פקדון לו בקרקע והמקום ידון אותו לזכות עכ"ל
ומביאו בכסף משנה פ' ז' מה' ערכין בקצרה - ואני תמה על
כל הגדולים הלל מה ראו על בכר לתמוה על דברי הרי"ף הבל
ואיך עולה על דעתם לומר דאמר לא מהני להקדש רק לבורשים
הלא דברי הרי"ף בפשטן ברורים ומובארים בש"ם התם בס"ם נ"ם
דגרסי' התם אמר רב הוכח ב"מ שהקדיש כל בכסיו ואומר מכה
לפלוני בידי כלמן מזקק לון אלא עושה קנוניא על ההקדש מתני'
לא רב בתמן לא רב ושמואל דאמרי תרוייהו ס"מ שאמר מכה
לפלוני בידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו לון נותנין אלמא אדי
עשוי שלא להשביע את בנו הכא מי אמר אלא עשוי שלא להשביע את
עצמו כי קאמר רב הוכח התם דקאמר שאר מכל דרב ושמואל
דלא קאמר שאר אמר תנו נותנין אלום אם לייכם נוכה לא מן הבורשים ולא
מן הלקוחות אלא אמר רב בתמן אדי ואדי לקמן שאר ולון
הא המקוים ומה דלא מקוי' אמר תנו קיימים לשאר' לא אמר
תנו לא קיימים לשאר' ע"כ הרי דמעיקרא סבור רב בתמן דבר
רב הוכח בכסיו דמיירי בלא שאר בלל להא התרבן הוא דאתרן
אי קאמר רב הוכח התם דקאמר שאר מכל דמעיקרא הוא
סבר דרב הוכח מיירי בלא קאמר שאר מכל ורב ושמואל מיירי
בקאמר שאר ואפילו הכי לא הוא קשיא ליה רק
מדרב ושמואל דאמרי לא אמר שום עשוי שלא להשביע אבל אי
לא אייך שלא להשביע הגון כאומר תנו לא הוא קשיא
ליה אדי ומה אמרת אפי' ה"ל לרב בתמן לאתמוהי הילך
בפרעון מן ההקדש בלא שאר מקוים ולמה ליה לאקשויי מדרב
ושמואל אלא ודאי דהוא מיתא ליה דהכא לייכו משום שלא
להשביע לנוכן מן ההקדש אף בלא שאר בלל וכל זכן בשאר
אלייכו מקוים וכל שקלא ותרוא דס"ם אלייכו אלא משום להשבי'
ואמרו אמרי אלא אמר רב בתמן אדי ואדי דבקש שאר ולא
קשיא הא דמקוים לא אמרי' שלא להשביע אמר הא דלא מקוים
אמר תנו קיימים לשאריה לא אמר תנו לא קיימים לשאריה
ואמרי' שלא להשביע אמר אבל אי לאו משום שלא להשביע
מעיקרא לא הוא קשיא אדי על דברי רב הוכח ומביר נוכה מן
ההקדש בלא שאר בלל אלא ודאי אע"ג דבעלמא אין נוכין מן
ההקדש בלא בשאר מקוי' ובשבועה אשוויכן רב הוכח דשביב
מרע שאלו ושעמא רבא אייכא בחילתא כדפרים בש"ם להדיא
בפרק שבועת הדיינים ובערכין פ' אוס היתוחים דכיון דש"מ
הוא מזקק דאלו אמרו לו דהייכו כיון דלייתה קלי ודאי
אלו מזקק בשביל יורשיו ומו שפרש"י שם ולא"כ כל מה שאוא
אמר קושטא קאמר ודאי שעמא אייך כון בשאר מקוי' וכון בלייכו
מקוים ואפי' בלא שאר בלל דהא כיון דאין לאוס בש"ם לקוניא נבי
הקדש אי"כ מה לי אייכא שאר אי לייכא שאר (ולענין דאין גוביס
מן ההקדש מלוה על פה עיין מה שכתבתי לקמן):

ואמת שאדברי הרמב"ן לעיל מיכוה בס' המלחמות בסוסק'
אקדת נבי מה שהשיג על בעל המאור שם שאינו מפר'

המקנה לענין שלא להשביע והקשה עליו הרמב"ן וכתב שכל המפרשי' ונם רבינו תנחום פירשוה לענין שלא להשביע פירשב"ם ולא כהבעל התלמוד ולא ערער לדם בפירוש זה מעול' וכתב שהרי רב נחמן שופשט פשיטא ליה מעיקרא דרב הונא בדקיש שטרא ומפרש לא אמר תנו אין נותנין מפני דלדם עפרו שלא להשביע ולא"ל ליה כתי לדרב הונא אלא דלדם עפרו שלא להשביע לא עלמו מפני דפשיטא לן דבקיש שטרא הוא אלא דקא"ל דסבר רב הונא דבכל הולכה מקיימינן שטרא ואף ע"ג דלא אמר תנו ומפני הכי קשיא לן עליה הא דרב ושמואל ומפרקינן בש"ם עליה דרב הונא אלא מפני דנקי' שטרא כדקא"ל כתי מעיקרא והוינן בה מכלל דרב ושמואל כו' דאלמא מפשט פשיטא לן דתרוייהו בדקיש שטרא כו' עד כאן לשון הרמב"ן אבל בפע"ל לא משמע הכי מן הש"ס כלל אלא משמע להדיא בדפירש דרב נחמן מעיקרא מיפשט פשיטא ליה דרב הונא מיירי בלא שטר כלל דהא מדקאמר ליה הש"ס וקאמר כי קאמר רב הונא בדקיש שטרא מכלל דמעיקרא הוה סבר דרב הונא מיירי בלא קיש שטרא • ועי"ק לפי דברי הרמב"ן ומיירי דהאיך אפשר דרב הונא לא קאמר דנחמן אלא בדקיש שטרא דנחמן קאמר ואמר מנה לפלוני בידי נחמן ולא הזכיר כלל בדברי דקיש שטרא משמע להדיא דנחמן קיים בדברו לבד אלא ודאי פשיטא דמשום נאמנות נחמן אפילו בלא קיש שטרא כלל אלא דהש"ס פריך מפני משום שלא להשביע ומשני כי קאמר רב הונא דקיש שטרא כלומר שמשום נאמנות ודאי נחמן אפי' ליכא שטר אבל מגבין שלא להשביע לא מיירי אלא מיירי בענין לגבות ומפני שלא להשביע כגון דקיש שטרא אלא דמעיקרא הוה ס"ל דרב ושמואל מיירי בדנקי' שטר דאלא"כ הא ס"ל לרב ושמואל דמלוה ע"פ אינה נגבה מן היורשים והא אלא פירשו רב ושמואל דמיירי בדנקי' שטרא הייבו משום דלא מיירי אלא משום שלא להשביע ומשום נגייה לא מיירי ומיירי בדרך שנגבין מן היורשים דהייבו בשטר והשתא דמשני כי קאמר רב הונא בדקיש שטר פריך מבלא דרב ושמואל בדלא נקיש שטרא דאי בדנקי' שטר הא קאמר דאפי' לא אמר תנו לא שייך שלא להשביע ולא"ש קשה להא רב ושמואל ס"ל מלוה על פה אינו גובה מן היורשים כן נ"ל ברור כשמש פירות הש"ם :

וכ"כ הטור בדרמז הרא"ש ס"פ גט פשוט כתי מ"ו ובשור לבדי' בפי' זה בהקדש כתו בטורשים דאם אמר תנו נותנים אפי' בלא שטר כלל וכן משמע בגמרתי יוסף ס"פ גט פשוט • וכן נראה להדיא מדברי ר"ת בן כתן דף קי"ח ע"א וכ"כ התוספות ס"פ גט פשוט ס"ב שהקדיש בכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נחמן מזקה אין לקדש עושה קנוניא על ההקדש ודוקא דאית ליה שטר מקויים אבל אי ליכא בידו שטר מקויים אי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין עכ"ל וכל זה דלא כבעל המאור והרא"ד ושייעתם אלא כפשט דברי הרי"ף כמו שכתבתי שמוכרח מן הש"ם ושאלו להו מאריהו לבעל המאור והרא"ד ובעה"ת שתהו על הרי"ף בזה ופשקו דבהקדש לא נגבו אלא כשטר מקוי' ודאי לית לה ודאי וכמו שכתבתי • וגם תיפא נדולם על הרמב"ן שפקפק על הרי"ף בזה כי שכתבתי דברי הרי"ף הם דברי שאים קיי' והפורש תמנו כפורש מן הקיי' :

וגם מה שדחק הרמב"ן לדעת הרי"ף דמיירי כשהודה הש"מ בהנה של פקדון או שאומר מלוה בשטר היה לו עלי לא כהירא לפע"ל וגם לתכס לחק כן כדעת הרי"ף דהא דברי הרי"ף הם הבל מדברי הש"ם וכמו שהוכחתי ולדבריו קשה היכן הוכר בהרי"ף או בש"ם שאומר הש"מ מנה פקדון או כשאומר הש"מ מלוה בשטר היה לו עלי (ועוד דבע"כ בש"ם לא מיירי שאומר מנה פקדון וכמ"ש לקמן ול"כ הוכח מתוך דברי"ף מיירי במה דלא מיירי הש"ם וכמ"ש לקמן כשמוך) וגם על התירון של מלוה בשטר היה לו עלי קשה דהא מלינסא דקאמר בש"ם כי קאמר רב הונא בדנקי' שטרא משמע דמעיקרא קס"ל דרב הונא מיירי בלא שטר כלל ולא שיל דקס"ל דרב הונא מיירי בלא בקי' שטרא לבל אמר שטר היה לו עלי ואכל מ"מ פשטא דש"ם לא משמע הכי • ועוד דא"כ מאי פריך מכלל דרב ושמואל דלא בקיש שטרא הא מלוה על פה היא כו' כו' מאי קושיא לינסא דרב ושמואל מיירי כדקא"ל מעיקרא דמיירי רב הונא דהיינו באומר שטר היה לו עלי ואבל ועוד קשה לפי דברי הרמב"ן מאי פריך רב נחמן מעיקרא דרב הונא ורב ושמואל ליתא דרב הונא מיירי כשאומר תנו אלא ודאי לא מצי למימר הכי משום דלינסא דש"א אמר מנה לפלוני בידי משמע דאינו אומר רק אלו הדברים מנה לפלוני בידי ותו לא קאמר מידי ואם כן איך כתב דבע"כ משמע דאינו אומר רק לשון זה מנה לפלוני בידי ותו לא מידי דאלא"כ לא הוה פריך מידי על רב ושמואל דהא היה לו לתרץ דרב ושמואל מיירי שאמר מנה לפלוני בידי של פקדון או מנה לפ' בידי שטר היה לו עלי דאז אם אמר תנו נותנין ועוד דאמאי פריך רב נחמן מעיקרא ליתא דרב הונא מיירי כשאומר תנו אלא ודאי לא מצי למימר הכי משום דלינסא דש"א מיירי כשאומר תנו אלא ודאי לא מידי ואם כן איך הקשה דרב הונא מיירי וא"כ היאך ייסב הרמב"ן כונת הרי"ף שאומר מנה לפלוני בידי פקדון או מלוה בשטר היה לו עלי הרי מוכח בהדיא מן הש"ם דלא קאמר מידי :

אלא לפע"ד דקושיית הרמב"ן וסייעתו מעיקר לא"ש ומנה לפלו' בידי אף דסתמא קאמר מנה לפלו' בידי ודאי מנה על פקדון קאמ' שהרי הוא אמר כדי שיגבה זה המנה מן ההקדש ואם אינו שאומר למנה על מלוה היאך יאמר לגבות ההקדש דהא מלוה על פה אינו גובה מן ההקדש כיון שהקדיש כל בכסיו ובזה אין הנפסים שלו אפי' אם אינו שפלו' מלוה לו מנה היאך הוא אומר מנה לפלוני בידי לגבו' מן ההקדש אלא ודאי כוונתו מנה על פקדון יש לפלוני בידי אבל בדרב ושמואל פריך הש"ם שפיר הא מלוה על פה היא דאסתמא אמרי' דאלו דקאמר מנה לפלוני בידי מנה על מלוה קאמר שהרי רוצה שיגבה זה ממנו שהרי הנכסי' עתה אם אלו ת"ל כי אמר תנו ומת אמרי' נותני' היורשי' הא מלוה על פה אינו גובה מן היורשים • כן נ"ל ברור כשמש • ופשלתי על הרמב"ן שמפר בפשו תמיד על הרי"ף לייסב דבריו וכאן ייסב דבריו בלוקח והבכר ברור ואמ' כמ"ש ומקום הניחו לי מן השמים :

ובזה נתיישב מאי לייסב קושיית הרמב"ם והכסל"מ והלי' שהבאתי לעיל שהקנו הש"מ ויהא נאמן במגו דאי בעי מיתחל ונם קושיית התוס' והרמב"ן ואחר פוסקים שהבאתי לעיל שהקנו שיהא נאמן במגו שהיה יכול למחזר ומה שתירצו בזה הבר כתבתי לעיל מה שקשה עליהם ולפי מה שכתבתי ניחא הכל דהוי מגו במקום חזקה דאין יכול זה לזכות אלא משעה שקנה ק"ל הוי מגו במקום חזקה דכל מה שהוא תחת יד ההקדש הוי כחזקה אבל וכמ"ש לעיל ואין לפקפק דמ"מ יהא נאמן במגו וניחא דכוונתו היה במה שאמר מנה לפלוני בידי שטר היה לו עלי קודם שהקדשתי דאינו נגד החזקה לק"מ דמשמע דכיון דקאמר כתם מנה לפלוני בידי ולא הזכיר מאז שטר לא כיון על שום שטר כלל אלא אינו מפרש' דברו במה אלא בשמ' בלשונו כלל וזה נכון :

ובזה נתיישב מה שהקשו התוספות בד"ה הא דמקוי' כו' דאמאי נריכים לנאמנותו דמ"מ הא בלא הכי נוב' בשטר מקויים ותרלו דנאמן שעבה בלא שבועה וכ"כ בחלוקי הרמב"ן ולפע"ד זה דוחק דמשמע דבדרי הב הוכח משמע דאי לאו דהיה נאמן לא היה נובה מן ההקדש כלל ובדבורו הוא דנאמן לגבות מן ההקדש ולפי מ"ש נתיישב דאמאי נריכים דאמר מיירי בלא שטר ולכך אי בקיש אלא שטרא מקויים נריכה דאמר דאי ליכא משום שלא להשביע ואי לאו דהיה נאמן הש"מ לא היה זה נובה מן ההקדש דהא אף במפקיד אבל הבדו בשטר נאמן לומר החזרתי בתנו דנאמנו דאינו נוב מן היורשים דעדיפא לנו אמרא הקיר אביהן וכדאיתא בפ' המוכר את הבית (דף ע') ונתבאר לעיל פי' ר"ח פעיף ד' וא"כ הוה שעדיפא להקדש החזרתי כמו שעדיפא ליורשים ולנאמנות והשתא כיון דנאמן ואינא נובה דאלא אמר מקוים לא עכיר שלא להשביע שלא יסברו העולם שלא החזיר כמ"ש התוס' בסוף ד"ה הא דלא מקוים כו' דכיון דמקוים אין הלוה רגיל לשלם לומרשלא להשביע היינו דערעיה שלא יסברו העולם שלא פרעוה הבפקדון אם איתא דהחזיר ודאי לא היה אומר שלא להשביע שלא יסברו שלא החזיר וזה כ"ל ברור :

והשתא לפי מה שכתבתי דברי הרי"ף המה הכל בפשוטו דאמר לא בקיש שטרא כלל כשאומר תנו לו דרך הולכה בענין אין לחש משום שלא להשביע נותנין אפילו לא אמר רק מנה לפלוני בידי דודאי מנה על פקדון קאמר כדי לגבו' מן ההקדש ונאמן הוא בכך דש"מ אינו עושה קנוניא על ההקדש דכיון דלמיתה קאי אינו חושש ולא לו וכדקאמר ב"ש בערכין ובנזירות ובמ"ש וכל זה ברור וכנון וכן אוכח דעת הטו' ורא"ן והתנודה והכ"י ס"פ נ"ב שהבאתי לעיל שכולם כתבו בתמתא מנה לפלוני בידי נותנים מן ההקדש וכן עיקר :

וכתוב כל מה שכתבתי בתחלה מדברי הרמב"ם והמחבר בכל הפעיף והס"ג ליתנהו לדינא ולכן אכתוב הדינים העולים מכל מ"ם בס"ד : והוא

המקדיש נכסיו תוך כדי דבור יכול לחזור בו ואחר כלו דבור אינו יכול לחזור בו אדון הקדש בזה כשאל דברים לפיכך מי שהקדיש נכסיו ואמר כך אמר מנה על פקדון לפלוני בידי אינו נאמן שאין קנוניא הוא עושה על ההקדש ואע"פ שעדיין לא חסר נכסיו ליד הנזבר והיה יכול ליטול על הקדשו אינו נאמן במגו לפי שחזקה כל מה שהוא תחת יד ההקדש הוא שלו ואין אומרים מגו במקום חזקה זו אבל אם אמר מנה על מלוה יש לפלוני בידי אם לא אמר שהיה לו שטר אינו נובה כלום אפי' הוא אמת מלוה על פה אינו נובה מן המשועבדין ואם אמר שטר היה לו עלי קודם שהקדשתי ונאבד נאמן שהרי אלו רגם היה יכול ליטול על הקדשו (וכן מי שהקדיש נכסיו ונרם אחר כ"ב את אשתו אין כיון לקנוניא שהרי יכול ליטול על הקדשו) ואם הקדיש על דעת דבים אם חסר נכסיו ליד הנזבר אי הקנה לקדש

בחליפין

הוא מקויים לגיך בעל הסאר ליפבע על מ"ש בסאר שעדיין לא נפרע: יא בשעה שהקדיש מי לאחר כדי דיבור להקדשו בעודם עסוקים בלותו עכין וכן פי' הכ"מ שם לדברי הרמב"ם ויש בזה הגאת הריטב"ל שהקדיש על הרמב"ם וכתב לא אמר בשעה שהקדיש אפי' בדי כמו ע"ש לא אק"ן בלפי' זה לא יהיה פירושו לגאון לאחר שהקדיש דריפא והסיפא שוין דבריהא יהיה פירושו לאחר שהקדיש מיד כעוד עסוקין' כלותו עכין וכסיפא מ"ש ולא לאחר שהקדיש יהיה פירושו לאחר שכבר פסקו מלאתו עכין והוא דוקא • ומיירי שהקדיש בלוקנאלי לחזור בו אף אם עמד דלא"ב קשה הא ק"ל כל אם עמד יכול לחזור בו אף קודם שעמד דא בידו לחזור מה ולתנו לאחר ובהקדש נ"כ מוחל בו אם עומד לדעת המחבר לעיל סי' רי"ן ס"ג ע"ש ועפ"ר: יב ואם לא אמ"תנו אין כותבין כו' ל"ג דלא שייך כזה דלא להשביע אמר כן שהרי עכ"פ לא יהיה אל בכנו אלא אל הקדש אם אל אותו פלוני מ"מ שייך לומר דשלא להשביע את עצמו אמר כן כי הרי מתרוסס בידו קיים ובלא עליו יש מתרוסס והון לב ולא לבטול יהיה לו זה גמרא: יג ה"ז מוטל מהקדש מפני הטורפה פי' ובלא שבועה: יד וגובה מהפורה ולא מהקדש עכ"ל ס"ם קי"ז שם נתבאר בעור ובדברי המחבר ועיין בכ"ש שכתב בפעיף ז' לכמה דברים מנומנמים • הרשאון מ"ם המקדיש כל נכסיו לבהה דיבו לפפילו בתוך כדי דיבור דיבו יכול לחזור ושוב כתב לפיכך אפי' אם תוך כדי דבור כו' ז"ל בלא קי"ל בכל דבר תוך כדי דבור כדבור דמי כר מיב"ז ומקדש ומגרש כדאיתא פ' יש נוחלין וכתבתיהו לקמן סי' רע"ט ס"ה ע"ש מילתא בעמא (ולפסר שנגנ בין מקדש להקדש) הנכי מ"ם בלא הוא מולה ולא אמר תנו אין נותנין לו אלא מנה זה הוא ליורשיו ובדי אלא להשביע את בנו אמר כן שלא יהיו אל בנו לא יוכלו אל הקדש מיולי כמי שהקדיש כל נכסיו וגם לא הלא אלא להשביע את בנו אמר כן כיון דלא יהו לבנו מנכסיו כלום שהרי הקדישם אלא כדי שלא להשביע את עצמו הלא וכן הוא בגמרא ובריף ובהרא"ש • והעור שכתב שלא להשביע את בנו לא אקדש כ"ם אלא אפי' אמר שלא לבנו לא נקנה שם נ"ל ועפ"ר • הנכנסי מ"ם כיון בכנת אמת לא אל הקדש כו' לא דק דלא לאמירתו אלא מילתא כ"ם בשאר המקוים שבידו ולא כל כתיבה דאפי' להקדישו ולא כאלין הנשר מקוים ע"ז כשאחר תנו קיים לנשרי ולא כל בתיבי' לאקדישו וכ"כ הפוסקי' ומה"ש אפי' אמר כן אחר כדי דבור כותבים לאבלוני ומשעם לכתב הכ"מ שם מנוס דקרו' שרו' לדבכן • ובגרלה דהע"ב כ"ב מנוס דם"ל דהקדש מקניא הנעבוד ובדמסיק ח"ל דלא אמרינן אלא כשאקדים קלוסת הנוף כגון שור המנועבד והוא מקדישו לנמנא דאין לו פדיון וכמ"ם העור והמחבר לעיל סי' קי"ז ע"ש • גם אינתא שם לכנזמן הזה דליכא קלוסת הנוף שתם הקדש הוה קלוסת דמים ואינו מוכיחו מילי שיעבוד ע"ש: טו אמר מנה לאבלוני בידו כו' אי שלאחר כן בהולקה נגורה ובפני אותו פלוני בלוקן דלא נוכל לעשון עבודם לבלא להשביע אמר כן • ובעור כת' כזה ל"ל מנעוהו והולה ואמר כו' כ"כ מנוס דהעור לא עמי' דפ"ל לבולקה גאור' לא מהני אלא אם אמר אבל המחבר ס"ל כהרמב"ם שמהני וכמ"ם לאבני זה ומ"ה לא כתב הכו שתי תיבות תבעוהו והולה וק"ל: גם בפעיף שאחר זה אל"ל דמיירי שתבעוהו והולה אלא שהולה בהולקה נגורה ואפילו מעצמו • והמחבר שכתב בפעיף שאחר זה שכיב מרע שהולה ולא כתב ל' הולקה בפעיף זה היינו עצמו מנו' דהמחבר העתיק לשון הרמב"ם ובגרמב"ם שם פ"י דהכיים דין ח' כתב שכיב מרע שהולה שיש לבלוני מנה בידו ואמרו ואמר' לאיתומים מזו ואמ' אפילו אם אמר לבלוני בידו ואמרו יתומים פרעתו כו' ולא הוכר הרמב"ם לאזור ולכתו' בדין י"ל דיבא נמ' מולה דקלי אמ"ם לבלוני בדין ה' והעור היפך הדיבו' ע"פ הגמר' והמחבר כמשך אחר ל' העור בסידור הדיבו' זא"ז והעתיק ל' הרמב"ם וזה ברור • ולא * כע"ב שכתב לבריו מנומנמי' בשני פעיפי' הללו ה' דבפעיף ד' כת' דמיירי אלא בעבוהו ומ"ה מייבי אלא שהיו יכולין לעשון אלא להשביע להתובע מבוא עדיפ הולה בהולקה נגורה כו' וכפעי' ה' כת' דמיירי דתבעוהו והולה כו' וכן דברים לבחות הקוטי' לפוקים ובגמרא שני הדינין כלאמרו מתיומרא דבבא מדא מסכנת המקשין ודקא לפי הלמת ומניהן בסנגון מ' מיירי וכמ"ם בדרישה ונם מנאור כן בהת"מ ובב"י וכע"ל ע"ש לפוס ריפשא כתבו ולא עיין: טז ומכיון ידינו שקוראין כו' כי אף שהולה אבנים בהולקה גאורה מ"מ כל אלא מ"ל תנו רבנין הירושים להעלות על דעתן שמא שעה בהולקתו ודומ' לזה כת' העור והמחבר לעיל ס"ם ע"ש ס"ג שחילק שם בין מ"ל ב"ר מ"ל תן לא יתן לו ע"ש: יז אבל אם אמר תנו כו' וכת' היה מעשה בכ"ח בתוכה סימן אלף מ"ו אב"מ שאמר תנו מנה לבלוני קטן כו' ואפי' היה קטן המושל בעריסה ונם לו אב לו תעשרוסם כאמן הראשון הירוש לומר פרעתי לגם עכ"ל ל"ת: יח דבכל עכין כאמנים מעשה המאחר דבהולקה נגורה אמר לבו ליתן לו מתנת אדונו ובלוקין הם ליתן לו ובאמנים כאמרו לו: יט מזר ואמר לבו אבינו פרעתיו המחבר בתם וכתב דאם אמרו דאזר ואלא לבן ואינו מבנו

בל נכסיו 'ואמר יא בשעה שהקדיש מנה לפלו' בידי נאמן (ט) שאין אדם עושה הערמה על ההקדש בשעת מיתתו וחוטא לאחרים שהרי הוא הולך למות לפיכך אם אמר תנו אותה כ נוטל בלא שבועה יב ואם לא אמר תנו אין נותנין אלא אם כן היה בידו שטר מקויים יג הרי זה נוטל מההקדש מפני הצווארה לואם אחר שהקדיש אמר תנו אין שומעין לו אלא הרי הוא כשאר בעלי חובות אם נתקיים שטרו נשבע יד וגובה מ"ם מהפורה לא מההקדש: ד טו (י) כ אמר מנה לפלו' בידו ואמרו יתומי' פרעתו אינם נאמנים שהרי לא אמר תנו טז ומנין ידעו שחייבים ליתן יז אבל אם אמר תנו ואמרו יתומים פרעתו נאמנים ונשבעים שבועת היסת שפרעו (יא) וי"ל יח דבכל עכין כאמנים: לומר פרעתו (יב) (עור בסם הרא"ש ובהגה"ר יעקב): ה כשכיב מרע שהודה שיש לפלו' בידו מנה ואמרו יתומים יט (יב) חזר ואמר לנו אבינו פרעתיו

דכיון שיש שטר מקויים ולא לא אמר אלא להשביע וכן אם אומר אלו אייב לזה מנה על פה ואפי' דולה ליטול על ההקדש כדי לפרוע לזה מתירין לו בלבדו אפילו הקדיש ע"ד רבים ספרעת בעל תוב מנוה היו ונאמן הכשיב מרע לומר שעושה כן משום מלוה בחזקה אין שכיב מרע עושה קנוניא על ההקדש וכשיתיר נותנין לזה חוכו ואין אומרים שמא עשה אלא להשביע שכיון שהתיר בדבר על מנת לפרוע לזה הרי הודה הולקה נגולה • וכל זה בשידוע דוקא אלא נגבע זה אחר נולתו אל הכשיב מר' שאין לא כן טוענין להקדש אחר פרע אחר כך: (ט) אחר מנה כו' כן הוא דעת הרמב"ם והרמ"ם בשור וכ"פ בהגהות אבדי סוף ב"ב מהקרי"ח אבל העור כתב דמסתבר לא בהרא"ש ה"ר יעקב דבכל עכין כאמנין וכן דעת הרשב"ם והכשיב"ם מהלכות זכיה ע"ש וה"ה הרב המגיד שם בדעת הרב"ן מנגן הרשב"ם בראש לבי עכיות דעתי מסתבר וכו' דאין הוכחה מדברי הרב"ן מנגן שהכיח דל"ל דלא כתב כן אלא וכתב ה"ה בפירושא דש"ם לבי מלי דבריו לאומר לאוסר מסתבר מ"ם הרב"ן מנגן ודמיא להיא דאמרינן בא תן לו ולא' פרעתי דבריו המחבר מפרשים כאמן אייב לתה ליתן לו ולא' פרעתי אינו כאמן כו' והא כתם אמר לדברי רבו מסקינן בש"ם פ"ק דמציעא (דיש דף י"ז) דאפי' אייב לתה אמן מינגן ליתן לו כאמן אלא ולא בא אלא לומר אמר אמרינן הא"ם לומר מסתבר לוסיפא מסתבר דאפי' כמי אמרינן נבי כא תן לו דאפי' מסתבר לומר שפרע ודוק אבל לקוטשא דמלתא בכל עכין כאמנין וכן נראה לבי עכיות דעתי דעת הריי"ף והרא"ש מדקאמרינן הלי דאמרי' לא תן לוסיפא מסתבר ודוק וכן דעת בעל המאור סוף בבא בתרא וכן דעת התוספות סוף בבא בתרא דף קי"ה ע"ש ד"ה חזר ואמר כו' אלא קשה לי מה שכתבו התוספות שם קודם לכן כל"ה אלא לי אמר כו' לא כבי לומר אלא לוסיפא אמר דיבא הש"ם (בש"ק דב"מ דיש דף ח) אלא מנה לפלו' בידי כאמנים עכ"ל דאם לפי מה שכתבו התוספות מוד אמר לך אלא לוסיפא אמר דאם לפי הלמת גם זה כאמנים ונראה לא לאמוק כל הדבור תוספו' אלא כי זה כי הוא בשנת מהרי"ח בהגהות אסר"י שם ומה שכתבו התו' אלא כ הוא עיקר: (יא) וי"ל כו' כבר כתבתי שכן נראה עיקר: (יב) וחזר ואמר לנו כו' כאמנים אמנם הרא"ש וכ"כ בבכל עכין כאמנים וכלעת ל' בעור ולא בהרמ"ם וכ"כ הבמ"ע התוס' שם ס"ק י"ט ועיקל ועיין מ"ם לעיל סימן פ"ח פעיף כ"ג ס"ק ס': וכבעין

ימה שהעינו לגיך הגזכר כאמן אחוקה אין מ"מ עוסה קנוניא על ההקדש אלא דוקא תוך לדם מוטא ולא לו אחרי מוטה לאות ובין שיש לזה שטר ולינו לאחר כדי מקויים לו אלין לזה שטר כלל כאמן בכל מה שיאמר נגד ההקד' ולינו כאמן נגד לקוחות לו בעלי חובות אחרים ואפילו אמר אתם אינה עסוק מנה לבלוני בידי ולאי כוונתו בעכין ההקדש מנה פקדון באופן שיגבה מן ההקדש כיון שאמר כן אחר שהקדיש כל נכסיו וכל זה דווק' כלל כיון כשהוא בעכין אלין ובאלין לזאר אחר כן אמר כן אלא דאם לא אמר כן אלא להשביע את עצמו לדין לא יכול לומר אם אמר כן אחר כדי דבור לא אמר כן אלא אם אמר כן אחר כדי דבור לא אמר כן אלא אם אמר כן אחר כדי דבור לא אמר כן אלא

ע עוד ס"ו
ו"ל בסס
תשובת הרל"ם
כלל כ"ו סימן
ה' ע"ז בסי'
מ"ל סעיף ג'
ובס"ם רכ"ג
מכתב סס
רמ"ל בהגה
בהזיכוך
והסמ"ע כתב
לתרץ דהכל
קוירי שהולם
כס"מ שחייב
לפלגו' מכס
ובתם לחיירי
בתחת ס"מ
ובכ"ם הקשה
ע"ז דלמון
לתת מכס
מסמע מתנה
ותירץ דהכל
קוירי שתנו
לכותן
להתקבל
שטר הלוה'
בחייו דולקי
כוח שטר
גחוב הוא
ולעולם לחיירי
בדכתבו
לאחר מיתה
וכתב הכ"י
בסס כ"י מה
שכותבין שטר
לוותה לאחר
מיתה כלי
שיחתו ותנו
מרעו' לתפטר
לבי עלמ' כתנו
רשות
ועשאוהו
כמעם' ב"ל
שכותבי' שלא
בשליחות בעל
דבר ל"ם
סי"ב ברייתא
פ"ג דסנהדרין
דף ל' ע"ח
קסם וסס
ברייתא ר"ם
סי"ל וסס
בברייתא ש"ל
הרמב"ם סס
פ"י מה' זכייה
ל"ז וכתב
הלם והעמס
מסע"ם מנדק
מדמיין מתנה
ובמקום לולי
לא חלת כמס
מדמה אל
פלוני הן

רנו
א"ל הרמב"ם
ג"מ מה'
זכייה דין ז'
וכתב הלם זה
מחלוקת בגמר
בב"מ דר"ב
ג דף קיטז ע"ח)

(יג) ונשבעים ע"ז היסת בכית יוסף כתב ע"ז ובסוס הוא וכן כתב הרב המגיד ולי נ"ב דהא אינו יודע שלא אחר לתן תקנתן הרל"ם בסבעין היסת על טענת שאת ולפסר לאחר לחיירי אלא זה ידו ושעון אחי ידעתי בבירור שלא אחר לכם כן אחר כך ואם כן פסוס הוא אבל פסוס דברי הרמב"ם והמחבר לא משמע כן ולפסר לסיון לדברי התוכע ולאי חייב לו אם כן מסתמא לא אחר לתן כן והוי כברי לו לו כיון דמכל מקום לפי דבריו ברי לו שחייב לו ולפי דברי הירושלים ברי שאינו חייב לו לגרוסים ליסבע היסת אבל אין זה פסוס ונ"ע: (יד) אבל אם אחר תנו כו' אין בתוכים. כתב הסמ"ע ס"ק כ' נ"ב דבוק כתב הטור בסס ר"י דהיינו דוקא בדאחר שפרעו קודם שהולה אבל אם אחר שפרעו אחר שהולה נתן לף שאחר מתנה תנו והמחבר סתם גם כאן ומשתמע דבריו משמע דבריהם אלא אחר תנו מבירא ליה כר' ובסיפא דלא תנו מבירא ליה כהרמ"ם עכ"ל ולפי עניות דעתי אין מדברי המחבר ראיה דלא העתיק אלא דברי הרמב"ם והם דברי הס"ם ואם שם לפרש בדברי הס"ם יש לפרש בדבריהם ונדולה מזה משמע בהגה' אבל דלפרש לא שענו הירושלים שאחר לאחר מיתה וכתב הכ"י בסס כ"י מה שכותבין שטר פרעון כגון הוא קיימי ירושים לוותה לאחר מיתה כלי שיחתו ותנו מרעו' לתפטר לבי עלמ' כתנו רשות ועשאוהו כמעם' ב"ל שכותבי' שלא בשליחות בעל דבר ל"ם סי"ב ברייתא פ"ג דסנהדרין דף ל' ע"ח קסם וסס ברייתא ר"ם סי"ל וסס בברייתא ש"ל הרמב"ם סס פ"י מה' זכייה ל"ז וכתב הלם והעמס מסע"ם מנדק מדמיין מתנה ובמקום לולי לא חלת כמס מדמה אל פלוני הן

רנו
א"ל הרמב"ם
ג"מ מה'
זכייה דין ז'
וכתב הלם זה
מחלוקת בגמר
בב"מ דר"ב
ג דף קיטז ע"ח)

(יג) ונשבעים על זה היסת ב (יד) אבל אם אמר תנו ואמרו יתומים חזר ואמ' לנו אבינו פרעתיו אינם נאמנים:

ו צוה מחמת מיתה לתת מנה לשמעון ומת ומכרו היורשים כל הנכסים שלא מצא שמעון לגבות את שלו גובה מהלקוחות א ואין היורשין נאמנים לומר פרענוהו ב כיון ששטר הצוואה יוצא מתחת ידו אבל אם אין כתב הצוואה יוצא מתחת ידו נאמנים לומר פרענו ג ואם אומרים שלא פרעוהו חוששים לקנוניא:

ז לראה שהטמין אביו מעות ואמר של פלו' הם או של הקדש הם כך אם כמוסר דבריו בלשון צוואה דבריו קיימים ואם כמערים כה שלא יחזיקוהו בעשיר אין צריך לקיים דבריו:

ח קבא אחר ואמר ראיתי את אביך שהטמין מעות ואמר של פלו' הם או של הקדש הם אם הם טמוני במקום שהמגיר כו היה יכול ליטלם נאמן כז ואם לאו אינו נאמן:

ט להיה פקדון ביד אביהם ואינו יודע היכן הניחו הם ושל פלו' הם או של מעשר שני הם ומצאם במקום שנאמר לו ובמגין שנ"ל בט דברי חלומו לא מעלין ולא מורידין אלא הריהם שלו:

רנו עכ"וס שנתגייר שנתן מתנת שכיב מרע או ששחרר עבדו. ובוד סעיפים:

א לגר שיש לו בן שאין הורתו בקדושה הואיל ואינו יורשו ב כך אינו יכול ליתן לו נכסיו במתנת ש"מ לא כולן ולא מקצתן (א) שלשון ירושה ומתנה ג לגבי יורש אחר הם ואם תאמר יקנה נמצא זה יורש את אביו לפיכך אם נתן ג לגר *משאר הגרים מתנתו קיימת:

הגה ולא יכל ליתן לאוס לדס במתנת ס"מ ד (ב) כי אם דרך הולאה (טור בסס ל"ל הל"ל וכ"ו בסס הרס"כ ה) וכן כרלה עיקר. ו"ל לע"ג המתנת ס"מ אל גר אינו כלום מ"מ אחריכן בו מלוה לקיים דברי המת ה אם הוא בדרך אחר סוף סימן רכ"ב (מרדכי פ"קדושין ולן) ויש חולקין (טור בסס הר"ם כלל ט"ו ומרדכי פרק מי שמת) ו ואחרי יש לו דין גר לענין מתנת ס"מ והוא"ל ואינה פלוגתא דרבותא דאינה דין המוני מתכונו עליו הרלה. (ג) ואם אנוס מוחזקין עובר (תרומת הדשן סימן אל"ב) ז שמת ונתן לאחרי פלוגי המתנה: כה אלא יחזיקוהו בעשיר הן אחרים הן בנו אלא יחזיקו על מתנו ויפולו ואחר מכרי הטור: כו היה יכול ליעלם דנתנו לאחרי פלוגי: כז ואם לאו אינו נתן עפ"ר שכתבתי שמוכח מדברי הטור דהאי דינא מיירי אפי' אם הוא כמוסר דבריו אפ"ה אינו נתן מאוס אלא אינו אלא כעד ח' וגם ליות לים מינו אלא כמערים אפי' היה יכול לעשות נתנו לאחרי פלוגי אחר מאחר שהוא עכשו אחר שדבריו היו כמערים מיהו הכ"י כתב דבמקום שיש לו מינו אפי' אינו כמוסר דבריו כתן ע"ז בפריסה שכתבתי דבריו מיגלת בעשמ: כח ואחרו לו בחלוס כו' בטור כתב ואחר לאו משמע דלא לכיכן אלא דבדי חלוסות לא מעלין כו' דלא לכיכן במקום ובמגין מ"מ ל"ל כיון כ"ב המ"מ סס:

רנו א (ב) כך אינו יכול ליתן לו נכסיו הכ"י כתב דעיקר הטעם לדברים הללו מסוס נגזרה דלאחרי שמת ירוחל ל"פרס"ג: כתבו לו ולאחרו מזה לעשות כן גם במקום שלא כתן לו מתנה מ"ל כתן לאחר ונמ"ל בדרישה ע"ז והרמ"ם דקה לבריו וכן הרמב"ן וס"ל דהטעם הוא דלאחרו לאין בתנתו כלום מגזר לאין מתנה לאחר מיתה אלא דכיר"ל לאחרו דהוה מתנתו מתנה דעשאוהו כירושה ובגר דלא אייך לאחר דהוה כירושה אחרי לא מצי לגורים לבנו כ"ש לתנתו לוכה מתנה ומה"ס אין חולקין בין כתנו לאחר אל"ל שלא לאחרו כן לאחרו' והוא הטעם אל"ל שכתב מוה"ל אחר זה: ג לגר מאחר גרים כו' וכ"ם אם נתן לאחר ישראל אינו אלא נקט גר אלא לאחרי אם נתן לעכו"ם לאין מתנתו מתנה וכמ"ם המחבר בסעיף ג': ד כי אם דרך הולאה פי' אחרי הולאה ואומר זהו אל"ל אינו כן הוא לאחרו לו לא וכמ"ם המחבר בעצמו אחר כ"ב ואע"פ שולאי אינו אלא מ"מ הולכין אחר הולאת מן והוא אינה הולאה גמורה אלא לאחר לאחר כן ועפ"ל: ה אם הוא בדרך אחרת אל"ל לאחרו כן דברי המת כי אם אחתנו עכשיו ליד אלא לאם זה: ו ואחרי יש לו דין גר ע"פ הת"ה אל"ל

ב"ס קיטז ע"ח) בעיבלת לאחרו' גזור' ב"ס בחומר' דרכ' ג"כ"ם הרי"ף סס בהלכו' ומפור' סס הטע' ומכין כ"ס רב אלי נתן לא הי' (* ס"כ"ם אם כתן לאחר ישראל ולא כן' גר לא לאחרי אחר כתן לעכו"ם לאין מתנתו אחר ומה"ל המחבר בס"ג ס"ע) ד' וכ"ם מגי' הרמב"ן וכתב הי"ם ס"ם ס"ש מה' זכיי' ד' ע"ז דעתו ז"ל כדע' הלחרוני' ה' וכן כת' ה"ה סס כ"ם מרוחנו הרמב"ן מגי' המחבר' אל"מ אינו אלא לאחר' נת' מות' וכירוש' הוא וכו' והלכך גר מתנתן במתנ' אל"מ כיון אלינו כר ירוש' אף מתנתו אינה אינה דעת הלחרונים ע"כ וכן כתבו הרמב"ם סס

לקחי התשובה לאתוקי שבועת מותו אמר בעודו שכ"מ שכיתו ויתן לאחו וכשמת בלא לקוחן והחזיק בו ולא היה שום א' מוחזק בבית ופסק דדין גר יש לו ובגר יש פלוגתא להרי"ף כל שכתן במתנת שכ"מ למי שאינו לקוח ליורשו מתנתו מתנה ולף זה כמי דכתן לאחו אינו לקוח ליורשו מוקמי (כל שאינו יורש חלר אינו ע"פ שהנית לאיה לזה ונם אם אמרה כתעברתי מפלוני מיכה בחזקת לעבון שיכה אותו אינו ע"פ שהנית לאיה) ולהרא"ש אפילו כתן הגר למי שאינו לקוח ליורשו אין מתנתו מתנה וכל פלוגתא דהגהות היכא דאין שום א' מוחזק מולקין ויחלוקו הא"ל ולחוכן המחזיק הכ"ל יחד (לאחוקי בספ' מתה אלא אמרי' מולקין ע"פ ונם לשיל ס"ם קל"ט כתבו מוה"ס בהגה"ה) אבוה מזה דמ"ם מוה"ס ושתוקי יש לו דין גר כו' הוא"ל דאיכא פלוגתא לא אדמייך לים לאבו זה אם מהה לקיים דברי המת בגר אלי דאם בת"ה לא הזכיר מהה לקיי' דברי המת ונם לא היה המתון מוגלא דבו דוקא אייך לוחר מהה לקיים ל"ה כמ"ם בסי' רכ"ב אלא אדאלעי' אלי אפלוגתא לי אייך מתנת שכ"מ למי שאינו לקוח ליורשו ואף שהיה מלי מוה"ס לכתוב דין זה דמולקין אכל גר בלא אחוקי כתבו אדין שתוקי פיון דבת"ה כתבו אדין שתוקי אעשה שבת לפניו ובלמד מיהה אגב דגם בשתוקי אף שום לו אם פליגי מאו' לא מקרי האם לאחי ליורשו וכמ"ם ודו"ק · ומ"ש אם שניהן מוחזקין מולקין ה"ה אם אין שום א' מהן מוחזק דמולקין וכ"ל וכ"כ מוה"ס לעיל בס"ם קל"ט אלא דאל' מוכיחו בקש וכדוה הוא כל זה למי שעיין בת"ה ולא כ"ע דלא ע"פ ומ"ה פי' הוא מולקין דמולקין אם לפי' כאלין המתון מוגלא ולפני זה כת' בעמו אם הוא בדרך שכתב לפי' רכ"ב ואינו דוקא בהמוגלא המתון גם כתב בשם מוה"ס הא וכתוספתא דמולקין הא"ל בשם ת"ה: ז שכתן הגר מתנה לבנו הו' דברי המחבר סתומים ואין לחם טעם אם לא ע"פ נוף הדברי' אבת' הטור פ"ם י' כתב תשובת הרא"ש ואעתיק' בקיצור נוסח שבתבה בכסיה במתנת שכ"מ לשמעון ונשמעון יתן מעט מכספי' שהן בידו לתומה פלוני ורלוכן הלב שמעון זה בא ועונן גם אלי אינו רוצה לקיים מוחלתה ליתן לפיתומה אלא אחוק בכל בכסיה שהן תחת ידו מהמקבר כמו רלוכן שזכה האחרונים בתה אחת ידו והשיב הרא"ש דאין שומעין לשמעון בזה מאחר שהיה מתחלה דעתו לזכות ליתומה מה שנותה הנערה' והיה אפטרופוס אל היתומה לשמור מחוכה עד שנשא מעשה דלאוכן וכתבדם לו דאין בכוחת' כלום ורוצה לחזור דקי"ל המנביה מפיאה מתפרשי בגמ' לחבירו קנה מבירו והרי גם זה כיון לזכות לה הנשאל לא כתו ורשותו אחוכה לה אם לא תוכל לזכות מכח המתנה תזכה מכח המקבר (דף מ' ע"ב) עכ"ל · גם לזה כיון המחבר והא דכתב שכתן הגר מתנה לבנו המחבר לעשמו אזל שפסק בר"ם זה כהרי"ף והרמ"בם דס"ל דדוקא בנוכן הגר לבנו הוא דאם מתנה מתנה מש"כ בתנו לאחר · אבל הרא"ש והטור דס"ל דאפילו בכתן הגר לאחר לא הוה מתנ' וכמ"ש מוה"ס שם דעתו בהגה"ה מ"ה לא כתבו שכתן אין בכתנו ק"ל: ח כופין את היורשין כו' ע"ג להמשחרר את עבדו שוכר בעשה היכא דאחר דוהתנתלתם אותם לבניכם ולעולם בהן תעבודו והמנו לעשות דבר אישור מבכסיו אין שומעין לו וכמ"ש המחבר לבני זה ר"ל דמוקמינן לשון אחרון כופין את היורשים לשחרר

(ד) ס"מ כו' עיין בתשו' רשד"ם סי' ס"ר: רנ"ז (א) הכותב כו' עיין בתשובות מהרל"ן בשון סי' קל"ח בשם תשובת הלל"ם כלל ון' לב ס"כ סי' ל"ו ובמהרי"ט ס"ח סי' ק"ם ובמהרי"ט סי' קי"ו: (ב) לו שהגיעו ליבצר · כן דעת הרמב"ם ס"ו ובשם והרל"ם ושור אבל רשב"ם פירש בתשובה דוקא אבל מתוכרים המעבד שבתבה אפילו הגיעו ליבצר הרי שם של לשמעון ולא לבנה אך כן · ובתוספות י"ט פ' י"ב תמה עליו דאיך יפרש הא להבנים המתבר שוכה והא דס' בערה ולא ירד לדקדק לעומת דברי הפוסקים שבחתי משום דס"ל לעיל סי' כ"ה כי לפי מ"ם שם לא כדעת הרי"ף קשה מידי ואדרבה פשט דמתני' והרמב"ם משמע כרשב"ם ונם ק' להרמב"ם וכמ"ש בשעיף ופייעתו הא דקאמר בש"ם שעמא דעמתא שכיב מרע לבנו אין לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל אם קרובה אבל בנו ולו בתכוכרים אלין כרוכים מרע לבנו אין לקרקע הא לב"ע דיכן הקרקע אלא אי"ל בזה אלא"ב הוה אמרי' מתמת לא היה דעתו לאחן רק הנכסים שהיו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק ומ"ם הכ"ח בזה בדעת הרמב"ם והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

יעובד עכו"ם שנתגייר ז שנתן מתנ' לבנו שהורתו שלא בקדושה וצוה שיתן בנו מנה ליתומה פלוני' אע"פ שאין מתנה זו כלום זכה הבן במנ' של יתומת ליתומה:

ג (ד) ז שכיב מרע שהורה שיש לפלוני אצלו כך וכך תנוהו לו הוראתו הוראה ואפילו הוראת הגר לבנו שאין הורתו בקדושה או לעכו"ם נותנים לו ז אבל שכיב מרע שצוה לתת לעכו"ם מתנה אין שומעין לו שזה כמי שצוה לעבור עבירה מנכסיו:

ד ח אמר פלוני עבדי עשו אותו בן חורין ח

יאו שאמר עשיתי אותו בן חורין או הרי הוא בן חורין כופין את היורשין ומשחררים אותו כ אמר פלונית שפחתי עשו לה קורת רוח עושין לה קורת רוח ואינה עובדת אא עבורו שהיא רוצה בה מכל העבודות הידועות לעבדים באותו מקום (וי"ל אם רוצה כופין לתתם לה היה דעתו ליתן רק המכסים שהיו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק ומ"ם הכ"ח בזה בדעת הרמב"ם והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

ל' עור ס"ו בשם תשובת הלל"ם כלל ס"ו ס"ר: בתוכה היה המעבד שבתבה לשמעון ולא לבנה אך המתבר שוכה ובתב לבנו והא דס' בערה ולא ירד לדקדק משום דס"ל כדעת הרי"ף והרמב"ם וכמ"ש בשעיף ולעיל דדוקא אבל בתבתת שכיב מרע לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל מרע לבנו אין מתנתו קיימת אבל לאחרים קיימת ז לשון רמב"ם שהו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

ל' עור ס"ו בשם תשובת הלל"ם כלל ס"ו ס"ר: הרב המגיד אינו אסור מתנה לעבור לעבור סנהדרין ולא וכן הוא בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

הגה המקדים קרקע מהיום ולאחר מותו אז לאחר אלפים יום לא קדים כלל דהא אי אפשר לומר נוף מהיום ופירות לאחר זמן דהא קא אכיל פירות של הקדש (תשובת רש"בא סימן תק"סג) א הכותב כל נכסיו לאחר מהיום ולאחר מותה לרוך למכרן ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהן פירות כדין בעל נכסי אתה אלא אם כן התנה לעשות בנכסיו כל זמן חייו כפי מה שירצה (כ"ו פרק י"ב):

ב ג מת האב והניח פירות המחוברים לקרקע הרי הן של בן מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו הוי תלושים ב (ב) לאו שהגיעו ליבצר הרי הם של יורשים:

הגה מכר הכן כתו לאחר ג אין למקבל חלוקו בפירות כלל הגיע זמנו לאלא הן של יורשי הקדש ד ונותנין לזה דמיו כפי מה שעין הפירות בשעה שמת ה לו מכיר הפירות בשלהו על שיגדלו וכן הדין אם כתב הקרקע לאחר

(ד) הכותב כו' עיין בתשובות מהרל"ן בשון סי' קל"ח בשם תשובת הלל"ם כלל ון' לב ס"כ סי' ל"ו ובמהרי"ט ס"ח סי' ק"ם ובמהרי"ט סי' קי"ו: (ב) לו שהגיעו ליבצר · כן דעת הרמב"ם ס"ו ובשם והרל"ם ושור אבל רשב"ם פירש בתשובה דוקא אבל מתוכרים המעבד שבתבה לשמעון ולא לבנה אך כן · ובתוספות י"ט פ' י"ב תמה עליו דאיך יפרש הא להבנים המתבר שוכה והא דס' בערה ולא ירד לדקדק לעומת דברי הפוסקים שבחתי משום דס"ל לעיל סי' כ"ה כי לפי מ"ם שם לא כדעת הרי"ף קשה מידי והרמב"ם דמשמע כרשב"ם ונם ק' להרמב"ם וכמ"ש בשעיף ופייעתו הא דקאמר בש"ם שעמא דעמתא שכיב מרע לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל מרע לבנו אין מתנתו קיימת אבל לאחרים קיימת ז לשון רמב"ם שהו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

וכיון שכן הוא אין שומעין לו לעבור עבירה ושוא הוא ולא מלאתיו מבוא' בגמרא ש"ם דין י"ל וכתב הרב המגיד מבורש בירושלמי פ"ק

יעובד עכו"ם שנתגייר ז שנתן מתנ' לבנו שהורתו שלא בקדושה וצוה שיתן בנו מנה ליתומה פלוני' אע"פ שאין מתנה זו כלום זכה הבן במנ' של יתומת ליתומה:

ג (ד) ז שכיב מרע שהורה שיש לפלוני אצלו כך וכך תנוהו לו הוראתו הוראה ואפילו הוראת הגר לבנו שאין הורתו בקדושה או לעכו"ם נותנים לו ז אבל שכיב מרע שצוה לתת לעכו"ם מתנה אין שומעין לו שזה כמי שצוה לעבור עבירה מנכסיו:

ד ח אמר פלוני עבדי עשו אותו בן חורין ח

יאו שאמר עשיתי אותו בן חורין או הרי הוא בן חורין כופין את היורשין ומשחררים אותו כ אמר פלונית שפחתי עשו לה קורת רוח עושין לה קורת רוח ואינה עובדת אא עבורו שהיא רוצה בה מכל העבודות הידועות לעבדים באותו מקום (וי"ל אם רוצה כופין לתתם לה היה דעתו ליתן רק המכסים שהיו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

רנ"ז הכותב נכסיו לבנו או לאחר מהיום ולאחר מותו ומתנת בריא שכתבו בה מהיום ולאחר מיתה · ובו ז' סעיפים:

א (א) ח הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הרי הגוף של בן מזמן השטר והפירות לאב עד שימות ב לפיכך האב אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב והבן אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב:

הגה המקדים קרקע מהיום ולאחר מותו אז לאחר אלפים יום לא קדים כלל דהא אי אפשר לומר נוף מהיום ופירות לאחר זמן דהא קא אכיל פירות של הקדש (תשובת רש"בא סימן תק"סג) א הכותב כל נכסיו לאחר מהיום ולאחר מותה צריך למכרן ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהן פירות כדין בעל נכסי אתה אלא אם כן התנה לעשות בנכסיו כל זמן חייו כפי מה שירצה (כ"ו פרק י"ב):

ב ג מת האב והניח פירות המחוברים לקרקע הרי הן של בן מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו הוי תלושים ב (ב) לאו שהגיעו ליבצר הרי הם של יורשים:

הגה מכר הכן כתו לאחר ג אין למקבל חלוקו בפירות כלל הגיע זמנו לאלא הן של יורשי הקדש ד ונותנין לזה דמיו כפי מה שעין הפירות בשעה שמת ה לו מכיר הפירות בשלהו על שיגדלו וכן הדין אם כתב הקרקע לאחר

(ד) ס"מ כו' עיין בתשו' רשד"ם סי' ס"ר: רנ"ז (א) הכותב כו' עיין בתשובות מהרל"ן בשון סי' קל"ח בשם תשובת הלל"ם כלל ון' לב ס"כ סי' ל"ו ובמהרי"ט ס"ח סי' ק"ם ובמהרי"ט סי' קי"ו: (ב) לו שהגיעו ליבצר · כן דעת הרמב"ם ס"ו ובשם והרל"ם ושור אבל רשב"ם פירש בתשובה דוקא אבל מתוכרים המעבד שבתבה לשמעון ולא לבנה אך כן · ובתוספות י"ט פ' י"ב תמה עליו דאיך יפרש הא להבנים המתבר שוכה והא דס' בערה ולא ירד לדקדק לעומת דברי הפוסקים שבחתי משום דס"ל לעיל סי' כ"ה כי לפי מ"ם שם לא כדעת הרי"ף קשה מידי והרמב"ם דמשמע כרשב"ם ונם ק' להרמב"ם וכמ"ש בשעיף ופייעתו הא דקאמר בש"ם שעמא דעמתא שכיב מרע לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל מרע לבנו אין מתנתו קיימת אבל לאחרים קיימת ז לשון רמב"ם שהו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

ל' עור ס"ו בשם תשובת הלל"ם כלל ס"ו ס"ר: הרב המגיד אינו אסור מתנה לעבור לעבור סנהדרין ולא וכן הוא בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

וכיון שכן הוא אין שומעין לו לעבור עבירה ושוא הוא ולא מלאתיו מבוא' בגמרא ש"ם דין י"ל וכתב הרב המגיד מבורש בירושלמי פ"ק

רנ"ז הכותב נכסיו לבנו או לאחר מהיום ולאחר מותו ומתנת בריא שכתבו בה מהיום ולאחר מיתה · ובו ז' סעיפים:

א (א) ח הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הרי הגוף של בן מזמן השטר והפירות לאב עד שימות ב לפיכך האב אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב והבן אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב:

הגה המקדים קרקע מהיום ולאחר מותו אז לאחר אלפים יום לא קדים כלל דהא אי אפשר לומר נוף מהיום ופירות לאחר זמן דהא קא אכיל פירות של הקדש (תשובת רש"בא סימן תק"סג) א הכותב כל נכסיו לאחר מהיום ולאחר מותה צריך למכרן ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהן פירות כדין בעל נכסי אתה אלא אם כן התנה לעשות בנכסיו כל זמן חייו כפי מה שירצה (כ"ו פרק י"ב):

ב ג מת האב והניח פירות המחוברים לקרקע הרי הן של בן מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו הוי תלושים ב (ב) לאו שהגיעו ליבצר הרי הם של יורשים:

הגה מכר הכן כתו לאחר ג אין למקבל חלוקו בפירות כלל הגיע זמנו לאלא הן של יורשי הקדש ד ונותנין לזה דמיו כפי מה שעין הפירות בשעה שמת ה לו מכיר הפירות בשלהו על שיגדלו וכן הדין אם כתב הקרקע לאחר

ע עוד ס"ו
ו"ל בסס
תשובת הרל"ם
כלל כ"ו סימן
ה' ע"ז בסי'
מ"ל סעיף ג'
ובס"ם רכ"ג
מכתב סס
רמ"ל בהגה
בהזיכוך
והסמ"ע כתב
לתרץ דהכל
קוירי שהולם
כס"מ שחייב
לפלגו' מכס
ובתם לחיירי
בתחת ס"מ
ובכ"ם הקשה
ע"ז דלמון
לתת מכס
מסמע מתנה
ותירץ דהכל
קוירי שתנו
לכותן
להתקבל
שטר הלוה'
בחייו דולקי
כוח שטר
גחוב הוא
ולעולם לחיירי
בדכתבו
לאחר מיתה
וכתב הכ"י
בסס כ"י מה
שכותבין שטר
לוותה לאחר
מיתה כלי
שיחתו ותנו
מרעו' לתפטר
לבי עלמ' כתנו
רשות
ועשאוהו
כמעם' ב"ל
שכותבי' שלא
בשליחות בעל
דבר ל"ם
סי"ב ברייתא
פ"ג דסנהדרין
דף ל' ע"ח
קסם וסס
ברייתא ר"ם
סי"ל וסס
בברייתא ש"ל
הרמב"ם סס
פ"י מה' זכייה
ל"ז וכתב
הלם והעמס
מסע"ם מנדק
מדמיין מתנה
ובמקום לולי
לא חלת כמס
מדמה אל
פלוני הן

רנו
א"ל הרמב"ם
ג"מ מה'
זכייה דין ז'
וכתב הלם זה
מחלוקת בגמר
בב"מ דר"ב
ג דף קיטז ע"ח)

(יג) ונשבעים ע"ז היסת בכית יוסף כתב ע"ז ובסוס הוא וכן כתב הרב המגיד ולי נ"ב דהא אינו יודע שלא אחר לתן תקנתן הרל"ם בסבעין היסת על טענת שאת ולפסר לאחר לחיירי אלא זה ידו ושעון אחי ידעתי בבירור שלא אחר לכם כן אחר כך ואם כן פסוס הוא אבל פסוס דברי הרמב"ם והמחבר לא משמע כן ולפסר לסיון לדברי התוכע ולאי חייב לו אם כן מסתמא לא אחר לתן כן והוי כברי לו לו כיון דמכל מקום לפי דבריו ברי לו שחייב לו ולפי דברי הירושלים ברי שאינו חייב לו לגרוסים ליסבע היסת אבל אין זה פסוס ונ"ע: (יד) אבל אם אחר תנו כו' אין בתוכים. כתב הסמ"ע ס"ק כ' נ"ב דבוק כתב הטור בסס ר"י דהיינו דוקא בדאחר שפרעו קודם שהולה אבל אם אחר שפרעו אחר שהולה נתן לף שאחר מתנה תנו והמחבר סתם גם כאן ומשתמע דבריו משמע דבריהם אלא אחר תנו מבירא ליה כר' ובסיפא דלא תנו מבירא ליה כהרמ"ם עכ"ל ולפי עניות דעתי אין מדברי המחבר ראיה דלא העתיק אלא דברי הרמב"ם והם דברי הס"ם ואם שם לפרש בדברי הס"ם יש לפרש בדבריהם ונדולה מזה משמע בהגה' אבל דלפרש לא שענו הירושלים שאחר לאחר מיתה וכתב הכ"י בסס כ"י מה שכותבין שטר פרעון כגון הוא קיימי ירושים לוותה לאחר מיתה כלי שיחתו ותנו מרעו' לתפטר לבי עלמ' כתנו רשות ועשאוהו כמעם' ב"ל שכותבי' שלא בשליחות בעל דבר ל"ם סי"ב ברייתא פ"ג דסנהדרין דף ל' ע"ח קסם וסס ברייתא ר"ם סי"ל וסס בברייתא ש"ל הרמב"ם סס פ"י מה' זכייה ל"ז וכתב הלם והעמס מסע"ם מנדק מדמיין מתנה ובמקום לולי לא חלת כמס מדמה אל פלוני הן

רנו
א"ל הרמב"ם
ג"מ מה'
זכייה דין ז'
וכתב הלם זה
מחלוקת בגמר
בב"מ דר"ב
ג דף קיטז ע"ח)

(יג) ונשבעים על זה היסת ב (יד) אבל אם אמר תנו ואמרו יתומים חזר ואמ' לנו אבינו פרעתיו אינם נאמנים:

ו צוה מחמת מיתה לתת מנה לשמעון ומת ומכרו היורשים כל הנכסים שלא מצא שמעון לגבות את שלו גובה מהלקוחות א ואין היורשין נאמנים לומר פרענוהו ב כיון ששטר הצוואה יוצא מתחת ידו אבל אם אין כתב הצוואה יוצא מתחת ידו נאמנים לומר פרענו ג ואם אומרים שלא פרעוהו חוששים לקנוניא:

ז לראה שהטמין אביו מעות ואמר של פלו' הם או של הקדש הם כך אם כמוסר דבריו בלשון צוואה דבריו קיימים ואם כמערים כה שלא יחזיקוהו בעשיר אין צריך לקיים דבריו:

ח קבא אחר ואמר ראיתי את אביך שהטמין מעות ואמר של פלו' הם או של הקדש הם אם הם טמוני במקום שהמגיר כו היה יכול ליטלם נאמן כז ואם לאו אינו נאמן:

ט להיה פקדון ביד אביהם ואינו יודע היכן הניחו הם ושל פלו' הם או של מעשר שני הם ומצאם במקום שנאמר לו ובמגין שנ"ל בט דברי חלומו לא מעלין ולא מורידין אלא הריהם שלו:

רנו עכ"וס שנתגייר שנתן מתנת שכיב מרע או ששחרר עבדו. ובוד סעיפים:

א לגר שיש לו בן שאין הורתו בקדושה הואיל ואינו יורשו ב כך אינו יכול ליתן לו נכסיו במתנת ש"מ לא כולן ולא מקצתן (א) שלשון ירושה ומתנה ג לגבי יורש אחר הם ואם תאמר יקנה נמצא זה יורש את אביו לפיכך אם נתן ג לגר *משאר הגרים מתנתו קיימת:

הגה ולא יכל ליתן לאוס לדס במתנת ס"מ ד (ב) כי אם דרך הולאה (טור בסס ל"ל הל"ל וכ"ו בסס הרס"כ ה) וכן כרלה עיקר. ו"ל לע"ג המתנת ס"מ אל גר אינו כלום מ"מ אחריכן בו מלוה לקיים דברי המת ה אם הוא בדרך אחר סוף סימן רכ"ב (מרדכי פ"קדושין ולן) ויש חולקין (טור בסס הר"ם כלל ט"ו ומרדכי פרק מי שמת) ו ואחרי יש לו דין גר לענין מתנת ס"מ והוא"ל ואינה פלוגתא דרבותא דאינה דין המוני מתכונו עליו הרלה. (ג) ואם אנוס מוחזקין עובר (תרומת הדשן סימן אל"ב) ז שמת ונתן לאחרי פלוגי המתנה: כה אלא יחזיקוהו בעשיר הן אחרים הן בנו אלא יחזיקו על מתנו ויפולו ואחר מכרי הטור: כו היה יכול ליעלם דנתנו לאחרי פלוגי: כז ואם לאו אינו נתן עפ"ר שכתבתי שמוכח מדברי הטור דהאי דינא מיירי אפי' אם הוא כמוסר דבריו אפ"ה אינו נתן מאוס אלא אינו אלא כעד ח' וגם ליות לים מינו אלא כמערים אפי' היה יכול לעשות נתנו לאחרי פלוגי אחר מאחר שהוא עכשו אחר שדבריו היו כמערים מיהו הכ"י כתב דבמקום שיש לו מינו אפי' אינו כמוסר דבריו כתן ע"ז בפריסה שכתבתי דבריו מיגלת בעשמ: כח ואחרו לו בחלוס כו' בטור כתב ואחר לאו משמע דלא לכיכן אלא דבדי חלוסות לא מעלין כו' דלא לכיכן במקום ובמגין מ"מ ל"ל כיון כ"ב המ"מ סס:

רנו א (ב) כך אינו יכול ליתן לו נכסיו הכ"י כתב דעיקר הטעם לדברים הללו מסוס נגזרה דלאחרי שמת ירוחל ל"פרס"ג: כתבו לו ולאחרו מזה לעשות כן גם במקום שלא כתן לו מתנה מ"ל כתן לאחר ונמ"ל בדרישה ע"ז והרמ"ם דקה לבריו וכן הרמב"ן וס"ל דהטעם הוא דלאחרו לאין בתנתו כלום מגזר לאין מתנה לאחר מיתה אלא דכיר"ל לאחרו דהוה מתנתו מתנה דעשאוהו כירושה ובגר דלא אייך לאחר דהוה כירושה אחרי לא מצי לגורים לבנו כ"ש לתנתו לוכה מתנה ומה"ס אין חולקין בין כתנו לאחר אל"ל שלא לאחרו כן לאחרו' והוא הטעם אל"ל שכתב מוה"ל אחר זה: ג לגר מאחר גרים כו' וכ"ם אם נתן לאחר ישראל אינו אלא נקט גר אלא לאחרי אם נתן לעכו"ם לאין מתנתו מתנה וכמ"ם המחבר בסעיף ג': ד כי אם דרך הולאה פי' אחרי הולאה ואומר זהו אל"ל אינו כן הוא לאחרו לו לא וכמ"ם המחבר בעצמו אחר כ"ב ואע"פ שולאי אינו אלא מ"מ הולכין אחר הולאת מן והוא אינה הולאה גמורה אלא לאחר לאחר כן ועפ"ל: ה אם הוא בדרך אחרת אל"ל לאחרו כן דברי המת כי אם אחתנו עכשיו ליד אלא לאם זה: ו ואחרי יש לו דין גר ע"פ הת"ה אל"ל

ב"ס קיטז ע"ח) בעיבלת לאחרו' גזור' ב"ס בחומר' דרכ' ג"כ"ם הרי"ף סס בהלכו' ומפור' סס הטע' ומכין כ"ס רב אלי נתן לא הי' (* ס"כ"ם אם כתן לאחר ישראל ולא כן' גר לא לאחרי אחר כתן לעכו"ם לאין מתנתו אחר ומה"ל המחבר בס"ג ס"ע) ד' וכ"ם מגי' הרמב"ן וכתב הי"ם ס"ם ס"ש מה' זכיי' ד' ע"ז דעתו ז"ל כדע' הלחרוני' ה' וכן כת' ה"ה סס כ"ם מרוחנו הרמב"ן מגי' המחבר' אל"מ אינו אלא לאחר' נת' מות' וכירוש' הוא וכו' והלכך גר מתנתן במתנ' אל"מ כיון אלינו כר ירוש' אף מתנתו אינה אינה דעת הלחרונים ע"כ וכן כתבו הרמב"ם סס

להרא"ש דשייך תקנת הגוזן גם בשתכה ותמת שתכו לכתר תקנת תמוהו על כל מקרים הכ"ל ע"ש בכ"י ובד"מ הביאו ובחקו ביאורו מפני שמנהגן כ"ל לא"ש היורדים שתכו בעצמן לאחרים המקבל מתנות אב"מ מוכר ומוכיח מידן ואני תמה על שני אחרות הגדולי' מהרי"ק ומור"ם ז"ל וכי תאמרו לזה מ"ש העור לעיל סי' ס"ד שאין מנהגן לב"מ מעלעלים שמכר לו בתנ הלוה מפני תקנת הגוזן וכתב כ"ש ז"ל מהמא דס"ל דבשתכה כמי אינו מגוז תקנת הגוזן ואין כן דעת הרשב"ן. כמ"ש בסימן שכ"ו וז"ל סוגיא דעלמא בהא בהרא"ש ומ"ש אפשר שטעמו מפני שלא רצה סולק עליו מ"ל כדאי הוא הרא"ש לסמוך עליו ועוד אמשמע שתכמי דורו הכי ס"ל עכ"ל כ"ו הרי לך דגם בשתכו שייך תקנת הגוזן ואין נוכין מן המקבל לב"מ ולכתובת אשה והיתומים שתכו פשיט דפטורי מלעלים דומיא דמכרו שכתב רבינו ל' מי' ק' ס"ק ז"ל ואם מכרו המעלעלים אין חייבין לשלם אאין שיעבוד ב"מ על מעלעלין אע"פ שתקנו הגאונים כו' הייבו דוקא בעוד שהם בידו וכתב שם שהרמ"ם אפילו במכרו קרקעם ל"ל אע"פ לשלם ע"ז גם בא"ע סימן קי"ב כתב רבינו בהדיא שאפי' מכרו לו בתנו היתומים מקרקעי אין נוכין מהם לחזון האשה והבנות (והוא נחדא ערוכה פ' מציאת האשה) וכ"כ כ"ו פרי"ב (דף רכ"ב) וזה פשוט דמעלעלין לאחר תקנת הגאונים לא עדיפי מקרקעי קודם התקנה וזה ברור ודוק: ז אבל דבר שלא כיתן בשתכו רק כו' עיין בהגה"מ שבתנתי בשם רי"ו ג' חילוקים שיש בין דבר שניתן בשתכות אב"מ לדבר שאינה לקיים דברי המת ואין כו' שם פייס בעצמו וכתב כיון שלא נתן גם לא ניחא להיורשים ליתן:

רנג א שנים שנכנסו כו' כגר בתבלר בסימנים שנכרו דדברי אב"מ ככתובין וכמסורין דמי והייבו כל מה שאינה אבי' בפני שנים לא אפילו בינו לבינו כשאין מכתיב בדבר אבל אין השנים שנה לבניהן בעצו כדייבי' לדון על כל דבר ספק ולהחזיק לכל מ' בשה שנה לפניהן כו' משא"כ בשנה לפני ג' לא אפי' לא יחדו לזה אלא שנכנסו מעצמן לבקרו וזה בלמד מדכתיב בפ' פנחס בפ' כמלות והית' לבני ישראל לחקת משפט הרי שהגריך לבחלי' דין ומשפט ואין משפט פחו' מג' דייני' ואף בשאינה ליתן מעצומו לאחרים הא אמרו חז"ל שמתנת אב"מ דייני כדין ירושה לענין שאינה אלא עד לאחר מותו ואם עמד חוזר ונם יכול לחזור מזה ולתנו לאחר בעודו אב"מ ונגבי ממנו מזון האשה והבנות וכ"ש הטור והמחבר בסי' רכ"ב ה"ה גם זה לדיו כדין ירושה להיו' לנו' שאמנו הנוזה תורת דייני: ב כותבין ואין עושין דין ואם עושין דין דייניו והן ידונו ביניהם ע"פ כתב הנוזה: ג בד"ה כיום כו' כדין אחר דייניה אם רואין או שומעין בענין הדבר בעת שרצוו לדון אבל אם דייניו כיום יכולין לדון עליו משעה אלא ואם אמרו אם שמעו בלילה לא אין זמן לדון בתחלת דין אלא דהיינו כיום יכולין לדון עליו משעה דין לדון בלילה מדאיתה משא"כ אם רצו אם שמעה גדולה מדאיתה מתקבר: ד יהנה כתב הטו' בשם דין עדים לשם ואין עד לעשה דין לדון עליו אפי' ביום וכאו שבתבאר זה הישב לעניל ל"ס ז' ע"ש בטור ובדברי המחבר: ה יהנה כתב הטו' בשם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל שהיכיהם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל דין ובתב הכ"ל על"מ ודריש: ה ואם אמר אני מכיח הוי ל' מתנה דוק' בשב"מ שכן דרך ל' אב"מ שמכיח מעצומו אחרו לפלוני כך ולפלוני כך דין ובתב הכ"ל אבל בדברי בכה"ג לא מהני לכ"ע והמחב' שכתב תחלה אין מכיח דמהני בשב"מ ובסני' שאחר זה כתב עליו ז"ל לשונו אלו כו' ו"ל דה"ה שכן בלה שמוציאי בדברי דמשמע דקאי גם אלשון אלו מכיח וזה אינו דבמכיח כ"ע מודו דל"מ בדברי ובטור כתב דין מכיח דמהני בשב"מ בתר דכתב מדברי הפלונית אי מהני אינך לשונו הכ"ל בדברי ואינ"ה: ו ואם אמר ל' יפול לפלוני כו' לשון ירושה הוא דמשיכו ל' כפלה בנחלה בקרא הרשב"ם בפ"ה כמ"ש בפ' מסעי ולא הארן אשר תפול בנחלה כו': ז כמ"ש בסי' רכ"ב פי' שם כתוב דכל שלא הנלים המתנן לית בי' משום מלות מה' עדות לקיים וכ"ב רמ"ח

לעיל בסי' ו' ד שם פי"ש מה' זכייה ל"ג וטור ס"ב מוחרא דרב ששת שם סוף דף קמ"ח ה שם בתחלתא תכא וכו' ור' יוחנן בן ברוקא היא ו"כל אלו בעיות הן שם ריש דף קמ"ט ועלו בתיקו ואין מוסיפין מיד היורדים שהבכסים בחזקתן וביהנה בהן תפסקא ליה בגת' אי דבהוי כולה בתחלה לאחר אלו לאתהני מינוהו מודו לאחר ולעיל דאם קנו מינה ומית זכה בתוכה לאתהני מינה והמ"ש כתב בעצמן לאחר ז עוד ס"ה בשם תשו' תקנו הרא"ש בכלל פ"ג סי"ב ח שם כ"ו בשם תשו' הר"ל כלל פ"ד ס"ג

ואמת שתכו לכתר תקנת הגוזן ומור"ם ז"ל תמוהו על כל מקרים הכ"ל ע"ש בכ"י ובד"מ הביאו ובחקו ביאורו מפני שמנהגן כ"ל אלא היורדים שתכו בעצמן לאחרים המקבל מתנות אב"מ מוכר ומוכיח מידן ואני תמה על שני אחרות הגדולי' מהרי"ק ומור"ם ז"ל וכי תאמרו לזה מ"ש העור לעיל סי' ס"ד שאין מנהגן לב"מ מעלעלים שמכר לו בתנ הלוה מפני תקנת הגוזן וכתב כ"ש ז"ל מהמא דס"ל דבשתכה כמי אינו מגוז תקנת הגוזן ואין כן דעת הרשב"ן. כמ"ש בסימן שכ"ו וז"ל סוגיא דעלמא בהא בהרא"ש ומ"ש אפשר שטעמו מפני שלא רצה סולק עליו מ"ל כדאי הוא הרא"ש לסמוך עליו ועוד אמשמע שתכמי דורו הכי ס"ל עכ"ל כ"ו הרי לך דגם בשתכו שייך תקנת הגוזן ואין נוכין מן המקבל לב"מ ולכתובת אשה והיתומים שתכו פשיט דפטורי מלעלים דומיא דמכרו שכתב רבינו ל' מי' ק' ס"ק ז"ל ואם מכרו המעלעלים אין חייבין לשלם אאין שיעבוד ב"מ על מעלעלין אע"פ שתקנו הגאונים כו' הייבו דוקא בעוד שהם בידו וכתב שם שהרמ"ם אפילו במכרו קרקעם ל"ל אע"פ לשלם ע"ז גם בא"ע סימן קי"ב כתב רבינו בהדיא שאפי' מכרו לו בתנו היתומים מקרקעי אין נוכין מהם לחזון האשה והבנות (והוא נחדא ערוכה פ' מציאת האשה) וכ"כ כ"ו פרי"ב (דף רכ"ב) וזה פשוט דמעלעלין לאחר תקנת הגאונים לא עדיפי מקרקעי קודם התקנה וזה ברור ודוק: ז אבל דבר שלא כיתן בשתכו רק כו' עיין בהגה"מ שבתנתי בשם רי"ו ג' חילוקים שיש בין דבר שניתן בשתכות אב"מ לדבר שאינה לקיים דברי המת ואין כו' שם פייס בעצמו וכתב כיון שלא נתן גם לא ניחא להיורדים ליתן:

רנג א שנים שנכנסו כו' כגר בתבלר בסימנים שנכרו דדברי אב"מ ככתובין וכמסורין דמי והייבו כל מה שאינה אבי' בפני שנים לא אפילו בינו לבינו כשאין מכתיב בדבר אבל אין השנים שנה לבניהן בעצו כדייבי' לדון על כל דבר ספק ולהחזיק לכל מ' בשה שנה לפניהן כו' משא"כ בשנה לפני ג' לא אפי' לא יחדו לזה אלא שנכנסו מעצמן לבקרו וזה בלמד מדכתיב בפ' פנחס בפ' כמלות והית' לבני ישראל לחקת משפט הרי שהגריך לבחלי' דין ומשפט ואין משפט פחו' מג' דייני' ואף בשאינה ליתן מעצומו לאחרים הא אמרו חז"ל שמתנת אב"מ דייני כדין ירושה לענין שאינה אלא עד לאחר מותו ואם עמד חוזר ונם יכול לחזור מזה ולתנו לאחר בעודו אב"מ ונגבי ממנו מזון האשה והבנות וכ"ש הטור והמחבר בסי' רכ"ב ה"ה גם זה לדיו כדין ירושה להיו' לנו' שאמנו הנוזה תורת דייני: ב כותבין ואין עושין דין ואם עושין דין דייניו והן ידונו ביניהם ע"פ כתב הנוזה: ג בד"ה כיום כו' כדין אחר דייניה אם רואין או שומעין בענין הדבר בעת שרצוו לדון אבל אם דייניו כיום יכולין לדון עליו משעה אלא ואם אמרו אם שמעו בלילה לא אין זמן לדון בתחלת דין אלא דהיינו כיום יכולין לדון עליו משעה דין לדון בלילה מדאיתה מתקבר: ד יהנה כתב הטו' בשם דין עדים לשם ואין עד לעשה דין לדון עליו אפי' ביום וכאו שבתבאר זה הישב לעניל ל"ס ז' ע"ש בטור ובדברי המחבר: ה יהנה כתב הטו' בשם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל דין ובתב הכ"ל על"מ ודריש: ה ואם אמר אני מכיח הוי ל' מתנה דוק' בשב"מ שכן דרך ל' אב"מ שמכיח מעצומו אחרו לפלוני כך ולפלוני כך דין ובתב הכ"ל אבל בדברי בכה"ג לא מהני לכ"ע והמחב' שכתב תחלה אין מכיח דמהני בשב"מ ובסני' שאחר זה כתב עליו ז"ל לשונו אלו כו' ו"ל דה"ה שכן בלה שמוציאי בדברי דמשמע דקאי גם אלשון אלו מכיח וזה אינו דבמכיח כ"ע מודו דל"מ בדברי ובטור כתב דין מכיח דמהני בשב"מ בתר דכתב מדברי הפלונית אי מהני אינך לשונו הכ"ל בדברי ואינ"ה: ו ואם אמר ל' יפול לפלוני כו' לשון ירושה הוא דמשיכו ל' כפלה בנחלה בקרא הרשב"ם בפ"ה כמ"ש בפ' מסעי ולא הארן אשר תפול בנחלה כו': ז כמ"ש בסי' רכ"ב פי' שם כתוב דכל שלא הנלים המתנן לית בי' משום מלות מה' עדות לקיים וכ"ב רמ"ח

לעיל בסי' ו' ד שם פי"ש מה' זכייה ל"ג וטור ס"ב מוחרא דרב ששת שם סוף דף קמ"ח ה שם בתחלתא תכא וכו' ור' יוחנן בן ברוקא היא ו"כל אלו בעיות הן שם ריש דף קמ"ט ועלו בתיקו ואין מוסיפין מיד היורדים שהבכסים בחזקתן וביהנה בהן תפסקא ליה בגת' אי דבהוי כולה בתחלה לאחר אלו לאתהני מינוהו מודו לאחר ולעיל דאם קנו מינה ומית זכה בתוכה לאתהני מינה והמ"ש כתב בעצמן לאחר ז עוד ס"ה בשם תשו' תקנו הרא"ש בכלל פ"ג סי"ב ח שם כ"ו בשם תשו' הר"ל כלל פ"ד ס"ג

רנג איזה לשון מועיל לש"מ ואמר תנו מנה לפלוני ומאתים לפלוני וש' לפלו' ובו' ל' סעיפים:

א א (א) לשנים שנכנסו לבקר את החולי וצוה בפניהם ב כותבין ואין עושין דין ואם היו שלשה רצו כותבין ג רצו עושים דין:

הגה להחזיק כל אחד בשה שנה ולדון בכל דברי ספק שנכל בנוזאה ואין ח' מן היורדין לו מקבלים יכולים לומר לב"ד לאחר חזליכן: (טור) ב בד"א ביום אבל בלילה כותבין ג ואין עושין דין:

ב ל"ש שצוה ואמר יטול שלו כל נכסי או מקצת נכסי או יחזיק (ב) או יזכה או יקנה כלם לשון מתנ' הם הוכן אם אמר יחסון או יירש על מי שראוי ליורשו ה"ז קנה ז אבל אם אמר ד יהנה פלו' בנכסי או יעמוד בהם אן יראה (ג) או ישען בהם לא קנה ה (ד) ז ואם אמר אני מניח לפלוני הוי לשון מתנה ו ח ואם אמר לשון יפול לפלו' כך וכך לשון ירושה הוא:

הגה ובכל זה דווקא שהזכיר לשון מתנה אבל אם אמר כך וכך לפלוני בנכסי לא כלום הוא (תהל"ים סורש פ"ד) האומר לפרוע לאשתו כתובתה במעות מזומנו אין זה לשון מתנה ואין יורדין בריכין לקיים מצוה מצוה לקיים דברי המת (כ"ו פיין רכ"ב בשם הרי"שבא) ז כתו שנתבאר סוף סימן רכ"ב:

לשונות

(ב) יורשיו פטורים לקיים דברי המת: ח יורשיו פטורים אבל אם אמר כך וכך כתבו אינה לקיים שלא כתן גם לא טוה ליורשים ליתן:

רנג א שנים שנכנסו כו' כגר בתבלר בסימנים שנכרו דדברי אב"מ ככתובין וכמסורין דמי והייבו כל מה שאינה אבי' בפני שנים לא אפילו בינו לבינו כשאין מכתיב בדבר אבל אין השנים שנה לבניהן בעצו כדייבי' לדון על כל דבר ספק ולהחזיק לכל מ' בשה שנה לפניהן כו' משא"כ בשנה לפני ג' לא אפי' לא יחדו לזה אלא שנכנסו מעצמן לבקרו וזה בלמד מדכתיב בפ' פנחס בפ' כמלות והית' לבני ישראל לחקת משפט הרי שהגריך לבחלי' דין ומשפט ואין משפט פחו' מג' דייני' ואף בשאינה ליתן מעצומו לאחרים הא אמרו חז"ל שמתנת אב"מ דייני כדין ירושה לענין שאינה אלא עד לאחר מותו ואם עמד חוזר ונם יכול לחזור מזה ולתנו לאחר בעודו אב"מ ונגבי ממנו מזון האשה והבנות וכ"ש הטור והמחבר בסי' רכ"ב ה"ה גם זה לדיו כדין ירושה להיו' לנו' שאמנו הנוזה תורת דייני: ב כותבין ואין עושין דין ואם עושין דין דייניו והן ידונו ביניהם ע"פ כתב הנוזה: ג בד"ה כיום כו' כדין אחר דייניה אם רואין או שומעין בענין הדבר בעת שרצוו לדון אבל אם דייניו כיום יכולין לדון עליו משעה אלא ואם אמרו אם שמעו בלילה לא אין זמן לדון בתחלת דין אלא דהיינו כיום יכולין לדון עליו משעה דין לדון בלילה מדאיתה מתקבר: ד יהנה כתב הטו' בשם דין עדים לשם ואין עד לעשה דין לדון עליו אפי' ביום וכאו שבתבאר זה הישב לעניל ל"ס ז' ע"ש בטור ובדברי המחבר: ה יהנה כתב הטו' בשם פלוני בנכסי לא קנה פי' בכתב"ג לא אמרינן דברי אב"מ בכתובין ובמסורין דמי ואפי' קנו ע"ז ר"ל דהוה קנין דברים ו"ל דמהני ר"ל דין ובתב הכ"ל על"מ ודריש: ה ואם אמר אני מכיח הוי ל' מתנה דוק' בשב"מ שכן דרך ל' אב"מ שמכיח מעצומו אחרו לפלוני כך ולפלוני כך דין ובתב הכ"ל אבל בדברי בכה"ג לא מהני לכ"ע והמחב' שכתב תחלה אין מכיח דמהני בשב"מ ובסני' שאחר זה כתב עליו ז"ל לשונו אלו כו' ו"ל דה"ה שכן בלה שמוציאי בדברי דמשמע דקאי גם אלשון אלו מכיח וזה אינו דבמכיח כ"ע מודו דל"מ בדברי ובטור כתב דין מכיח דמהני בשב"מ בתר דכתב מדברי הפלונית אי מהני אינך לשונו הכ"ל בדברי ואינ"ה: ו ואם אמר ל' יפול לפלוני כו' לשון ירושה הוא דמשיכו ל' כפלה בנחלה בקרא הרשב"ם בפ"ה כמ"ש בפ' מסעי ולא הארן אשר תפול בנחלה כו': ז כמ"ש בסי' רכ"ב פי' שם כתוב דכל שלא הנלים המתנן לית בי' משום מלות מה' עדות לקיים וכ"ב רמ"ח

לעיל בסי' ו' ד שם פי"ש מה' זכייה ל"ג וטור ס"ב מוחרא דרב ששת שם סוף דף קמ"ח ה שם בתחלתא תכא וכו' ור' יוחנן בן ברוקא היא ו"כל אלו בעיות הן שם ריש דף קמ"ט ועלו בתיקו ואין מוסיפין מיד היורדים שהבכסים בחזקתן וביהנה בהן תפסקא ליה בגת' אי דבהוי כולה בתחלה לאחר אלו לאתהני מינוהו מודו לאחר ולעיל דאם קנו מינה ומית זכה בתוכה לאתהני מינה והמ"ש כתב בעצמן לאחר ז עוד ס"ה בשם תשו' תקנו הרא"ש בכלל פ"ג סי"ב ח שם כ"ו בשם תשו' הר"ל כלל פ"ד ס"ג

ו ועי"ל סימן כ"ה ופוף סי' קל"ט וכמ"ש סס וכסיפן קע"ה סעיף מ"ה

רנב

א ל' חרמב"ם בס"ת מה' זכייה דין ח' וכתב ה"ה פסק כרבא דאמר הכי קוף יש נוקמין דף קל"ג ע"ח *סס ל ע' ב כן פי' ה"ה מ"ש רבינו לכתוב' הקשה אפיכסו כתוב' בגין דכרין שאינם שוכבת מתשועבדים לאחרי' ושוכב' מתנת ס"מ ולוי ואין לומר כתובת בגין דכרין לאחר מיתה דהכא בחיים דהכא לאחר מיתה ולפי' מתשועבדים גמוריס שורש (כמ"ש בח"מ סי' ק') וסדין הוה יכא לאתקבר מאלי דאחרינן אם הקשת ביורשה דאלוהתו מנכסיו מתנת ס"מ ולהכא דבר לא יכיל לאחר מיתה דהכא אם לא יכיל לאחר מיתה ולא יכיל לאחר מיתה אם לא יכיל לאחר מיתה דהכא בחיים דהכא

כתב לגלות ולא לזה וחל"ה לא יתכנו לגלות המזכר בסע"ח וה"ה להעשר מכירה שאם כתבו למכור ולא מכר: **עג** ובמתנת ברי' בקנין כו' פי' המקבל כולל אלים ויתנהו להמקבל והוא מעשובת הרא"ש הביאו העור בס"ם זה והיינו מעשה דמיל מצאת הקנין קנהו המקבל והעשר לינו אלא לרחייה בעלמא ועי"ג דלי' והרא"ש ס"ל דעדיו בתחומיו זכין לו וכמ"ש העור בסעי' בס"ם ל"ע הא כתבאר שם הקיימו דוקא בשכח לסוף ליל הקיצו לו הלוקח מדע' הלוה לו המוכר אפ"כ כאן דבכרמת הנתן: **עד** אין בדבריהן כלי כו' עד וע"ל סי' ס"ו פי' דשם כתב מורי"ם דהכתבא כאין בשנועה לומר אלא היה לו לו ולא אמרי' שם כאן נמכא כו' כמ"ם כאן ויש לחל' דשלהו התם להכתבא בעלמו מי ושעון ברי אלא היה לו לו מדבר שנתן ולכך כאין בשנועה לכל ק' ממ"ם העור והמחבר בסי' קי"ב פ"ג דשם כתב המחבר פלונתא בזה ומור"ם כתב שם דהסברא הראשונה דס"ל דעל המקבל להגיה לאיזה כ"ל עיקר, ול"ב תיאמ' לאמה לא נילה ג"כ דעתו כאן ויש רוצים לחלק בינייהו דכאן מיירי בנתון משלשלי' ולעיל בסיפן קי"ב מיירי בנתון קרקעות אלו דאם היה לו לו הקרקעות קלא הי"ל והוי עדים שהיה בידו אל הנתון מלו והוא דוקא. והיותר נראה דלא אייך כאן מאלו כאן היו כ"ל בחשלשלין המלאים בביתו תחת ידו דבזה כאמר שפיר מדבריהן עתה בראשונה גם מתח"ל' כי בראשונה לו בשע' המתנ' הפ"ב בקרקעו העומדים במקום אחר אין לומר עליהן שהן בראשונה כ"ל ע"י עדי' לו שטר שקנאן וע"ל סי' קי"ב מ"ם עוד מזה:

רנא א בין בכל בין בשקלת פי' ואפילו קנו מידו וכדין מתנה במקצת אף"ה אם עמד חוזר היה לו דין אלוה מתנה מיתה הוא"ל והזכיר מיתה וכ"כ העור בהדיא והרמב"ם והמחבר לא נקטו זה בלשונם דכבר נתבאר מדבריהן דבמתנה מחמת מיתה אין ג"מ בקנין בשום דבר והעור כתבוהו בלמדיכו דלא שיש לו דין מתנ' ברי בקנין ואף אם לא ימות לא יוכל לחזור קמ"ל ומיירי דיש להקנין יפוי כח ועפ"ר: **ב** ה"ז מתנת שכ"מ פי' אפ"ש עמד חוזר בו ואם לא עמד יכול לחזור מזה ולתנו לאחר ובמ"ם בסיפן אלפני זה: **ג** לאיסר לת דעתו מיתה דשכ"ם פי' לפי שהזכיר מיתתו לא רצה לפתות פיו לשון וכתלו אמר ה' ינילנו מחות זה כו אמיה: **ד** אבל ברי' כו' וכתוב בעטר מחיים ובמות כ"ל דה"ה לו כתב בחיים ובמות כ"כ בפרוסה ע"ז: **ה** ה"ז מתנה כו' פי' כשהיה בקנין בין בכולו בין בחלקת לאין מתנת בריא כלא קנין ודוקא בזה שאמר בחיים ובמות היה לזה מתנה נמות מהיום אבל אם אמר מחיים ולאחר מיתה הרי גילה דעתו דלא יהיה מתנה נמורה כ"א לאחר מיתה לענין התירות אבל הנוף קונה מהיום ואם כתב לו מחיים אם לא אחזור עד לאחר מיתה הרשות בידו לחזור בו עד לאחר מותו אף שקנה מידו והיה ברי ובמ"ם העור והמחבר בס"ם רל"ז ע"ז: **ו** אלין כתוב בה שמתוך החולי כו' לי' העור ואיזהו אמר שנתרפא קודם שמת ונתבטלה המתנה (מיד משלא אף אחזור אף"כ ובכל למשכב ומת ובמ"ם העור והמחבר בל"ם שלפני זה) והמקבל אמר אלא נתרפא והיה קיים עכ"ל העור והמחבר קיצר ולא כתב זה מעוה דאף לדין הוא"ל שעניין כן לכן שעניין לזה והעור כתבו לרבות' לדעת הרשב"ם שכתב שם דס"ל דאפילו שעבו לזכות לרבות' לדעת הרשב"ם שכתב שם דס"ל דאפילו שעבו לזכות אם"ה אמרינן דקנו מוכיח עליו ועל היורשים להגיה לאי' ע"ז: **ז** למתוך כו' עד הפשר שמתוך כך יכולים העדים כנ"ל וז"ל כי' בדף רל"ו מוכלים עדים למתוך בזה ע"פ בשים ועבדים המשמשי לוחו ול"ה לעמוד עמו אלא כיון שנתלו' לבני ביתו ובני אדם הרגילי' אצלו והם אומרים הכבוד פלוני מודה והם זמת מתוך כך הרי יכולין להעיד עליו שבטער מתוך חליו עכ"ל והאריך שם עוד בענין זה ע"ם ולא נזכר שם סמיכה ע"ם עצמו ומור"ם כתוב בה בחשך לחר לשון ב' שכ"כ בשם כי' ועפ"ז ותפרשו דברי מור"ם דמ"ם להעיד כך לינו ר"ל שיעידו בכ"ל שכך שמעו מפי עדיו לו ממשמעו מסיום ולאחר מיתה מבואר

שטר חוב על עצמו בשם אחר או בשם אחר מבניו ונתן השטר על יד שליש וא"ל יהי זה אצלך ולא פירש לו כלום או שאמר לי' הנח עד שאומר לך מה תעשה וטת אינו כלו': (עג) ובמתנת בריא בקנין (כב) (עור בשם הרא"ש):

כו יהנותן סתם מטלטליו לאחר מעכשיו ולאחר מותו ואחר שטרי טוענים היורשים הבא ראיה שמטלטלים אלו היו לו בשעת מתנה רשמא לאחר מבאן לקחן **עד** (כד) אין בדבריהם כלו' דמסתמא כאן נמצאו ואכן היו: (ועיין לעיל סימן ס' סעיף ו' ז):

רנא דין מתנת שכיב מרע או בריא וכו' ב' סעיפים:

א ה הנותן מתנה בשהוא שכיב מרע וכתב בה (א) בחיים ובמות או מחיים ובמות **א** (ב) בין בכל ב בין במקצת הואיל וכתוב בה ובמו' **ב** הרי זה מתנת שכיב מרע שזה שכתוב בה ובמות שלא יקנה אלא לאחר מיתה וזה שכתוב בה מחיים סימן

ג ליישב את דעתו שיהיה מחולי זה **ד** (ג) **ג** אבל בריא שנתן מתנה וכתב בשטר מחיים ובמות **ה** (ד) ד הרי זה מתנה גמורה מחיים וזה שכתוב בה ובמות כמי שאומר מעתה ועד עולם וכמו נוי השטר הוא זה:

ב (ה) ה מתנת שכיב מרע **ו** שאין כתוב בה שמתוך החולי הזה שצוה בו מת ואין העדים מצויים לשאול להם:

הגה ויכולין העדים **ז** למתוך על ° עמיו לו על מעמדיו לקומדי' שהכביד עליו הקולי וכפטר (שמתוך כך

מדבריו דבש"ק מיירי אף בקנין ועוד דבלא קנין הא כתב הע"ם נוסיף ס"ם ל"ע דאין כותבין שטר אלא בלא מלוה כו' וה"כ לא הל"ל לכתוב ואמ"ל כתב בלא לוה דהא בס"ם שבקנין ליכא ליאיק לבכי הכמ"ם ואיכא נוסיף ס"ם ל"ש אלא הכא שעמא לחריב' ואיכא דקיימי לבמרשון וכמ"ם ודוק: (כג) ובמתנת בריא כו' ע"ל סי' ס"ה ול"ע ומשמע להדי' כאן דאע"ג שידוע שהנותן מתרו לבטלים קנה המקבל וכן מבואר להדיא בתשו' הרא"ש בכלל ס"ו סימן ג' ואיכא מעשה דמשעת קנין שעבד בפשיה והשטר אינו אלא לרחוה בעלמא ועי"ל לעיל סי' מ"ה ס"ק ס"ו ובפי' רמ"ג על המ"ע ס"ק כ"ג: (כד) אין בדבריהם כלום כו' עיין בסמ"ע ס"ק ע"ד על היותר נראה דלא אייך כאן מאלו כאן היה כו' ועי"ל סי' ס"ד כתב לחלק בין בשטר טוענן ודאי לו שמא אלא דבקרקעות אף שהיורש טוענן שמא על המקבל להביא ראיה וע"ז ועיין בב"ח ועיין בתשובות מהרי"ש סי' ל"ט וקכ"ח סוף דף ק"ע:

רנא (א) בחיים ובמות כו' ואם אמר בחות ואלו"כ בחיים ס"ל לאהריב"ל בתשוב' סימן ס"ד ת"ל אלוו כמו בחיים ובמות ובתשו' רש"ון שנון מוכך בזה ע"ם סי' מ"ב ודוק עיין בתשו' ר"ן לב ס"ב סי' ל"ו ומ"ד דף ע"ח ובתשו' מ"ע סי' ק"ה ובמהרש"ל סימן מ"ו ומ"ו: (ב) בין בכל כו' עיין בסמ"ע ס"ק ח' עד היש לו דין מלוה מתנת מיתה הוא"ל והזכיר מיתה כו' והרב המגיד לא פירש כן ע"ם ובתשובת מהריב"ל אלא ון' שנון בפר מ"ב הלריכו לפלבל בזה ודעת מהריב"ל דהוי כמלוה מתנת מיתה וע"ם: (ג) אבל ברי' כו' וכתוב בשטר בחיים ובמות וכ"ל דה"ה לו בחיים ובמות בבית עכ"ל דבר דהלו סמ"ע וזה פשוט דהא ע"כ לא פליג רב אשמואל אלא בס"מ אבל דקלאור מחיים בבריא מודה לשמואל דאפי' בחיים מהני כמו לשמואל בס"מ וק"ל: (ד) הרי זה מתנה כו' עיין בתשוב' רמ"ן סי' כ"ה אלא ה': (ה) מתנת ס"מ כו' עיין בתשו' רא"ן שנון פי' קס"ה

כ"ג דכאן כתבאר דאף בשטר הלוה בקנין חייבין לשמא כתב לגלות ולא לזה כו' ע"ם וכ"כ ג"כ הכ"ם כאן דהרא"ם מיירי בידוע שהקנה בפתח ולכך בס"ם מן הפתח מתו חייבין שמא לא לזה לבל במתנה מן הפתח קנה המקבל כו' עכ"ל אבל בחמת ז"ל דבהדי' מוכח בס"ם וכל הפוסקי' דבין שטר הלוה לו שטר מכר שם בו קנין לא חייבין לשמא כתב לגלות ולא לזה לו כתב למכור ולא מכר משום דמשמע קנין שעבד בפשיה וכדלעיל ס"ם ל"ש ור"ם ל"ח ואין מלוק בזה בין ס"ם ומכר לשטר מתנה וכדמוכ' להדיא פ"ק דמליעא וכל הפוסקים אלא פשיטא דאף שטר מכר מחזירין להמקבל כמו שטר מתנה והרא"ם בתשו' כלל ס"ו פ"ג בקש שטר מתנה משום מעשה שהיה כך היה במתנה וכדאיתא שם להדיא ומה שמפרש דברי הרמב"ם דהייבו דוקא בס"ם ל"ל בלא קנין והייבו לשמא הרא"ם דס"ל כאבי דעדיו בתחומיו זכין לו ויש לזאת לשמא כתב לגלות ולא לזה בשטר אין קנין בו ואם"כ להרמב"ם דפסק דלא כאבי' י"ל דוקא ס"ם משום דחייבין לפרעון וכדאי' להדיא פ"ק דמליעא (דף י"ג) ע"ם והרא"ם סבר בדבר נפי' דברי הרמב"ם אבל לענין דינא הדבר ברור כמ"ם כן בלפע"ד גם דברי הע"ם נראים כדברי הרמ"ע שכתב בל"ם בס"ם לפי שכותבין שטר לגלות אע"פ אין מלוה עמו ומשמ כתב לגלות ולא לזה אבל אם הוא מתו' ברי בקנין כו' משמ' דבכל כתרא נוסיף ס"ם ל"ע דאין כותבין שטר לזה בלא מלוה כו' ות"כ לא הל"ל לכתוב ומשמ כתב לגלות ולא לזה דהא בס"ם שבקנין ליכא לאיסק לבכי הרמב"ם ואיכא נוסיף ס"ם ל"ש אלא הכא שעמא לחריב' ואיכא דקיימי לבמרשון וכמ"ם ודוק: (כג) ובמתנת בריא כו' ע"ל סי' כ"ה ס"ה ול"ע ומשמע להדי' כאן דאע"ג שידוע שהנותן מתרו לבטלים קנה המקבל וכן מבואר להדיא בתשו' הרא"ם בכלל ס"ו סימן ג' ואיכא מעשה דמשעת קנין שעבד בפשיה והשטר אינו אלא לרחוה בעלמא ועי"ל לעיל סי' מ"ה ס"ק ס"ו ובפי' רמ"ג על המ"ע ס"ק כ"ג: (כד) אין בדבריהם כלום כו' עיין בסמ"ע ס"ק ע"ד על היותר נראה דלא אייך כאן מאלו כאן היה כו' ועי"ל סי' ס"ד כתב לחלק בין בשטר טוענן ודאי לו שמא אלא דבקרקעות אף שהיורש טוענן שמא על המקבל להביא ראיה וע"ז ועיין בב"ח ועיין בתשובות מהרי"ש סי' ל"ט וקכ"ח סוף דף ק"ע:

רנא (א) בחיים ובמות כו' ואם אמר בחות ואלו"כ בחיים ס"ל לאהריב"ל בתשוב' סימן ס"ד ת"ל אלוו כמו בחיים ובמות ובתשו' רש"ון שנון מוכך בזה ע"ם סי' מ"ב ודוק עיין בתשו' ר"ן לב ס"ב סי' ל"ו ומ"ד דף ע"ח ובתשו' מ"ע סי' ק"ה ובמהרש"ל סימן מ"ו ומ"ו: (ב) בין בכל כו' עיין בסמ"ע ס"ק ח' עד היש לו דין מלוה מתנת מיתה הוא"ל והזכיר מיתה כו' והרב המגיד לא פירש כן ע"ם ובתשובת מהריב"ל אלא ון' שנון בפר מ"ב הלריכו לפלבל בזה ודעת מהריב"ל דהוי כמלוה מתנת מיתה וע"ם: (ג) אבל ברי' כו' וכתוב בשטר בחיים ובמות וכ"ל דה"ה לו בחיים ובמות בבית עכ"ל דבר דהלו סמ"ע וזה פשוט דהא ע"כ לא פליג רב אשמואל אלא בס"מ אבל דקלאור מחיים בבריא מודה לשמואל דאפי' בחיים מהני כמו לשמואל בס"מ וק"ל: (ד) הרי זה מתנה כו' עיין בתשוב' רמ"ן סי' כ"ה אלא ה': (ה) מתנת ס"מ כו' עיין בתשו' רא"ן שנון פי' קס"ה

מודה ואם כתוב בה זמת מתוך כך הרי יכולין להעיד עליו שבטער מתוך חליו עכ"ל והאריך שם סמיכה ע"ם עצמו ומור"ם כתוב בה בחשך לחר לשון ב' שכ"כ בשם כי' ועפ"ז ותפרשו דברי מור"ם דמ"ם להעיד כך לינו ר"ל שיעידו בכ"ל שכך שמעו מפי עדיו לו ממשמעו מסיום ולאחר מיתה מבואר

בפי' רל"ז ה שם בפ"ק וכתב הרב המגיד זה מבואר פ' מ"שמת במעשה (שם) ופסק כתבי (שם ע"ב) ומפורש בהלכות ° בלע"ד שאריך להיות עצמן ומירוש שרלקה לעדים שמת מתוך חולי הקוף כמ"ם הכמ"ע

שלמדו מתוכה בפ"ק דחליצה דף כ' ע"ם מכל שטר בין שטרותיו ואיכו יודע תה שיכו יהא מוכח וכו' דחייבין שהלו הפקידו אלא לזמן מה עד שיחזר לו מה ועכ"כמ"ם העור בשם הרא"ם לפי שכותבין שטר מלוה אע"פ אין מלוה עמו ר"כ"י בשם הרשב"ם מה"ם י"ד ז' שפסק המחבר על התובע להביא ראיה ול"ל דשם לזה בלא לזמן אין קנין בו ואם"כ להרמב"ם דפסק דלא כאבי' י"ל דוקא ס"ם משום דחייבין לפרעון וכדאי' להדיא פ"ק דמליעא (דף י"ג) ע"ם והרא"ם סבר בדבר נפי' דברי הרמב"ם אבל לענין דינא הדבר ברור כמ"ם כן בלפע"ד גם דברי הע"ם נראים כדברי הרמ"ע שכתב בל"ם בס"ם לפי שכותבין שטר לגלות אע"פ אין מלוה עמו ומשמ כתב לגלות ולא לזה בשטר

לקחי התשובה לאתוקי שבועת מותו אמר בעודו שכ"מ שכיתו ויתן לאחו וכשמת בלא לקוחן והחזיק בו ולא היה שום א' מוחזק בבית ופסק דדין גר יש לו ובגר יש פלוגתא להרי"ף כל שכתן במתנת שכ"מ למי שאינו לקוח ליורשו מתנתו מתנה ולף זה כמי דכתן לאחו אינו לקוח ליורשו מוקמי (כל שאינו יורש חלר אינו ע"פ שהנית לאיה לזה ונם אם אמרה כתעברתי מפלוני מיכה בחזקת לעבון שיכה אותו אינו ע"פ שהנית לאיה) ולהרא"ש אפילו כתן הגר למי שאינו לקוח ליורשו אין מתנתו מתנה וכל פלוגתא דהגהות היכא דאין שום א' מוחזק מולקין ויחלוקו הא"ל ולחוכן המחזיק הכ"ל יחד (לאחוקי בספ' מתה אלא אמרי' מולקין ע"פ ונם לשיל ס"ם קל"ט כתבו מוה"ס בהגה"ה) אבוה מזה דמ"ם מוה"ס ושתוקי יש לו דין גר כו' הוא"ל דאיכא פלוגתא לא אדמייך לים לאבו זה אם מהה לקיים דברי המת בגר אלי דאם בת"ה לא הזכיר מהה לקיי' דברי המת ונם לא היה המתון מוגלא דבו דוקא אייך לוחר מהה לקיים ל"ה כמ"ם בסי' רכ"ב אלא אדאלעי' אלי אפלוגתא לי אייך מתנת שכ"מ למי שאינו לקוח ליורשו ואף שהיה מלי מוה"ס לכתוב דין זה דמולקין אכל גר בלא אחוקי כתבו אדין שתוקי פיון דבת"ה כתבו אדין שתוקי אעשה שבת לפניו ובלמד מיהה אגב דגם בשתוקי אף שום לו אם פליגי מאו' לא מקרי האם לאחי ליורשו וכמ"ם ודו"ק · ומ"ש אם שניהן מוחזקין מולקין ה"ה אם אין שום א' מהן מוחזק דמולקין וכ"ל וכ"כ מוה"ס לעיל בס"ם קל"ט אלא דאל' מוכיחו בקש וכדוה הוא כל זה למי שעיין בת"ה ולא כ"ע דלא ע"פ ומ"ה פי' הוא מולקין דמולקין אם לפי' כאלין המתון מוגלא ולפני זה כת' בעמו אם הוא בדרך שכתב לפי' רכ"ב ואינו דוקא בהמוגלא המתון גם כתב בשם מוה"ס הא וכתוספתא דמולקין הא"ל בשם ת"ה: ז שכתן הגר מתנה לבנו הו' דברי המחבר סתומים ואין לחם טעם אם לא ע"פ נוף הדברי' אבת' הטור פ"ם י' כתב תשובת הרא"ש ואעתיק' בקיצור נוסח שבתבה בכסיה במתנת שכ"מ לשמעון ונשמעון יתן מעט מכספי' שהן בידו לתומה פלוני ורלוכן הלב שמעון זה בא ועונן גם אלי אינו רוצה לקיים מוחלתה ליתן לפיתומה אלא אחוק בכל בכסיה שהן תחת ידו מהמקבר כמו רלוכן שזכה האחרונים בתה אחת ידו והשיב הרא"ש דאין שומעין לשמעון בזה מאחר שהיה מתחלה דעתו לזכות ליתומה מה שנותה הנערה' והיה אפטרופוס אל היתומה לשמור מחוכה עד שנשא מעשה דלאוכן וכתבדם לו דאין בכוחת' כלום ורוצה לחזור דקי"ל המנביה מפיאה מתפרשי בגמ' לחבירו קנה מבירו והרי גם זה כיון לזכות לה הנשאל לא כתו ורשותו אחוכה לה אם לא תוכל לזכות מכח המתנה תזכה מכח המקבר (דף מ' ע"ב) עכ"ל · גם לזה כיון המחבר והא דכתב שכתן הגר מתנה לבנו המחבר לעשמו אזל שפסק בר"ם זה כהרי"ף והרמ"בם דס"ל דדוקא בנוכן הגר לבנו הוא דאם מתנה מתנה מש"כ בתנו לאחר · אבל הרא"ש והטור דס"ל דאפילו בכתן הגר לאחר לא הוה מתנ' וכמ"ש מוה"ס שם דעתו בהגה"ה מ"ה לא כתבו שכתן אין בכתנו ק"ל: ח כופין את היורשין כו' ע"ג להמשחרר את עבדו שוכר בעשה היכא דאחר דוהתנתלתם אותם לבניכם ולעולם בהן תעבודו והמנו לעשות דבר אישור מבכסיו אין שומעין לו וכמ"ש המחבר לבני זה ר"ל דמוקמינן לשון אחרון כופין את היורשים לשחרר

(ד) ס"מ כו' עיין בתשו' רשד"ם סי' ס"ר: רנ"ז (א) הכותב כו' עיין בתשובות מהרל"ן בשון סי' קל"ח בשם תשובת הלל"ם כלל ון' לב ס"כ סי' ל"ו ובמהרי"ט ס"ח סי' ק"ם ובמהרי"ט סי' קי"ו: (ב) לו שהגיעו ליבצר · כן דעת הרמב"ם ס"ו ובשם והרל"ם ושור אבל רשב"ם פירש בתשובה דוקא אבל מתוכרים המעבד שבתבה אפילו הגיעו ליבצר הרי שם של לשמעון ולא לבנה אך כן · ובתוספות י"ט פ' י"ב תמה עליו דאיך יפרש הא להבנים המתבר שוכה והא דס' בערה ולא ירד לדקדק לעומת דברי הפוסקים שבחתי משום דס"ל לעיל סי' כ"ה כי לפי מ"ם שם לא כדעת הרי"ף קשה מידי ואדרבה פשט דמתני' והרמב"ם משמע כרשב"ם ונם ק' להרמב"ם וכמ"ש בשעיף ופייעתו הא דקאמר בש"ם שעמא דעמתא שכיב מרע לבנו אין לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל אם קרובה אבל בנו ולו בתכוכרים אלין כרוכים מרע לבנו אין לקרקע הא לב"ע דיכן הקרקע אלא אי"ל בזה אלא"ב הוה אמרי' מתמת לא היה דעתו לאחן רק הנכסים שהיו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק ומ"ם הכ"ח בזה בדעת הרמב"ם והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

יעובד עכו"ם שנתגייר ז שנתן מתנ' לבנו שהורתו שלא בקדושה וצוה שיתן בנו מנה ליתומה פלוני' אע"פ שאין מתנה זו כלום זכה הבן במנ' של יתומת ליתומה:

ג (ד) ז שכיב מרע שהורה שיש לפלוני אצלו כך וכך תנוהו לו הוראתו הוראה ואפילו הוראת הגר לבנו שאין הורתו בקדושה או לעכו"ם נותנים לו ז אבל שכיב מרע שצוה לתת לעכו"ם מתנה אין שומעין לו שזה כמי שצוה לעבור עבירה מנכסיו:

ד ח אמר פלוני עבדי עשו אותו בן חורין ח

יאו שאמר עשיתי אותו בן חורין או הרי הוא בן חורין כופין את היורשין ומשחררים אותו כ אמר פלונית שפחתי עשו לה קורת רוח עושין לה קורת רוח ואינה עובדת אא עבורו שהיא רוצה בה מכל העבודות הידועות לעבדים באותו מקום (וי"ל אם רוצה כופין לתתם לה היה דעתו ליתן רק המכסים שהיו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק ומ"ם הכ"ח בזה בדעת הרמב"ם והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

ל' עור ס"ו בשם תשובת הלל"ם כלל ס"ו ס"ר: בתוכה היה המעבד שבתבה לשמעון ולא לבנה אך המתבר שוכה ובתב לבנו והא דס' בערה ולא ירד לדקדק משום דס"ל כדעת הרי"ף והרמב"ם וכמ"ש בשעיף ולעיל דדוקא אבל בתבתת שכיב מרע לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל מרע לבנו אין מתנתו קיימת אבל לאחרים קיימת ז לשון רמב"ם שהו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

ל' עור ס"ו בשם תשובת הלל"ם כלל ס"ו ס"ר: הרב המגיד אינו אסור מתנה לעבור לעבור סנהדרין ולא וכן הוא בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

הגה המקדים קרקע מהיום ולאחר מותו אז לאחר אלפים יום לא קדים כלל דהא אי אפשר לומר נוף מהיום ופירות לאחר זמן דהא קא אכיל פירות של הקדש (תשובת רש"בא סימן תק"סג) א הכותב כל נכסיו לאחר מהיום ולאחר מותה לרוך למכרן ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהן פירות כדין בעל נכסי אתה אלא אם כן התנה לעשות בנכסיו כל זמן חייו כפי מה שירצה (כ"ו פרק י"ב):

ב ג מת האב והניח פירות המחוברים לקרקע הרי הן של בן מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו הוי תלושים ב (ב) לאו שהגיעו ליבצר הרי הם של יורשים:

הגה מכר הכן כתו לאחר ג אין למקבל חלוקו בפירות כלל הגיע זמנו לאלא הן של יורשי הקדש ד ונותנין לזה דמיו כפי מה שעין הפירות בשעה שמת ה לו מכיר הפירות בשלהו על שיגדלו וכן הדין אם כתב הקרקע לאחר

(ד) הכותב כו' עיין בתשובות מהרל"ן בשון סי' קל"ח בשם תשובת הלל"ם כלל ון' לב ס"כ סי' ל"ו ובמהרי"ט ס"ח סי' ק"ם ובמהרי"ט סי' קי"ו: (ב) לו שהגיעו ליבצר · כן דעת הרמב"ם ס"ו ובשם והרל"ם ושור אבל רשב"ם פירש בתשובה דוקא אבל מתוכרים המעבד שבתבה לשמעון ולא לבנה אך כן · ובתוספות י"ט פ' י"ב תמה עליו דאיך יפרש הא להבנים המתבר שוכה והא דס' בערה ולא ירד לדקדק לעומת דברי הפוסקים שבחתי משום דס"ל לעיל סי' כ"ה כי לפי מ"ם שם לא כדעת הרי"ף קשה מידי והרמב"ם דמשמע כרשב"ם ונם ק' להרמב"ם וכמ"ש בשעיף ופייעתו הא דקאמר בש"ם שעמא דעמתא שכיב מרע לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל מרע לבנו אין מתנתו קיימת אבל לאחרים קיימת ז לשון רמב"ם שהו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

וכיון שכן הוא אין שומעין לו לעבור עבירה ושוא הוא ולא מלאתיו מבוא' בגמרא ש"ם דין י"ל וכתב הרב המגיד מבורש בירושלמי פ"ק

יעובד עכו"ם שנתגייר ז שנתן מתנ' לבנו שהורתו שלא בקדושה וצוה שיתן בנו מנה ליתומה פלוני' אע"פ שאין מתנה זו כלום זכה הבן במנ' של יתומת ליתומה:

ג (ד) ז שכיב מרע שהורה שיש לפלוני אצלו כך וכך תנוהו לו הוראתו הוראה ואפילו הוראת הגר לבנו שאין הורתו בקדושה או לעכו"ם נותנים לו ז אבל שכיב מרע שצוה לתת לעכו"ם מתנה אין שומעין לו שזה כמי שצוה לעבור עבירה מנכסיו:

ד ח אמר פלוני עבדי עשו אותו בן חורין ח

יאו שאמר עשיתי אותו בן חורין או הרי הוא בן חורין כופין את היורשין ומשחררים אותו כ אמר פלונית שפחתי עשו לה קורת רוח עושין לה קורת רוח ואינה עובדת אא עבורו שהיא רוצה בה מכל העבודות הידועות לעבדים באותו מקום (וי"ל אם רוצה כופין לתתם לה היה דעתו ליתן רק המכסים שהיו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

רנ"ז הכותב נכסיו לבנו או לאחר מהיום ולאחר מותו ומתנת בריא שכתבו בה מהיום ולאחר מיתה · ובו ז' סעיפים:

א (א) ח הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הרי הגוף של בן מזמן השטר והפירות לאב עד שימות ב לפיכך האב אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב והבן אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב:

הגה המקדים קרקע מהיום ולאחר מותו אז לאחר אלפים יום לא קדים כלל דהא אי אפשר לומר נוף מהיום ופירות לאחר זמן דהא קא אכיל פירות של הקדש (תשובת רש"בא סימן תק"סג) א הכותב כל נכסיו לאחר מהיום ולאחר מותה צריך למכרן ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהן פירות כדין בעל נכסי אתה אלא אם כן התנה לעשות בנכסיו כל זמן חייו כפי מה שירצה (כ"ו פרק י"ב):

ב ג מת האב והניח פירות המחוברים לקרקע הרי הן של בן מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו הוי תלושים ב (ב) לאו שהגיעו ליבצר הרי הם של יורשים:

הגה מכר הכן כתו לאחר ג אין למקבל חלוקו בפירות כלל הגיע זמנו לאלא הן של יורשי הקדש ד ונותנין לזה דמיו כפי מה שעין הפירות בשעה שמת ה לו מכיר הפירות בשלהו על שיגדלו וכן הדין אם כתב הקרקע לאחר

(ד) ס"מ כו' עיין בתשו' רשד"ם סי' ס"ר: רנ"ז (א) הכותב כו' עיין בתשובות מהרל"ן בשון סי' קל"ח בשם תשובת הלל"ם כלל ון' לב ס"כ סי' ל"ו ובמהרי"ט ס"ח סי' ק"ם ובמהרי"ט סי' קי"ו: (ב) לו שהגיעו ליבצר · כן דעת הרמב"ם ס"ו ובשם והרל"ם ושור אבל רשב"ם פירש בתשובה דוקא אבל מתוכרים המעבד שבתבה לשמעון ולא לבנה אך כן · ובתוספות י"ט פ' י"ב תמה עליו דאיך יפרש הא להבנים המתבר שוכה והא דס' בערה ולא ירד לדקדק לעומת דברי הפוסקים שבחתי משום דס"ל לעיל סי' כ"ה כי לפי מ"ם שם לא כדעת הרי"ף קשה מידי והרמב"ם דמשמע כרשב"ם ונם ק' להרמב"ם וכמ"ש בשעיף ופייעתו הא דקאמר בש"ם שעמא דעמתא שכיב מרע לבנו אין כרוכים אלין כרוכים אבל מרע לבנו אין מתנתו קיימת אבל לאחרים קיימת ז לשון רמב"ם שהו אז ול"ל כאלו התנה כפי מון מפירות שנתדו' לחיות לבך כרוך לשעמת דדעתו אל אם קרובה אבל בנו אבל לפירש רשב"ם אתי כפשוטו ודוק והרל"ם אינו בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

ל' עור ס"ו בשם תשובת הלל"ם כלל ס"ו ס"ר: הרב המגיד אינו אסור מתנה לעבור לעבור סנהדרין ולא וכן הוא בכון ובוקייתו מעיקרא ליתא ולולי ע"ם יש בדבריו

וכיון שכן הוא אין שומעין לו לעבור עבירה ושוא הוא ולא מלאתיו מבוא' בגמרא ש"ם דין י"ל וכתב הרב המגיד מבורש בירושלמי פ"ק

רנ"ז הכותב נכסיו לבנו או לאחר מהיום ולאחר מותו ומתנת בריא שכתבו בה מהיום ולאחר מיתה · ובו ז' סעיפים:

א (א) ח הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הרי הגוף של בן מזמן השטר והפירות לאב עד שימות ב לפיכך האב אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב והבן אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב:

הגה המקדים קרקע מהיום ולאחר מותו אז לאחר אלפים יום לא קדים כלל דהא אי אפשר לומר נוף מהיום ופירות לאחר זמן דהא קא אכיל פירות של הקדש (תשובת רש"בא סימן תק"סג) א הכותב כל נכסיו לאחר מהיום ולאחר מותה צריך למכרן ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהן פירות כדין בעל נכסי אתה אלא אם כן התנה לעשות בנכסיו כל זמן חייו כפי מה שירצה (כ"ו פרק י"ב):

ב ג מת האב והניח פירות המחוברים לקרקע הרי הן של בן מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו הוי תלושים ב (ב) לאו שהגיעו ליבצר הרי הם של יורשים:

הגה מכר הכן כתו לאחר ג אין למקבל חלוקו בפירות כלל הגיע זמנו לאלא הן של יורשי הקדש ד ונותנין לזה דמיו כפי מה שעין הפירות בשעה שמת ה לו מכיר הפירות בשלהו על שיגדלו וכן הדין אם כתב הקרקע לאחר

ה"ם בחסנה דף קל"ו ע"ל דוכיתר סס ולפי' את הכן בחיי הלב וכן כתב כי' רש"י סס וכן כתב ה"ה כשמו וכתב ותשוב הוא דכתב ה"ה דמשני עולא לא קשיא כאן בגבו כאן בחבר ריש דף קל"ו ופי' הרי"ף לוקח מן הלב וכו' ותרלו בגבו הוסיל ולעתו של אדם קרוב אבל בגו ולפיכך מוחל לו הפירות המוכרין בשעת מיתתו ואין היורשין יורשין אבל הלוקח אחר אינו מוחל אבל בגבו של מוכר לפיכך סמין א"כ בהלכות וכן כי' הרא"ש ז"ה דעת רבינו וכו' וכן כלומר מגירסת בעל המאור ומהתוספתא שמעינה שהלב לבן הוא בשעת מיתה ח"ג הם בהסס כתב הרב המגיד כרים לקים דאמר הכהן הסס (דף ק"ו ע"ב) כדאיפסקא הלכה כמותו ביבמות בחולין (דף ל"ו ע"ב) יש דין ל"ד בריתא בפ"ת דבבא בתרא דף קל"ה ע"ב ל"ל דבבא מציעא דף י"ש ע"ל כדאתרש לא אמרי הם וזה בכתב

כדברי ע"ש: (ג) אבל אם כתב לבן בגבו כ"ש ע"ל מ"ש בפ"ע לעולא כי' ר"י ה"ק ע"ש ויש לייאש בדוחק (ועיין ת"ה סס עיין בס"ת ה"ק דף ק"ע"ב עיין בתשו' ר"ן ר"ן מיים סוף דף קי"ח ע"ש ובתשו' מגי"ש ת"ה סי' כ"ח בסתפק אי דור רבועי הוי בכלל לשון בגבו כגבו ע"ש:

רנח (א) שטר מתנה כו' עיי' בתשו' רשד"ם סי'

(ב) אבל אם כתב לבן בגבו (טור) ו (ג) אבל אם כתב לבן בגבו הוי כאילו כתבה לבנו (ת"ה סיימן ג"ב):

ג ה עבר האב ומכר ז מכורים (הפירות) עד שימות (ח ואפי' חזר ולקחם אחר לא היה במכירתו כלום) (כ"ה פ"ים נוחלין) וכשימות האב מוציא הבן (לו יוסיפו) (ו טור) מיד הלקוחות ואם היו שם פירות מחוברין ט שמין אותם ולוקח ונותן הבן דמיהם הוי תלושים או שהגיעו ליבצר הרי הם של לוקח (ולא שדין הבן עם הלוקח כמו עם אחר) (טור וכ"ה בסס הרש"כם):

ד ה עבר הבן ומכר אין לוקח כלום עד שימות האב:

ה ט מכר הבן בחיי האב ומת הבן ואחר כך מת האב בשימות האב קנה הלוקח שאין לאב אלא פירות ו וקנין פירות אינו בקנין הגוף:

ו יא מתות בריא שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה הרי היא כמתנת שכיב מרע שאינה קונה אלא לאחר מיתה שמשמע דברים אלו שאפ"ש שקנה הגוף מהיום ואינה יכול לחזור בו אינו זוכה בו ואוכל פירות אלא לאחר מיתה:

הגה הכותב נכסיו לבנו והתנה לדור בהן כל ימי חייו ולהיות כיון מהן יב ויפול לדור אחר כפי הגדלה בל"ד ולא מכרו לאורך מזונו ולא לו ממון אח"כ יג אין מרך לשלם מה שלקח (כ"ה בסס הרש"כם):

ז ה כתב לו מהיום אם לא אחזור בי ער לאחר מיתה היא לגמרי כמתנת שכיב מרע ויכול לחזור בו כל ימי חייו אף מהנוף:

הגה ומכל מקום צריך קנין במתנת בריא ולא מהריגן בכ"ה בדבריו וכתובין וכמסורין דמי ולכן בריא ארוכה לתלות בכסיו לאחרי מותו אלא יכיבו ורשיו לאחריו ורוצים לעשות בלל נוחלה בעודו בריא צריך לתקנות בקנין ולפיכך קנין מיהו מהני אם רוצה ליתן לזכר אחיהו בילו לו דאין לאם מקבל דבר אלא נרשותו ואין מהני אלא דרך הוראה שמורה אחיה לבל אחד מהן כפי מה שיכנס (כ"ה פי' ר"כ בסס ל"הרא"ש ומהרי"ק שורש ב"ד ומה"רם מתרוצה סי' נ"ב) ועי"ל סיימן ע' סעיף ו':

רנח מתנה שכתוב בה לאחר מיתה אם יש בו זמן • ובו' סעיפים:

א א (א) לשטר מתנה שכתוב בו שיקנה פלוני שדה פלונית לאחר מיתה בין שהיה בשטר קנין בין שלא היה בו קנין ב כיון שכתוב בו זמן ובזמן הזה הרי היה הזמן מוכיח שמחיים הקנה לו ב (ולא שאינו) [* ואינו *] זוכה אלא לאחר מיתה שאילו היה בדעתו להקנות לו בשטר זה לאחר מיתה לא היה כותב בו זמן לפיכך אע"פ שאין כתוב בו מהיום ולאחר מיתה ג קונה לאחר מיתה (והוי כאלו כתב לו מהיום ולאחר מיתה אמתנה דינו סיימן רכ"ו) וזה שכותבים בכל המתנות והממכרות מעכשיו אף על פי שישיב בשטר זמן להדיות הדבר (כותבין) כן אף על פי שאינו צריך:

ב ד ג וכן אם יש בו קנין קונה הגוף מיד אפילו אין בו זמן:

הגה

כאן וכעור לעיל כיתן ר"ל: יא מתנות בריא שכתב כו' פי' כשעשה קים על מתנתו כדין מתנת בריא וקיל דמהכו אמירת מהיום לדינו יכול לחזור בו ולאמירתו לאחר מיתה דלהנו אוכל המקבל פירות עד לאחר מיתה: יב יכול לדור בהן עם אחיו אם בתשובה דאמילו לא היה לו אשה בשעה שהתנה כן (ותפסר שאור"ם הטוש בכאן הא דכתב אם אם לא הסכרת הוא ג"כ לאחר דמיעה אשתו אפי' כשהיה לו אשה ולא זכרה בשעת המתנה אמי אמין לו אשה בשעת המתנה ומ"ה כתב לבמדיבו דבתרוייהו קיימי ועיין בתשובת מ"ש עוד מזה) ולא עלה על דעתו לחיות בלא אשה וכו' אם הוה יעבה כל מלאכתו בעצמו ונעשה אחר שאשיר לעצמו לא כח כל' זה אלא לחשב אפי' לבנו הקטנה ואחר הנשואים לו ע"ש: יג אין מרך לשלם מה שלקח דומה לזה כתב הטור כי"ל כו' רכ"ג ז"ל בעל הבית ההולך מחקום לחקום ונתנו לו מעות בדרך ואין לו מה יאכל מותר לו ליקח מהמלקה ולכשיגיע לביתו ח"ל לשלם דבשעה שלקח היה עכו"ו כעני שהעשיר אח"ל לשלם מה שלקח עכ"ל:

רנח א שטר מתנה שכתוב בו' פי' שטר מתנות בריא והא דמסיק וכתב בין שלא היה בו קנין תע"ג דבל מתנת בריא בעיא קנין פי' קנ"ל וקיל דלעיל דכתב בו מהיום ואין יכול לחזור בו והפירות לאחר מיתה דלא כתב בו זמן וכדמסיק ומסתתו הפוסקים מתמש דכתב בו זמן קנה הגוף מהיום ואין יכול לחזור בו והפירות לאחר מיתה דלא כתב בו זמן וכדמסיק ומסתתו הפוסקים מתמש דס"ל דאין מוקן בין כתב בזמן בתנת לא כתב בו ב ולא שלו זוכה שבוטתו הוה שלא יזכה בו אינו יכול לחזור בו ג קונה לאחר מיתה ולא לאחר מיתה ולא כתב בה מהיום ולאחר מיתה ולא קנין ובשטר לאחר מיתה הא"ה כיון ד"ל מיד ל"ל עם כתובת ומכירת הטטר ליבו דבא בשטר הקנהו מהיום ופסק כל זמן שלא הגיע השטר ליבו לחזור בו: ד זכן אם יש בו קנין קונין הגוף מיד ל"ל הטור כיון שהוא בקנין קנה הגוף מיד כשהגיע לדבר ל"ל דבגלגלת קיל דשתם קנין כתוב מעכשיו דמי וקנהו מיד לאחר מיתה קודם שכתב השטר שלו הכא דהזכיר בתחלה ז"ל לאחר מיתה לכך בשיכן שיגיע השטר ליבו ונקנהו הטור והמחבר וכן אם יש בו קנין כו' דל' וכן מוכח שדינו כמו דין הראשון וכתב בו זמן ואין בו קנין דבו בשיגיע לבא הטטר ליבו עד דיפע' השטר דשה בתוכה לך לבו ולא מכתי' חולק ע"ז ואם כן יש לתמוה על מור ס בתה אמיים וכתב ז"ל לכל קנין ומעכשיו הוא דמשמע דקנהו מיד משעת הקנין אבל המחבר שכתב כתם מיד ולא הזכיר הטיבו לאחר מיתה ליבו ל"ל

דמיך

הרב המגיד ופרשה הרש"ון והרשב"ן ז"ל כדברי הבנו לומר שאינה בתחנת שכיב מרע שיכול לחזור בו עד שעת מיתה לא שאינו שוכה בפירות מעתה כטור ס"ו כן כתבו התוספות והרא"ש שזהו פירוש הברייתא דבסמוך והדין בעצמו דבר בשוב הוא (וכן כתב הרב המגיד סס) ל מקורדיס סיימן ס"ו רנח א לשון הרמב"ם פי"ב מה' זכיות דין ט' ופסק כר' יוסי בחסנה פ"ח דב"ב דף קל"ו ע"ל כדאיתא בגמרא סס וכן בהל' ה"ה וכל דחי' ח בס"ם הסנרס (נושין דף פ"ה ע"ב) תתקנו בב מיומה דבן ולעצם לתקוני מדרבי יוסי לתקר ומכו של שטר מוכיח עליו וכ"ם בשור ס"ה פי' קנ"ד תירן הרי"ף בדתוסרל תתחי' רב ג' וכן פי' רשב"ן ז"ל ובמ"ש הרא"ש סס שעמו ופירוש ב"ם ב בדתתר ליה רב הונא לרב נחמן הוינו עעמא דרבי יוסי וכולי סס • כן הוא בהמ"ם (** בסמ"ע ונ"ל כתוב (ולא) שאינו זוכה לתקר מיתה דלא כי דברי המחבר פה הם דברי הרמב"ם

מריך לדקוקי בכסין ולפרש ולכן נ"ל לשפיר קשמרי וכנ"ל) • ג סס בגמ' מיומה דבגמ' ס"ר בתמן

דסמיך לגי' יוכן דכתב • ומ"ש ע"ד אינו ר"ל מיד מחמת אנס לאחוקי אנס תאחר דלא היה כוונתו לתקנותו אנס לאחר מיתה והכ"י כתב בפנים אל"ל השור דכוונתו כשיגיע הפשר לידו יקנינהו לאפרע תפצת הקנין ולא מוך פי' כן ע"ם ודוק : ה אין אומרים זמנו של שור מוכיח כו' השור כתב בסם הרמ"ה מילתא בטעמא ול"ל דבשלמא הכותב בכסיו לאחר מותו כיון שהמיתה תברות הזמן הה צריך לכתו' שום זמן בשור על כרחך להקנות לו מקותו זמן קמכוון אבל היכא דצריך לכתוב הזמן בשור כדי לברר מתמיתו מתילקן הל' יוס אין לומר זמנו של שור מוכיח עליו עכ"ל והכ"י הקשה אדברי הרמ"ה לא ישרך לכתו' זמן דהמ"ל לחכתב בכסי כתוב לך ליום פלוני והיה נ"ל זמן הכתיבה מבורר עכ"ל • ומ"ה נראה שפשיטא המקבר דברי הרמ"ה הללו כאן בש"ל אבל בדרישה כתבתי לקין זה קומי' בעיכו דאף דבלשה היה כתוב כך לא היה צריך לכתוב זמן מ"מ אין הוכחה שדלא כ"ב דכוונתו הי' לתקנותו מהיום הראשון ולא אמר לא כתבו כבסי כתוב' לך מהיום ולאחר ל' יום (וכן דעלין בנו אדם לבעמים לכתוב) ואז הוצרך לכתוב נ"כ זמן כדי לברר מתמיתו יתקילו ומכלקה דמה"ט כתבם מור"ל ז"ל ולא כע"ם שפשיטים נ"כ : ן אנס בע"ם מתי הזמן מוכיח פי' היכא שנות הכותן לעניים לזכות הזמן דוקא לא עדיף בע"ם מכתיב הזמן כשטר הבשיכן שיכות עליו הכותן לכתבו וכמ"ם מור"ם לפני זה :

רנט א הרואה אבידת ישראל חייב כו' עד שלאחר השב תשיבם • כן הוא נ"כ לשון הטור ובפרישה כתבתי לכראה דקאי הרואה ל"ד קאחר דסא מסיק בטור והמחבר הוא מהגמרא דאם המתין ולא כשלה עד אחר יום וכש"ל לעלמו אינו עובר אנא מצוה לא תוכל להתעלם מהם דהשב תשיבם כו' דקרא נקט דשם בפ' כי תצא כתיב לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך כו' עד וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאת לא תוכל להתעלם ובקרא נוסי' אתיא לא תראה מהם דמיך ליה והתעלמת דלרשיכן לא תראה להתעלם ולאו דלהעלמה עובר מכו' ארוכה ומעלים עיניו ממנו מלישלם ולהשיב אבל אינו עובר על השב תשיבם עד לאחת לידו וזה כרמ"ם בקרא בית"ם וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה ודרשו בגמרא בריש פ"ק דב"מ ומצאתה לאחת לידו משמע ע"ש • ת"ל כפ"ב דבבא הטור וכרינו בש"ם שנא' השב תשיב' ריש דקרא נקטו וכוונתו לסוסו אבל לא תוכל להתעלם דהוא אזהרה משמע לאחת לידו וכמ"ש ודוק : ב כבר עבר על לא תוכל להתעלם ל' נמרא אינו אלא דעבריר ומאי דהדרי מתכ' בעלמא הוא דיהיב ליה ומפרשי כ"ו ע"ב שם אתו' דהיינו אם לא הדרא עד אחר יום לכבר עבר על לא תוכל להתעלם דאזהרה דמתכא אנס ועלמים עיניו מלהחזיר לבעלי' • פירש"י דלא תנזול לא הנזילה • ומאי לא תו אינו עובר נ"כ על השב תשיבם אבל אם אחזיר אם אתיא גם אלו אינו עובר אינ"ג דכוונתו היה מתחלה להחזיקו לבעלמו וכן הוא בהדיא שם אתו' דף כ"ו) ובאשר"י שם ולא • כע"ם שכתב בשעת נשואה דמיד שביון לנזלה עבר עליו ואי אפשר לתקנו ע"ש : ג בל"ל במקום אחר אינו כו' עד סוף הסימן כן הוא לשון הטור ואתבאר כמו ונזול לא בסימני לבמינו ובפרישה כתבתי מראה מקום דכל ז' מהן ע"ש : ד ושתקא בעינן שמוכח כו' מיהו לא"ע שמוכח ס"ל במקום מראה לאסתפק בה שהיה אבידה דלא"ב אחת ויאמר מחנה בשעה שלבלה וכמ"ש בס"ג ועל"ל פי' רס"ב : ה אנס אתיאשו הבעלים המצוי ב שם הטעם שיהשב הבעל אינו יאמלנה ישראל ואינו זכה לו : ו במקום שרוב העובדים שם ישראל אבל אם רבעי שרוב העובדים שם יהיו ישראל דכיון דרובא עכו"ם אחריכן דבתיאשם אסתמא אם לא שרוב העובדים שם ישראל ולא פני מחלה ג כפי' התוס' על מחלה וכ"ש בסיפא כשאלה בעיר שרוב שרוב העובדים שם עכו"ם וגם שם בפרישה כתבתי טעם שם דאינו לא לאם לא אחריכן לומר שבא לשם מקום אחר ובכזה מסתבר לומר שהתגלגלו לבא לשם מרוב בני העיר וק"ל : ז וכגון כו' מקרי נתקע שידע מיד בהפילתו דקי"ל אינו אנס מדעת לא הוה ייאוש כיון דבאיכורא בא לידו דהמוכלו הכרי לא ידעו מהפילתו בשעה שבא לעשה בכדאית' בשילהי מוצין

דף קח"א ע"א ותיקן בהשבה גם תיקון השב תשיבם אנס על לאו דלא תוכל להתעלם שעבר אנס מחזיר קודם יאוש ד שם סעיף ד' ומוכח הדין ואתבאר כ"ל ולאחר בסעיפים הבאים כל ל' במקומו ה שם ס"ם מבריאתא דרשב"ל שם ד' כ"ד ע"ל ובדפסא לה נמר' מחלוקת ע"ב מחלוקת דרב אחי מנת וכ"ל הרי"ף כיון דרב אחי אבר לאחיה ברוב עכו"ם ולא ברוב ישראל קי"ל הלכתא כוותיה וכ"כ הרא"ש וכ"כ הרמב"ם בפי"ח מה"ג ואחריה דין ו' ד' מהלכה ח' פ"ב דאבידה ומציאה בפ"ב דבבא מציעא דף כ"ד ע"ל ז וכ"כ הרמב"ם שם מעובדא דהוה לאבא מרבא דזוי סיירא בפרינא וכולי וכדאמרי שם בגמרא שם ע"ב ח מבריאתא המוכלו מעות בכתי כבסיות וכולי וכדאמרא שם דף כ"ד ע"ל ט מסק דרבא דהוה אקיל ואזיל בתריה דרב נחמן וכולי

ולדאמר ליה רב נחמן שם ע"ב

מי' ת"כ : (ב) לאחר שלשים יום • אחכם הש"ם פ' מי שאקוו ד וכיאר שם סוחר דין זה ומוכח שם דגם בכותן אכלן ועל י"ב מקום מחבי הטעם דכיון דזמן כסמת תוך י"ב מקום ובכ"ח ויבא דעת הרמ"ה אלכן בדברי הרמ"ם לא בוכל לומר דתרוצו של הכ"ם ודוק ע"ע ובעיון מן לריך קמ"ל ס"ב מוכח להדיא דלא לכתוב שום כהרמ"ם (הגה"ה ושיון בספרו זמן בשטר בייאוב דברי הרמ"ה) : (ג) ע"כ לתקנות וה"ה לכותן כו' עיין בכ"ת ועיין לו מקותו זמן כתוב' ל"ש כהן ס"ג סי' ז' : מה שאין כן בשאתב לו המתנה בכתם וכתב בה זמן לאחר שלשים יום וכולי ה ו"ל שם לפי' שכו אמרי' דזמן הכתוב בשטר מהני לתנאי שבע"ד והוי מיוצעת דזמנו כמו שמקבל בהדיא בשטר שמקבל מהיום ולאח"מ כך מוכח בס"ם פ' מ"ם (דף ע"ב ע"ב) ע"ם בשטרא בפירש"י ופי' תנאי בגע הוא דמהיום חייל בע"ם ע"ם וכן הוא דעת הרן אלא אפילו ע"ם ומסמע לא כתיב לעומק' בתנאים בזה ופי' פי' זר גם דברו כ"ע המתנה על לדון ועיין בת"ע פי' קמ"ד תמלא פה כי הכא מפורש כן להדיא ע"ש : (הרי זה נישך אסר אלא אתי מכאן תוכל להתעלם כו' והרמב"ם פי"ח מהלכו' מלוה ועד י"ב חודש דין ו' ומסמ"ג לאוין קנ"ט כתבו וכולי) מוכח דאכו' אם בחזירה לאחר יאוש המתנה הוא זו וכבר עבר על דמהיום חייל הקימוני וכן העלה הרמב"ן ע"כ אבל דין הזמן כמלאתי ס' אלו מלאות לע"ם שהחזירה עובר בכולן בעל פה לא וכן מסמע פשט לשון הלכות גדולות והרי"ף ובומ' ס"ם דילן ע"ש : (ב) רוב העיר עכו"ם כו' ואסמ"ע כתב פירוש היכא שהוה המתן לעדים לזכות הזמן דוקא לא עדיף בע"ם מכתיב' הזמן בשטר וכולי ע"כ ולענ"ד עדיין פ"ע

רנט

א הרואה אבידת ישראל חייב להחזיר ה שלא נתיאשו הבעלים ו ואפי' העיר מחצה עכ"ום ומחצה ישראל או ז אפילו רובה עכ"ום והוא מצאה ו במקום שרוב העובדים שם ישראל חייב אבל אם (ב) רוב העיר עכ"ום או ח אפי' רובה ישראל ומצאה במקום שרוב העובדים שם עכ"ום אינו חייב אפילו ט אם ידע שמישראל נפלה ויש בה סי' שוראי נתיאשו הבעלים ז וכגון שהוא מרבריס שוש לתלות שידע מיד בנפילתו וכאן שיתבאר : הגה

ד שבשלמא אם אבדה בכסי כתוב לך מהיום ולאחר ל' יום (וכן דעלין בנו אדם לבעמים לכתוב) ואז הוצרך לכתוב נ"כ זמן כדי לברר מתמיתו יתקילו ומכלקה דמה"ט כתבם מור"ל ז"ל ולא כע"ם שפשיטים נ"כ : ן אנס בע"ם מתי הזמן מוכיח פי' היכא שנות הכותן לעניים לזכות הזמן דוקא לא עדיף בע"ם מכתיב' הזמן בשטר הבשיכן שיכות עליו הכותן לכתבו וכמ"ם מור"ם לפני זה :

רנט א הרואה אבידת ישראל חייב כו' עד שלאחר השב תשיבם • כן הוא נ"כ לשון הטור ובפרישה כתבתי לכראה דקאי הרואה ל"ד קאחר דסא מסיק בטור והמחבר הוא מהגמרא דאם המתין ולא כשלה עד אחר יום וכש"ל לעלמו אינו עובר אנא מצוה לא תוכל להתעלם מהם דהשב תשיבם כו' דקרא נקט דשם בפ' כי תצא כתיב לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך כו' עד וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאת לא תוכל להתעלם ובקרא נוסי' אתיא לא תראה מהם דמיך ליה והתעלמת דלרשיכן לא תראה להתעלם ולאו דלהעלמה עובר מכו' ארוכה ומעלים עיניו ממנו מלישלם ולהשיב אבל אינו עובר על השב תשיבם עד לאחת לידו וזה כרמ"ם בקרא בית"ם וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה ודרשו בגמרא בריש פ"ק דב"מ ומצאתה לאחת לידו משמע ע"ש • ת"ל כפ"ב דבבא הטור וכרינו בש"ם שנא' השב תשיב' ריש דקרא נקטו וכוונתו לסוסו אבל לא תוכל להתעלם דהוא אזהרה משמע לאחת לידו וכמ"ש ודוק : ב כבר עבר על לא תוכל להתעלם ל' נמרא אינו אלא דעבריר ומאי דהדרי מתכ' בעלמא הוא דיהיב ליה ומפרשי כ"ו ע"ב שם אתו' דהיינו אם לא הדרא עד אחר יום לכבר עבר על לא תוכל להתעלם דאזהרה דמתכא אנס ועלמים עיניו מלהחזיר לבעלי' • פירש"י דלא תנזול לא הנזילה • ומאי לא תו אינו עובר נ"כ על השב תשיבם אבל אם אחזיר אם אתיא גם אלו אינו עובר אינ"ג דכוונתו היה מתחלה להחזיקו לבעלמו וכן הוא בהדיא שם אתו' דף כ"ו) ובאשר"י שם ולא • כע"ם שכתב בשעת נשואה דמיד שביון לנזלה עבר עליו ואי אפשר לתקנו ע"ש : ג בל"ל במקום אחר אינו כו' עד סוף הסימן כן הוא לשון הטור ואתבאר כמו ונזול לא בסימני לבמינו ובפרישה כתבתי מראה מקום דכל ז' מהן ע"ש : ד ושתקא בעינן שמוכח כו' מיהו לא"ע שמוכח ס"ל במקום מראה לאסתפק בה שהיה אבידה דלא"ב אחת ויאמר מחנה בשעה שלבלה וכמ"ש בס"ג ועל"ל פי' רס"ב : ה אנס אתיאשו הבעלים המצוי ב שם הטעם שיהשב הבעל אינו יאמלנה ישראל ואינו זכה לו : ו במקום שרוב העובדים שם ישראל אבל אם רבעי שרוב העובדים שם יהיו ישראל דכיון דרובא עכו"ם אחריכן דבתיאשם אסתמא אם לא שרוב העובדים שם ישראל ולא פני מחלה ג כפי' התוס' על מחלה וכ"ש בסיפא כשאלה בעיר שרוב שרוב העובדים שם עכו"ם וגם שם בפרישה כתבתי טעם שם דאינו לא לאם לא אחריכן לומר שבא לשם מקום אחר ובכזה מסתבר לומר שהתגלגלו לבא לשם מרוב בני העיר וק"ל : ז וכגון כו' מקרי נתקע שידע מיד בהפילתו דקי"ל אינו אנס מדעת לא הוה ייאוש כיון דבאיכורא בא לידו דהמוכלו הכרי לא ידעו מהפילתו בשעה שבא לעשה בכדאית' בשילהי מוצין

ה"ם בחסנה דף קל"ו ע"ל דוכיתר סס ולפי' את הכן בחיי הלב וכן כתב כי' רש"י סס וכן כתב ה"ה כשמו וכתב ותשוב הוא דכתב ה"ה דמשני עולא לא קשיא כאן בגבו כאן בחבר ריש דף קל"ו ופי' הרי"ף לוקח מן הלב וכו' ותרלו בגבו הוסיל ולעתו של אדם קרוב אבל בגו ולפיכך מוחל לו הפירות המוכרין בשעת מיתתו ואין היורשין יורשין אבל הלוקח אחר אינו מוחל אבל בגבו של מוכר לפיכך סמין א"כ בהלכות וכן כי' הרא"ש ז"ה דעת רבינו וכו' וכן כלומר מגירסת בעל המאור ומהתוספתא שמעינה שהלב לבן הוא בשעת מיתה ח"ג הם בהסס כתב הרב המגיד כרים לקים דאמר הכהן הסס (דף ק"ו ע"ב) כדאיפסקא הלכה כמותו ביבמות בחולין (דף ל"ו ע"ב) יש דין ל"ד בריתא בפ"ת דבבא בתרא דף קל"ה ע"ב ל"ל דבבא מציעא דף י"ש ע"ל כדאתרש לא אמרי הם וזה בכתב

כדברי ע"ש: (ג) אבל אם כתב לבן בגבו כ"ש ע"ל מ"ש בפ"ע לעולא כי' ר"י ה"ק ע"ש ויש לייאש בדוחק (ועיין ת"ה סס עיין בס"ת ה"ק דף ק"ע"ב עיין בתשו' ר"ן ר"ן מיים סוף דף קי"ח ע"ש ובתשו' מגי"ש ת"ה סי' כ"ח בסתפק אי דור רבועי הוי בכלל לשון בגבו כגבו ע"ש:

רנח (א) שטר מתנה כו' עיי' בתשו' רשד"ם סי'

(ב) אבל אם כתב לבן בגבו (טור) ו (ג) אבל אם כתב לבן בגבו הוי כאילו כתבה לבנו (ת"ה סיימן ג"ב):

ג ה עבר האב ומכר ז מכורים (הפירות) עד שימות (ח ואפי' חזר ולקחם אחר לא היה במכירתו כלום) (כ"ה פ"ים נוחלין) וכשימות האב מוציא הבן (לו יוסיפו) (ו טור) מיד הלקוחות ואם היו שם פירות מחוברין ט שמין אותם ולוקח ונותן הבן דמיהם הוי תלושים או שהגיעו ליבצר הרי הם של לוקח (ולא שדין הבן עם הלוקח כמו עם אחר) (טור וכ"ה בסס הרש"כם):

ד ה עבר הבן ומכר אין לוקח כלום עד שימות האב:

ה ט מכר הבן בחיי האב ומת הבן ואחר כך מת האב בשימות האב קנה הלוקח שאין לאב אלא פירות ו וקנין פירות אינו בקנין הגוף:

ו יא מתות בריא שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה הרי היא כמתנת שכיב מרע שאינה קונה אלא לאחר מיתה שמשמע דברים אלו שאפ"ש שקנה הגוף מהיום ואינה יכול לחזור בו אינו זוכה בו ואוכל פירות אלא לאחר מיתה:

הגה הכותב נכסיו לבנו והתנה לדור בהן כל ימי חייו ולהיות כיון מהן יב ויפול לדור אחר כפי הגדלה בל"ד ולא מכרו לאורך מזונו ולא לו ממון אח"כ יג אין מרך לשלם מה שלקח (כ"ה בסס הרש"כם):

ז ה כתב לו מהיום אם לא אחזור בי ער לאחר מיתה היא לגמרי כמתנת שכיב מרע ויכול לחזור בו כל ימי חייו אף מהנוף:

הגה ומכל מקום צריך קנין במתנת בריא ולא מהריגן בכ"ה בדבריו וכתובין וכמסורין דמי ולכן בריא ארוכה לתלות בכסיו לאחרי מותו אלא יכיבו ורשיו לאחריו ורוצים לעשות בלל נוחלה בעודו בריא צריך לתקנות בקנין ולפיכך קנין מיהו מהני אם רוצה ליתן לזכר אחיהו בילו לו דאין לאם מקבל דבר אלא נרשותו ואין מהני אלא דרך הוראה שמורה אחיה לבל אחד מהן כפי מה שיכנס (כ"ה פי' ר"כ בסס ל"הרא"ש ומהרי"ק שורש ב"ד ומה"רם מתרוצה סי' נ"ב) ועי"ל סיימן ע' סעיף ו':

רנח מתנה שכתוב בה לאחר מיתה אם יש בו זמן • ובו' סעיפים:

א א (א) לשטר מתנה שכתוב בו שיקנה פלוני שדה פלונית לאחר מיתה בין שהיה בשטר קנין בין שלא היה בו קנין ב כיון שכתוב בו זמן ובזמן הזה הרי היה הזמן מוכיח שמחיים הקנה לו ב (ולא שאינו) [* ואינו *] זוכה אלא לאחר מיתה שאילו היה בדעתו להקנות לו בשטר זה לאחר מיתה לא היה כותב בו זמן לפיכך אע"פ שאין כתוב בו מהיום ולאחר מיתה ג קונה לאחר מיתה (והוי כאלו כתב לו מהיום ולאחר מיתה אמתנה דינו סיימן רכ"ו) וזה שכותבים בכל המתנות והממכרות מעכשיו אף על פי שישיב בשטר זמן להדיות הדבר (כותבין) כן אף על פי שאינו צריך:

ב ד ג וכן אם יש בו קנין קונה הגוף מיד אפילו אין בו זמן:

הגה

כאן וכעור לעיל כיתן ר"ל: יא מתנות בריא שכתב כו' פי' כשעשה קים על מתנתו כדין מתנת בריא וקיל דמהכו אמירת מהיום לדינו יכול לחזור בו ולאמירתו לאחר מיתה דלהנו אוכל המקבל פירות עד לאחר מיתה: יב יכול לדור בהן עם אחיו אם בתשובה דאמילו לא היה לו אשה בשעה שהתנה כן (ותפסר שאור"ם הטוש בכאן הא דכתב אם אם לא הסכרת הוא ג"כ לאחר דמיעה אשתו אפי' כשהיה לו אשה ולא זכרה בשעת המתנה אמי אמין לו אשה בשעת המתנה ומ"ה כתב לבמדיבו דבתרוייהו קיימי ועיין בתשובת מ"ש עוד מזה) ולא עלה על דעתו לחיות בלא אשה וכו' אם הוה יעבה כל מלאכתו בעצמו ונעשה אחר שאשיר לעצמו לא כח כל' זה אלא לחשב אפי' לבנו הקטנה ואחר הנשואים לו ע"ש: יג אין מרך לשלם מה שלקח דומה לזה כתב הטור כי"ל כו' רכ"ג ז"ל בעל הבית ההולך מחקום לחקום ונתנו לו מעות בדרך ואין לו מה יאכל מותר לו ליקח מהמלקה ולכשיגיע לביתו ח"ל לשלם דבשעה שלקח היה עכו"ו כעני שהעשיר אח"ל לשלם מה שלקח עכ"ל:

רנח א שטר מתנה שכתוב בו' פי' שטר מתנות בריא והא דמסיק וכתב בין שלא היה בו קנין תע"ג דבל מתנת בריא בעיא קנין פי' קנ"ל וקיל דלעיל דכתב בו מהיום ואין יכול לחזור בו והפירות לאחר מיתה דלא כתב בו זמן וכדמסיק ומסתתו הפוסקים מתמש דכתב בו זמן קנה הגוף מהיום ואין יכול לחזור בו והפירות לאחר מיתה דלא כתב בו זמן וכדמסיק ומסתתו הפוסקים מתמש דס"ל דאין מוקן בין כתב בזמן בתנת לא כתב בו ב ולא שלו זוכה שבוטתו הוה שלא יזכה בו אינו יכול לחזור בו ג קונה לאחר מיתה ולא לאחר מיתה ולא כתב בה מהיום ולאחר מיתה ולא קנין ובשטר לאחר מיתה הא"ה כיון ד"ל מיד ל"ל עם כתובת ומכירת הטטר ליבו דבא בשטר הקנהו מהיום ופסק כל זמן שלא הגיע השטר ליבו לחזור בו: ד זכן אם יש בו קנין קונין הגוף מיד ל"ל הטור כיון שהוא בקנין קנה הגוף מיד כשהגיע לדבר ל"ל דבגלגלת קיל דשתם קנין כתוב מעכשיו דמי וקנהו מיד לאחר מיתה קודם שכתב השטר שלו הכא דהזכיר בתחלה ז"ל לאחר מיתה לכך בשיכן שיגיע השטר ליבו ונקנהו הטור והמחבר וכן אם יש בו קנין כו' דל' וכן מוכח שדינו כמו דין הראשון וכתב בו זמן ואין בו קנין דבו בשיגיע לבא הטטר ליבו עד דיפע' השטר דשה בתוכה לך לבו ולא מכתי' חולק ע"ז ואם כן יש לתמוה על מור ס בתה אמיים וכתב ז"ל לכל קנין ומעכשיו הוא דמשמע דקנהו מיד משעת הקנין אבל המחבר שכתב כתם מיד ולא הזכיר הטיבו לאחר מיתה ליבו ל"ל

דמיך

הרב המגיד ופרשה הרש"ון והרשב"ן ז"ל כדברי הבנו לומר שאינה בתחנת שכיב מרע שיכול לחזור בו עד שעת מיתה לא שאינו שוכה בפירות מעתה כטור ס"ו כן כתבו התוספות והרא"ש שזהו פירוש הברייתא דבסמוך והדין בעצמו דבר בשוב הוא (וכן כתב הרב המגיד סס) ל מקורדיס סיימן ס"ו רנח א לשון הרמב"ם פי"ב מה' זכיות דין ט' ופסק כר' יוסי בחסנה פ"ח דב"ב דף קל"ו ע"ל כדאיתא בגמרא סס וכן בהל' ה"ה וכל דחי' ח בס"ם הסנרס (נושין דף פ"ה ע"ב) תתקנו בב מיומה דבן ולעצם לתקוני מדרבי יוסי לתקר ומכו של שטר מוכיח עליו וכ"ם בשור ס"ה פי' קנ"ד תירן הרי"ף בדתוסרל תתחי' רב ג' וכן פי' רשב"ן ז"ל ובמ"ש הרא"ש סס שעמו ופירוש ב"ם ב בדתתר ליה רב הונא לרב נחמן הוינו עעמא דרבי יוסי וכולי סס • כן הוא בהמ"ם (** בסמ"ע ונ"ל כתוב (ולא) שאינו זוכה לתקר מיתה דלא כי דברי המחבר פה הם דברי הרמב"ם

מריך לדקוקי בכסין ולפרש ולכן נ"ל לשפיר קשמרי וכנ"ל) • ג סס בגמ' מיומה דבגמ' ס"ר בתמן

דסמיך לגי' יוכן דכתב • ומ"ש ע"ד אינו ר"ל מיד מחמת אנס לאחוקי אנס תאחר דלא היה כוונתו לתקנותו אנס לאחר מיתה והכ"י כתב בפנים אל"ל השור דכוונתו כשיגיע הפשר לידו יקנינהו לאפרע תפצת הקנין ולא מוך פי' כן ע"ם ודוק : ה אין אומרים זמנו של שור מוכיח כו' השור כתב בסם הרמ"ה מילתא בטעמא ול"ל דבשלמא הכותב בכסיו לאחר מותו כיון שהמיתה תברות הזמן הה צריך לכתו' שום זמן בשור על כרחך להקנות לו מקותו זמן קמכוון אבל היכא דצריך לכתוב הזמן בשור כדי לברר מתמיתו מתילקן הל' יוס אין לומר זמנו של שור מוכיח עליו עכ"ל והכ"י הקשה אדברי הרמ"ה לא ישרך לכתו' זמן דהמ"ל לחכתב בכסי כתוב לך ליום פלוני והיה נ"ל זמן הכתיבה מבורר עכ"ל • ומ"ה נראה שפשיטא המקבר דברי הרמ"ה הללו כאן בש"ל אבל בדרישה כתבתי לקין זה קומי' בעיכו דאף דבלשה היה כתוב כך לא היה צריך לכתוב זמן מ"מ אין הוכחה שדלא כ"ב דכוונתו הי' לתקנותו מהיום הראשון ולא אמר לא כתבו כבסי כתוב' לך מהיום ולאחר ל' יום (וכן דעלין בנו אדם לבעמים לכתוב) ואז הוצרך לכתוב נ"כ זמן כדי לברר מתמיתו יתקילו ומכלקה דמה"ט כתבם מור"ל ז"ל ולא כע"ם שפשיטים נ"כ : ן אנס בע"ם מתי הזמן מוכיח פי' היכא שנות הכותן לעניים לזכות הזמן דוקא לא עדיף בע"ם מכתיב הזמן כשטר הבשיכן שיכות עליו הכותן לכתבו וכמ"ם מור"ם לפני זה :

רנט א הרואה אבידת ישראל חייב כו' עד שלאחר השב תשיבם • כן הוא נ"כ לשון הטור ובפרישה כתבתי לכראה דקאי הרואה ל"ד קאחר דסא מסיק בטור והמחבר הוא מהגמרא דאם המתין ולא כשלה עד אחר יום וכש"ל לעלמו אינו עובר אנא מצוה לא תוכל להתעלם מהם דהשב תשיבם כו' דקרא נקט דשם בפ' כי תצא כתיב לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך כו' עד וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאת לא תוכל להתעלם ובקרא נוסי' אתיא לא תראה מהם דמיך ליה והתעלמת דלרשיכן לא תראה להתעלם ולאו דלהעלמה עובר מכו' ארוכה ומעלים עיניו ממנו מלישלם ולהשיב אבל אינו עובר על השב תשיבם עד לאחת לידו וזה כרמ"ם בקרא בית"ם וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה ודרשו בגמרא בריש פ"ק דב"מ ומצאתה לאחת לידו משמע ע"ש • ת"ל כפ"ב דבבא הטור וכרינו בש"ם שנא' השב תשיב' ריש דקרא נקטו וכוונתו לסוסו אבל לא תוכל להתעלם דהוא אזהרה משמע לאחת לידו וכמ"ש ודוק : ב כבר עבר על לא תוכל להתעלם ל' נמרא אינו אלא דעבריר ומאי דהדרי מתכ' בעלמא הוא דיהיב ליה ומפרשי כ"ו ע"ב שם אתו' דהיינו אם לא הדרא עד אחר יום לכבר עבר על לא תוכל להתעלם דאזהרה דמתכא אנס ועלמים עיניו מלהחזיר לבעלי' • פירש"י דלא תנזול לא הנזילה • ומאי לא תו אינו עובר נ"כ על השב תשיבם אבל אם אחזיר אם אתיא גם אלו אינו עובר אינ"ג דכוונתו היה מתחלה להחזיקו לבעלמו וכן הוא בהדיא שם אתו' דף כ"ו) ובאשר"י שם ולא • כע"ם שכתב בשעת נשואה דמיד שביון לנזלה עבר עליו ואי אפשר לתקנו ע"ש : ג בל"ל במקום אחר אינו כו' עד סוף הסימן כן הוא לשון הטור ואתבאר כמו ונזול לא בסימני לבמינו ובפרישה כתבתי מראה מקום דכל ז' מהן ע"ש : ד ושתקא בעינן שמוכח כו' מיהו לא"ע שמוכח ס"ל במקום מראה לאסתפק בה שהיה אבידה דלא"ב אחת ויאמר מחנה בשעה שלבלה וכמ"ש בס"ג ועל"ל פי' רס"ב : ה אנס אתיאשו הבעלים המצוי ב שם הטעם שיהשב הבעל אינו יאמלנה ישראל ואינו זכה לו : ו במקום שרוב העובדים שם ישראל אבל אם רבעי שרוב העובדים שם יהיו ישראל דכיון דרובא עכו"ם אחריכן דבתיאשם אסתמא אם לא שרוב העובדים שם ישראל ולא פני מחלה ג כפי' התוס' על מחלה וכ"ש בסיפא כשאלה בעיר שרוב שרוב העובדים שם עכו"ם וגם שם בפרישה כתבתי טעם שם דאינו לא לאם לא אחריכן לומר שבא לשם מקום אחר ובכזה מסתבר לומר שהתגלגלו לבא לשם מרוב בני העיר וק"ל : ז וכגון כו' מקרי נתקע שידע מיד בהפילתו דקי"ל אינו אנס מדעת לא הוה ייאוש כיון דבאיכורא בא לידו דהמוכלו הכרי לא ידעו מהפילתו בשעה שבא לעשה בכדאית' בשילהי מוצין

דף קח"א ע"א ותיקן בהשבה גם תיקון השב תשיבם אנס על לאו דלא תוכל להתעלם שעבר אנס מחזיר קודם יאוש ד שם סעיף ד' ומוכח הדין ואתבאר כ"ל ולאחר בסעיפים הבאים כל ל' במקומו ה שם ס"ם מבריאתא דרשב"ל שם ד' כ"ד ע"ל ובדפסא לה נמר' מחלוקת ע"ב מחלוקת דרב אחי מנת וכ"ל הרי"ף כיון דרב אחי אבר לאחיה ברוב עכו"ם ולא ברוב ישראל קי"ל הלכתא כוותיה וכ"כ הרא"ש וכ"כ הרמב"ם בפי"ח מה"ג ואחריה דין ו' ד' מהלכה ח' פ"ב דאבידה ומציאה בפ"ב דבבא מציעא דף כ"ד ע"ל ז וכ"כ הרמב"ם שם מעובדא דהוה לאבא מרבא דזוי סיירא בפרינא וכולי וכדאמרי שם בגמרא שם ע"ב ח מבריאתא המוכלו מעות בכתי כבסיות וכולי וכדאמרא שם דף כ"ד ע"ל ט מסק דרבא דהוה אקיל ואזיל בתריה דרב נחמן וכולי

ולדאמר ליה רב נחמן שם ע"ב

מי' ת"כ : (ב) לאחר שלשים יום • אחכם הש"ם פ' מי שאקוו ד וכיאר שם סוחר דין זה ומוכח שם דגם בכותן אכלן ועל י"ב מקום מחבי הטעם דכיון דזמן כסמת תוך י"ב מקום ובכ"ח ויבא דעת הרמ"ה אלכן בדברי הרמ"ם לא בוכל לומר דתרוצו של הכ"ם ודוק ע"ע ובעיון מן לריך קמ"ל ס"ב מוכח להדיא דלא לכתוב שום כהרמ"ם (הגה"ה ושיון בספרו זמן בשטר בייאוב דברי הרמ"ה) : (ג) ע"כ לתקנות וה"ה לכותן כו' עיין בכ"ת ועיין לו מקותו זמן כתוב' ל"ש כהן ס"ג סי' ז' : מה שאין כן בשאתב לו המתנה בכתם וכתב בה זמן לאחר שלשים יום וכולי ה ו"ל שם לפי' שכו אמרי' דזמן הכתוב בשטר מהני לתנאי שבע"ד והוי מיוצעת דזמנו כמו שמקבל בהדיא בשטר שמקבל מהיום ולאח"מ כך מוכח בס"ם פ' מ"ם (דף ע"ב ע"ב) ע"ם בשטרא בפירש"י ופי' תנאי בגע הוא דמהיום חייל בע"ם ע"ם וכן הוא דעת הרן אלא אפילו ע"ם ומסמע לא כתיב לעומק' בתנאים בזה ופי' פי' זר גם דברו כ"ע המתנה על לדון ועיין בת"ע פי' קמ"ד תמלא פה כי הכא מפורש כן להדיא ע"ש : (הרי זה נישך אסר אלא אתי מכאן תוכל להתעלם כו' והרמב"ם פי"ח מהלכו' מלוה ועד י"ב חודש דין ו' ומסמ"ג לאוין קנ"ט כתבו וכולי) מוכח דאכו' אם בחזירה לאחר יאוש המתנה הוא זו וכבר עבר על דמהיום חייל הקימוני וכן העלה הרמב"ן ע"כ אבל דין הזמן כמלאתי ס' אלו מלאות לע"ם שהחזירה עובר בכולן בעל פה לא וכן מסמע פשט לשון הלכות גדולות והרי"ף ובומ' ס"ם דילן ע"ש : (ב) רוב העיר עכו"ם כו' ואסמ"ע כתב פירוש היכא שהוה המתן לעדים לזכות הזמן דוקא לא עדיף בע"ם מכתיב' הזמן בשטר וכולי ע"כ ולענ"ד עדיין פ"ע

רנט

א הרואה אבידת ישראל חייב להחזיר ה שלא נתיאשו הבעלים ו ואפי' העיר מחצה עכ"ום ומחצה ישראל או ז אפילו רובה עכ"ום והוא מצאה ו במקום שרוב העובדים שם ישראל חייב אבל אם (ב) רוב העיר עכ"ום או ח אפי' רובה ישראל ומצאה במקום שרוב העובדים שם עכ"ום אינו חייב אפילו ט אם ידע שמישראל נפלה ויש בה סי' שוראי נתיאשו הבעלים ז וכגון שהוא מרבריס שוש לתלות שידע מיד בנפילתו וכאן שיתבאר : הגה

ד שבשלמא אם אבדה בכסי כתוב לך מהיום ולאחר ל' יום (וכן דעלין בנו אדם לבעמים לכתוב) ואז הוצרך לכתוב נ"כ זמן כדי לברר מתמיתו יתקילו ומכלקה דמה"ט כתבם מור"ל ז"ל ולא כע"ם שפשיטים נ"כ : ן אנס בע"ם מתי הזמן מוכיח פי' היכא שנות הכותן לעניים לזכות הזמן דוקא לא עדיף בע"ם מכתיב' הזמן בשטר הבשיכן שיכות עליו הכותן לכתבו וכמ"ם מור"ם לפני זה :

רנט א הרואה אבידת ישראל חייב כו' עד שלאחר השב תשיבם • כן הוא נ"כ לשון הטור ובפרישה כתבתי לכראה דקאי הרואה ל"ד קאחר דסא מסיק בטור והמחבר הוא מהגמרא דאם המתין ולא כשלה עד אחר יום וכש"ל לעלמו אינו עובר אנא מצוה לא תוכל להתעלם מהם דהשב תשיבם כו' דקרא נקט דשם בפ' כי תצא כתיב לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך כו' עד וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאת לא תוכל להתעלם ובקרא נוסי' אתיא לא תראה מהם דמיך ליה והתעלמת דלרשיכן לא תראה להתעלם ולאו דלהעלמה עובר מכו' ארוכה ומעלים עיניו ממנו מלישלם ולהשיב אבל אינו עובר על השב תשיבם עד לאחת לידו וזה כרמ"ם בקרא בית"ם וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה ודרשו בגמרא בריש פ"ק דב"מ ומצאתה לאחת לידו משמע ע"ש • ת"ל כפ"ב דבבא הטור וכרינו בש"ם שנא' השב תשיב' ריש דקרא נקטו וכוונתו לסוסו אבל לא תוכל להתעלם דהוא אזהרה משמע לאחת לידו וכמ"ש ודוק : ב כבר עבר על לא תוכל להתעלם ל' נמרא אינו אלא דעבריר ומאי דהדרי מתכ' בעלמא הוא דיהיב ליה ומפרשי כ"ו ע"ב שם אתו' דהיינו אם לא הדרא עד אחר יום לכבר עבר על לא תוכל להתעלם דאזהרה דמתכא אנס ועלמים עיניו מלהחזיר לבעלי' • פירש"י דלא תנזול לא הנזילה • ומאי לא תו אינו עובר נ"כ על השב תשיבם אבל אם אחזיר אם אתיא גם אלו אינו עובר אינ"ג דכוונתו היה מתחלה להחזיקו לבעלמו וכן הוא בהדיא שם אתו' דף כ"ו) ובאשר"י שם ולא • כע"ם שכתב בשעת נשואה דמיד שביון לנזלה עבר עליו ואי אפשר לתקנו ע"ש : ג בל"ל במקום אחר אינו כו' עד סוף הסימן כן הוא לשון הטור ואתבאר כמו ונזול לא בסימני לבמינו ובפרישה כתבתי מראה מקום דכל ז' מהן ע"ש : ד ושתקא בעינן שמוכח כו' מיהו לא"ע שמוכח ס"ל במקום מראה לאסתפק בה שהיה אבידה דלא"ב אחת ויאמר מחנה בשעה שלבלה וכמ"ש בס"ג ועל"ל פי' רס"ב : ה אנס אתיאשו הבעלים המצוי ב שם הטעם שיהשב הבעל אינו יאמלנה ישראל ואינו זכה לו : ו במקום שרוב העובדים שם ישראל אבל אם רבעי שרוב העובדים שם יהיו ישראל דכיון דרובא עכו"ם אחריכן דבתיאשם אסתמא אם לא שרוב העובדים שם ישראל ולא פני מחלה ג כפי' התוס' על מחלה וכ"ש בסיפא כשאלה בעיר שרוב שרוב העובדים שם עכו"ם וגם שם בפרישה כתבתי טעם שם דאינו לא לאם לא אחריכן לומר שבא לשם מקום אחר ובכזה מסתבר לומר שהתגלגלו לבא לשם מרוב בני העיר וק"ל : ז וכגון כו' מקרי נתקע שידע מיד בהפילתו דקי"ל אינו אנס מדעת לא הוה ייאוש כיון דבאיכורא בא לידו דהמוכלו הכרי לא ידעו מהפילתו בשעה שבא לעשה בכדאית' בשילהי מוצין